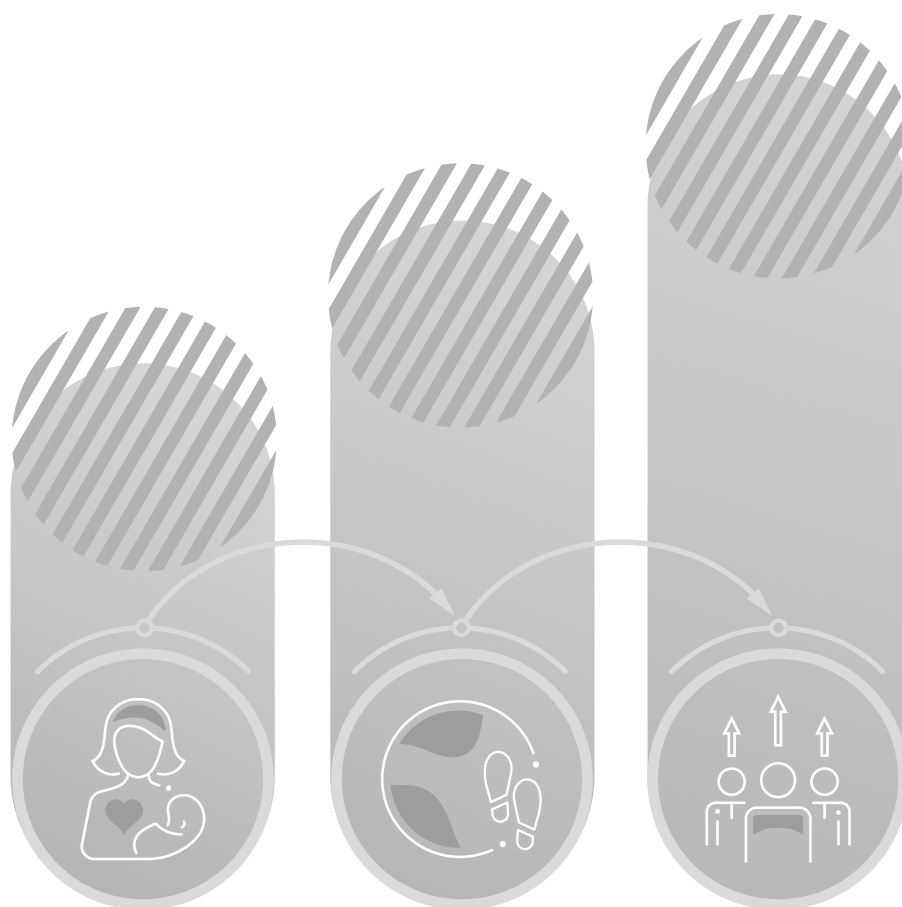

Sytuacja demograficzna województwa małopolskiego w 2020 r.

Demographic situation of Małopolskie Voivodship in 2020

Sytuacja demograficzna województwa małopolskiego w 2020 r.

Demographic situation of Małopolskie Voivodship in 2020

Opracowanie merytoryczne

Content-related works

Urząd Statystyczny w Krakowie, Oddział w Tarnowie
Statistical Office in Kraków, Branch in Tarnów

pod kierunkiem

supervised by

Agnieszki Szlubowskiej

Zespół autorski

Editorial team

Elżbieta Niemiec (opracowanie analityczne), Anna Stawarz (opracowanie tabelaryczne)

Prace redakcyjne

Editorial work

Elżbieta Niemiec, Aneta Stachańczyk

Tłumaczenie

Translation

Anna Dziedzic

Skład i opracowanie graficzne

Typesetting and graphics

Urszula Nieboga, Elżbieta Niemiec, Anna Nowak

Opracowanie graficzne okładki

Graphic design of the cover

Karolina Rudnik

ISSN 2545-2657

Publikacja dostępna na stronie internetowej

Publications available on website

<http://krakow.stat.gov.pl>

Przy publikowaniu danych GUS prosimy o podanie źródła

When publishing Statistics Poland data — please indicate the source

Przedmowa

Przekazuję Państwu kolejną edycję publikacji pt. *Sytuacja demograficzna województwa małopolskiego w 2020 r.* opracowaną w serii wydawniczej Analizy statystyczne.

W zakresie treści i formy prezentacji najnowsze wydanie nawiązuje do corocznych edycji publikacji pt. *Ludność, ruch naturalny i migracje w województwie małopolskim*, co umożliwi analizę zjawisk demograficznych zachodzących w regionie w ciągu ostatnich kilkunastu lat.

Komentarz analityczny zawiera opis informacji dotyczących stanu ludności, podstawowych struktur demograficznych, procesu starzenia, ruchu naturalnego i migracji w przekroju terytorialnym. Dodatkowo opracowanie wzbogacono mapami oraz wykresami prezentującymi tendencje przy wykorzystaniu wskaźników natężenia oraz wybranych typologii demograficznych.

Przekazując Państwu niniejsze opracowanie składam serdeczne podziękowania wszystkim osobom, organizacjom i instytucjom za współpracę, przekazane dane oraz cenne uwagi, które bezpośrednio wpłynęły na wzbogacenie treści publikacji.

Wyrażam nadzieję, że publikacja spełni oczekiwania odbiorców i będzie stanowić cenne źródło informacji dla wszystkich zainteresowanych sytuacją demograficzną województwa małopolskiego.

Od 1 kwietnia do 30 września trwa Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań 2021 – podstawowe badanie i źródło danych z zakresu statystyki ludności. To dzięki Państwu uzyskane dane pozwolą jeszcze w szerszym zakresie dokonać analizy sytuacji demograficznej naszego województwa. Zachęcam do udziału w spisie – więcej informacji o spisie powszechnym znajdziecie Państwo na stronie internetowej spis.gov.pl.

Dyrektor
Urzędu Statystycznego
w Krakowie

Agnieszka Szlubowska

Kraków, sierpień 2021 r.

Preface

I present to you the next edition of the publication untitled *Demographic situation of Małopolskie Voivodship in 2020* compiled in the Statistical Analysis publishing series.

In terms of content and form of presentation, the latest edition refers to annual editions of the publication untitled *Population, vital statistics and migration in Małopolskie Voivodship*, which enables analysis of demographic phenomena occurring in the region over the last several years.

The analytical commentary describes the information on the state of the population, basic demographic structures, the ageing process, vital statistics and migration in territorial cross-section. In addition, the study was enriched with maps and charts presenting trends using intensity indicators and selected demographic typologies.

By submitting this elaboration to you, I would like to thank all persons, organisations and institutions for their cooperation, provided data and valuable comments that directly influenced the enrichment of the content of the publication.

I hope that the publication will meet expectations of recipients and will be a valuable source of information for anyone interested in the demographic situation of Małopolskie Voivodship.

The National Population and Housing Census 2021 lasts from 1 April to 30 September – the basic survey and data source in the field of population statistics. It is thanks to you that the obtained data will allow an even wider analysis of the demographic situation of our voivodship. I encourage you to participate in the census – more information about the census can be found on the website spis.gov.pl.

Director
of the Statistical Office
in Kraków

Agnieszka Szlubowska

Spis treści

Contents

	Str. Page
Przedmowa	3
Preface	4
Objaśnienia znaków umownych. Ważniejsze skróty.	12
Symbols. Main abbreviations	
Wstęp	14
Introduction.	15
Synteza	16
Executive summary	18
Rozdział 1. Stan ludności i jej rozmieszczenie w układzie terytorialnym	20
Chapter 1. Size of population and its structure in territorial layout	
Rozdział 2. Struktury ludności	28
Chapter 2. Population structures	
2.1. Struktura według płci.	28
2.1. Structure by sex	
2.2. Struktura według ekonomicznych grup wieku	29
2.2. Structure by economic age groups	
2.3. Struktura według biologicznych grup wieku	41
2.3. Structure by biological age groups	
2.4. Struktura według edukacyjnych grup wieku	43
2.4. Structure by educational age groups	
Rozdział 3. Ruch naturalny ludności	47
Chapter 3. Vital statistics of population	
3.1. Przyrost naturalny	47
3.1. Natural increase	
3.2. Urodzenia i dzietność kobiet	50
3.2. Births and female fertility	
3.3. Umieralność	55
3.3. Mortality	
3.4. Trwanie życia	61
3.4. Life expectancy	
3.5. Małżeństwa, rozwody i separacje	62
3.5. Marriages, divorces and separations	
Rozdział 4. Migracje	70
Chapter 4. Migration	
4.1. Migracje wewnętrzne stałe	72
4.1. Permanent internal migration	
4.2. Migracje zagraniczne	73
4.2. International migration	
4.3. Osoby zameldowane na pobyt czasowy oraz mieszkańcy czasowo nieobecni	76
4.3. Persons registered temporarily and residents temporarily absent	
Uwagi metodologiczne	80
Methodological notes	84

Spis tablic załączonych w formacie Excel

List of tables presented in Excel format

Tablica I.	Ludność, ruch naturalny i saldo migracji według województw w 2020 r.
Table I.	Population, vital statistics and net migration by voivodships in 2020
Tablica II.	Ludność
Table II.	Population
Tablica III.	Ruch naturalny ludności
Table III.	Vital statistics of population
Tablica IV.	Migracje ludności
Table IV.	Migration of population
Tablica V.	Wybrane dane demograficzne o województwie małopolskim i podregionach na tle kraju
Table V.	Selected demographic data regarding Małopolskie Voivodship, subregions and the country
Tablica 1.	Ludność według płci, grup wieku w 2020 r.
Table 1.	Population by sex, age groups in 2020
Tablica 2.	Ruch naturalny ludności w 2020 r.
Table 2.	Vital statistics of population in 2020
Tablica 3.	Rozwody i separacje orzeczone w 2020 r.
Table 3.	Divorces and separations adjudicated in 2020
Tablica 4.	Migracje wewnętrzne i zagraniczne ludności na pobyt stały w 2020 r.
Table 4.	Internal and international migration of population for permanent residence in 2020
Tablica 5.	Migracje wewnętrzne i zagraniczne ludności na pobyt stały według kierunków w 2020 r.
Table 5.	Internal and international migration of population for permanent residence by directions in 2020
Tablica 6.	Migracje wewnętrzne ludności na pobyt czasowy ponad 3 miesiące w 2020 r.
Table 6.	Internal migration of population for temporary stay above 3 months in 2020

Spis wykresów

List of charts

	Str. Page
Wykres 1. Dynamika zmian liczby ludności	20
Chart 1. Dynamics of population changes	
Wykres 2. Roczny ubytek rzeczywisty oraz jego składowe według miejsca zamieszkania w 2020 r.	21
Chart 2. Annual real decrease and its components by the place of residence in 2020	
Wykres 3. Dynamika liczby ludności według powiatów w 2020 r.	22
Chart 3. Dynamics of population number by powiats in 2020	
Wykres 4. Gęstość zaludnienia według powiatów w 2020 r.	23
Chart 4. Density of population by powiats in 2020	
Wykres 5. Udział ludności w ogólnej liczbie ludności kraju według województw w 2020 r.	27
Chart 5. Share of population in the total population of the country by voivodships in 2020	
Wykres 6. Dynamika liczby ludności według województw w 2020 r.	27
Chart 6. Dynamics of population number by voivodships in 2020	
Wykres 7. Gęstość zaludnienia według województw w 2020 r.	27
Chart 7. Density of population by voivodships in 2020	
Wykres 8. Współczynnik urbanizacji według województw w 2020 r.	27
Chart 8. Urbanization rate by voivodships in 2020	
Wykres 9. Różnica między liczbą kobiet a liczbą mężczyzn według wieku w 2020 r.	29
Chart 9. Difference between number of females and number of males by age in 2020	
Wykres 10. Mediana wieku ludności według płci i miejsca zamieszkania w 2020 r.	30
Chart 10. Median age of population by sex and the place of residence in 2020	
Wykres 11. Różnica między medianą wieku w powiatach a przeciętną medianą wieku w województwie w 2020 r.	30
Chart 11. Difference between median age in powiats and average median age in the voivodship in 2020	
Wykres 12. Wskaźnik starości	32
Chart 12. Ageing ratio	
Wykres 13. Wskaźnik wsparcia międzypokoleniowego	32
Chart 13. Intergenerational support indicator	
Wykres 14. Wskaźnik starości według powiatów w 2020 r.	32
Chart 14. Ageing ratio by powiats in 2020	
Wykres 15. Wskaźnik wsparcia międzypokoleniowego według powiatów w 2020 r.	32
Chart 15. Intergenerational support indicator by powiats in 2020	
Wykres 16. Udział liczby ludności w wieku 85 lat i więcej w liczbie ludności 65 lat i więcej	33
Chart 16. Share of the population aged 85 and more in the population 65 and more	
Wykres 17. Struktura ludności według ekonomicznych grup wieku i miejsca zamieszkania w 2020 r.	35
Chart 17. Structure of population by economic age groups and the place of residence in 2020	
Wykres 18. Ludność według płci, ekonomicznych grup wieku i miejsca zamieszkania w 2020 r.	36
Chart 18. Population by sex, economic age groups and the place of residence in 2020	
Wykres 19. Struktura ludności według ekonomicznych grup wieku i powiatów w 2020 r.	37
Chart 19. Structure of population by economic age groups and powiats in 2020	

Wykres 20. Współczynnik obciążenia demograficznego według płci i miejsca zamieszkania w 2020 r.	38
Chart 20. Age dependency ratio by sex and the place of residence in 2020	
Wykres 21. Współczynnik obciążenia demograficznego według powiatów w 2020 r.	39
Chart 21. Age dependency ratio by powiats in 2020	
Wykres 22. Struktura ludności według biologicznych grup wieku w 2020 r.	42
Chart 22. Structure of population by biological age groups in 2020	
Wykres 23. Struktura ludności według biologicznych grup wieku w powiatach w 2020 r.	42
Chart 23. Structure of population by biological age groups in powiats in 2020	
Wykres 24. Struktura ludności według edukacyjnych grup wieku w 2020 r.	43
Chart 24. Structure of population by educational age groups in 2020	
Wykres 25. Dzieci w grupie wieku 0–2 lata	44
Chart 25. Children in the 0–2 age group	
Wykres 26. Struktura ludności według edukacyjnych grup wieku w powiatach w 2020 r.	45
Chart 26. Structure of population by educational age groups in powiats in 2020	
Wykres 27. Mediana wieku ludności według województw w 2020 r.	46
Chart 27. Median age of population by voivodships in 2020	
Wykres 28. Struktura ludności według ekonomicznych grup wieku w województwach w 2020 r.	46
Chart 28. Structure of population by economic age groups in voivodships in 2020	
Wykres 29. Struktura ludności według biologicznych grup wieku w województwach w 2020 r.	46
Chart 29. Structure of population by biological age groups in voivodships in 2020	
Wykres 30. Struktura ludności według edukacyjnych grup wieku w województwach w 2020 r.	46
Chart 30. Structure of population by educational age groups in voivodships in 2020	
Wykres 31. Ruch naturalny ludności.	47
Chart 31. Vital statistics of population	
Wykres 32. Przyrost naturalny na 1000 ludności według powiatów w 2020 r.	48
Chart 32. Natural increase per 1 000 population by powiats in 2020	
Wykres 33. Współczynnik dynamiki demograficznej według powiatów w 2020 r.	49
Chart 33. Demographic dynamics rate by powiats in 2020	
Wykres 34. Urodzenia żywe na 1000 ludności według powiatów w 2020 r.	50
Chart 34. Live births per 1 000 population by powiats in 2020	
Wykres 35. Współczynnik płodności	52
Chart 35. Female fertility rate	
Wykres 36. Współczynnik płodności według powiatów w 2020 r.	53
Chart 36. Female fertility rate by powiats in 2020	
Wykres 37. Współczynnik dzietności ogólnej.	54
Chart 37. Total fertility rate	
Wykres 38. Współczynnik dzietności ogólnej według powiatów w 2020 r.	54
Chart 38. Total fertility rate by powiats in 2020	
Wykres 39. Zgony na 1000 ludności według powiatów w 2020 r.	55
Chart 39. Deaths per 1 000 population by powiats in 2020	
Wykres 40. Struktura zgonów według przyczyn i płci w 2019 r.	57
Chart 40. Structure of deaths by causes and sex in 2019	
Wykres 41. Dynamika liczby zgonów według wybranych przyczyn w 2019 r.	58
Chart 41. Dynamics of deaths by causes in 2019	

Wykres 42. Zgony z powodu wybranych chorób układu krążenia	59
Chart 42. Deaths caused by selected diseases of the circulatory system	
Wykres 43. Zgony z powodu wybranych chorób nowotworowych	60
Chart 43. Deaths caused by selected neoplasms	
Wykres 44. Przeciętne trwanie życia mężczyzn i kobiet	61
Chart 44. Life expectancy of males and females	
Wykres 45. Przeciętne trwanie życia mężczyzn i kobiet według podregionów w 2020 r.	62
Chart 45. Life expectancy of males and females by subregions in 2020	
Wykres 46. Małżeństwa i rozwody	62
Chart 46. Marriages and divorces	
Wykres 47. Małżeństwa na 1000 ludności według powiatów w 2020 r.	63
Chart 47. Marriages per 1 000 population by powiats in 2020	
Wykres 48. Struktura małżeństw według rodzaju i miejsca zamieszkania w 2020 r.	64
Chart 48. Structure of marriages by type and the place of residence in 2020	
Wykres 49. Struktura nowożeńców według płci i wieku w 2020 r.	65
Chart 49. Structure of newlyweds by sex and age in 2020	
Wykres 50. Struktura nowożeńców według płci i poziomu wykształcenia w 2020 r.	65
Chart 50. Structure of newlyweds by sex and educational level in 2020	
Wykres 51. Rozwody na 1000 ludności w wieku 20 lat i więcej według powiatów w 2020 r.	66
Chart 51. Divorces per 1 000 population aged 20 years and more by powiats in 2020	
Wykres 52. Struktura rozwiedzionych według płci i wieku w momencie wniesienia powództwa w 2020 r.	67
Chart 52. Structure of divorced by sex and age at the moment of filing petition in 2020	
Wykres 53. Struktura rozwiedzionych według płci i poziomu wykształcenia w 2020 r.	67
Chart 53. Structure of divorced by sex and educational level in 2020	
Wykres 54. Struktura rozwodów według liczby małoletnich dzieci w małżeństwie w 2020 r.	68
Chart 54. Structure of divorces by the number of underage children in the marriage in 2020	
Wykres 55. Przyrost naturalny na 1000 ludności według województw w 2020 r.	69
Chart 55. Natural increase per 1 000 population by voivodships in 2020	
Wykres 56. Współczynnik dzietności ogólnej według województw w 2020 r.	69
Chart 56. Total fertility rate by voivodships in 2020	
Wykres 57. Małżeństwa na 1000 ludności według województw w 2020 r.	69
Chart 57. Marriages per 1 000 population by voivodships in 2020	
Wykres 58. Rozwody na 1000 ludności w wieku 20 lat i więcej według województw w 2020 r.	69
Chart 58. Divorces per 1 000 population aged 20 years and more by voivodships in 2020	
Wykres 59. Ogólne saldo migracji stałej na 1000 ludności według powiatów w 2020 r.	71
Chart 59. Total net permanent migration per 1 000 population by powiats in 2020	
Wykres 60. Migracje wewnętrzne ludności	72
Chart 60. Internal migration of population	
Wykres 61. Migracje zagraniczne ludności	74
Chart 61. International migration of population	
Wykres 62. Migracje zagraniczne ludności według miejsca zamieszkania	74
Chart 62. International migration of population by the place of residence	
Wykres 63. Saldo migracji czasowej	76
Chart 63. Net temporary migration	

Wykres 64. Saldo migracji czasowej według powiatów w 2020 r.	77
Chart 64. Net temporary migration by powiats in 2020	
Wykres 65. Saldo migracji stałej na 1000 ludności według województw w 2020 r.	79
Chart 65. Net permanent migration per 1 000 population by voivodships in 2020	
Wykres 66. Saldo migracji czasowej na 1000 ludności według województw w 2020 r.	79
Chart 66. Net temporary migration per 1 000 population by voivodships in 2020	

Spis rysunków

List of figures

	Str. Page
Rysunek 1. Kierunki migracji na pobyt stały według kontynentów w 2020 r.	75
Figure 1. Directions of migration for permanent residence by continents in 2020	
Rysunek 2. Kierunki migracji na pobyt stały według wybranych państw członkowskich Unii Europejskiej w 2020 r.	75
Figure 2. Directions of migration for permanent residence by selected member states of the European Union in 2020	

Spis map

List of maps

	Str. Page
Mapa 1. Typologia demograficzna powiatów według Webba w 2020 r.	25
Map 1. Demographic typology of powiats according to Webb in 2020	
Mapa 2. Typologia demograficzna gmin według Webba w 2020 r.	26
Map 2. Demographic typology of gminas according to Webb in 2020	
Mapa 3. Mediana wieku ludności według gmin w 2020 r.	31
Map 3. Median age of population by gminas in 2020	
Mapa 4. Klasyfikacja powiatów według ekonomicznych grup wieku – Trójkąt Osanna w 2020 r. ..	40
Map 4. Classification of powiats by economic age groups – Osanna Triangle in 2020	
Mapa 5. Klasyfikacja gmin według ekonomicznych grup wieku – Trójkąt Osanna w 2020 r.	41
Map 5. Classification of gminas by economic age groups – Osanna Triangle in 2020	
Mapa 6. Przyrost naturalny na 1000 ludności według gmin w 2020 r.	49
Map 6. Natural increase per 1 000 population by gminas in 2020	
Mapa 7. Urodzenia żywe na 1000 ludności według gmin w 2020 r.	51
Map 7. Live births per 1 000 population by gminas in 2020	
Mapa 8. Zgony na 1000 ludności według gmin w 2020 r.	56
Map 8. Deaths per 1 000 population by gminas in 2020	
Mapa 9. Małżeństwa na 1000 ludności według gmin w 2020 r.	64
Map 9. Marriages per 1 000 population by gminas in 2020	

Mapa 10.	Ogólne saldo migracji stałej na 1000 ludności według gmin w 2020 r.	71
Map 10.	Total net permanent migration per 1 000 population by gminas in 2020	
Mapa 11.	Zameldowania ludności na pobyt stały z innych województw w 2020 r.	73
Map 11.	Registrations of population for permanent residence from other voivodships in 2020	
Mapa 12.	Wymeldowania ludności na pobyt stały do innych województw w 2020 r.	73
Map 12.	Deregistrations of population for permanent residence to other voivodships in 2020	
Mapa 13.	Dynamika liczby ludności zameldowanej na pobyt czasowy według gmin w 2020 r.	78
Map 13.	Dynamics of the number of population registered for temporary stay by gminas in 2020	

Objaśnienia znaków umownych

Symbols

Symbol Symbol	Opis Description
Kreska (-)	oznacza, że zjawisko nie wystąpiło magnitude zero
Kropka (.)	oznacza: brak informacji, konieczność zachowania tajemnicy statystycznej lub że wypełnienie pozycji jest niemożliwe albo niecelowe data not available, classified data (statistical confidentiality) or providing data impossible or purposeless
„W tym” "Of which"	oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy indicates that not all elements of the sum are given

Ważniejsze skróty

Main abbreviations

Skrót Abbreviation	Znaczenie Meaning
m.	gmina miejska urban gmina
gm. w.	gmina wiejska rural gmina
gm. m.-w.	gmina miejsko-wiejska urban-rural gmina
pow.	powiat powiat
woj.	województwo voivodship
pp.	punkt promilowy promile point
p. proc. pp	punkt procentowy percentage point
poz.	pozycja
tabl.	tablica table
ust.	ustęp
Dz. U.	Dziennik Ustaw
r.	rok
cd. cont.	ciąg dalszy continued
dok. cont.	dokończenie continued
nr (Nr) No.	numer number

Skrót Abbreviation	Znaczenie Meaning
PESEL	Powszechny Elektroniczny System Ewidencji Ludności Universal Electronic System for Registration of the Population
TERYT	Krajowy Rejestr Urzędowy Podziału Terytorialnego Kraju National Official Register of the Territorial Division of the Country
KTS	System Kodowania Jednostek Terytorialnych i Statystycznych Coding system for Territorial and Statistical Units
NUTS	Klasyfikacja Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych Classification of Territorial Units for Statistical Purposes

Wstęp

W niniejszej publikacji przedstawiono sytuację demograficzną województwa małopolskiego w 2020 r., która kształtowała się pod wpływem trwającej pandemii COVID-19 wywołanej koronawirusem SARS-CoV-2. Większość zmian w zjawiskach porównano z poprzednim rokiem, a także na tle kraju.

Opracowanie składa się z syntezy i czterech rozdziałów. Integralną część publikacji stanowią tablice statystyczne zamieszczone w formacie Excel.

Podstawowe tendencje w rozwoju demograficznym województwa małopolskiego zamieszczono w syntezie.

W rozdziale 1 zaprezentowano stan ludności i jej rozmieszczenie w układzie terytorialnym. Typologia J.W. Webba pozwoliła na zakwalifikowanie województwa, powiatów oraz gmin do aktywnych lub nieaktywnych demograficznie.

W rozdziale 2 przedstawiono struktury ludności według płci, ekonomicznych, biologicznych i edukacyjnych grup wieku. Opisano potwierdzony licznymi wskaźnikami proces starzenia się mieszkańców, w tym scharakteryzowano podwójne starzenie się ludności (double ageing). Nawiązano także do programu Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej „Opieka 75+” wykazując liczbę osób w tym wieku według gmin województwa małopolskiego. Zgodnie z typologią demograficzną trójkąta Osanna, dokonano kwalifikacji województwa, powiatów i gmin do trzech typów demograficznych: młodość, stabilizacja i starość demograficzna.

Kolejny rozdział zawiera analizę zmian w ruchu naturalnym. Szczegółowo opisano przyrost naturalny, tematykę urodzeń rozszerzono o opis płodności i dzietności kobiet. W podrozdziale „Umieralność” podano najczęstsze przyczyny zgonów mieszkańców. Zgodnie z danymi Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Krakowie oraz Ministerstwa Zdrowia podano liczbę zgonów na COVID-19 oraz na choroby współistniejące i COVID-19. Przeciętne trwanie życia mężczyzn i kobiet przedstawiono według podregionów. Związki małżeńskie i rozwody ujęto w różnych układach strukturalnych. W każdym z tematów uwzględniono współczynniki natężenia.

W rozdziale 4 omówiono zmiany w ruchu wędrownym ludności na pobyt stały i czasowy, a także wskazano kierunki migracji zagranicznych na pobyt stały według kontynentów oraz wybranych państw członkowskich Unii Europejskiej.

Każdy rozdział kończy zestaw tematycznych wykresów, na których przedstawiono województwo na tle kraju i pozostałych województw.

Uwagi metodologiczne i objaśnienia pozostałych pojęć statystycznych zamieszczono na końcu opracowania.

Źródła danych do opracowania niniejszej publikacji stanowiły:

- bilanse stanu i struktury ludności na terenie gminy, które sporządzane są dla okresów międzypisowych w oparciu o wyniki ostatniego spisu powszechnego, przy uwzględnieniu: urodzeń i zgonów, migracji ludności (zameldowania i wymeldowania na pobyt stały z innych gmin i z zagranicy na pobyt stały oraz czasowy) oraz zmian w podziale administracyjnym kraju;
- rejestry Ministerstwa Cyfryzacji – o migracjach wewnętrznych i zagranicznych ludności na pobyt stały oraz czasowy;
- sprawozdawczość urzędów stanu cywilnego – o zarejestrowanych małżeństwach, urodzeniach i zgonach;
- sprawozdawczości sądów – o prawomocnie orzeczonych rozwodach i separacjach;
- Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Krakowie i Ministerstwo Zdrowia – o liczbie zgonów wyłącznie na COVID-19 i choroby współistniejące razem z COVID.

Introduction

This publication presents the demographic situation of Małopolskie Voivodship in 2020, which was shaped by the ongoing COVID-19 pandemic caused by the SARS-CoV-2 coronavirus. Most of the changes in the phenomena were compared to the previous year, and also against the background of the country.

The study consists of a synthesis and four chapters. An integral part of the publication are statistical tables in Excel format.

Basic trends in the demographic development of Małopolskie Voivodship are included in the executive summary.

Chapter 1 presents the size of population and its distribution in the territorial layout. The typology of J.W. Webb allowed to classify the voivodship, powiats and gminas as demographically active or inactive.

Chapter 2 presents population structures by sex, economic, biological and educational age groups. Population ageing process confirmed by numerous indicators was described, including the double ageing of the population. Reference was also made to the programme of the Ministry of Family and Social Policy "Care 75+" showing the number of people of this age by gminas of Małopolskie Voivodship. According to the demographic typology of Osanna triangle, the voivodship, powiats and gminas have been classified into three demographic types: youth, stabilization and demographic old age.

The next chapter contains an analysis of changes in vital statistics. The natural increase was described in detail, the subject of births was extended by the description of total fertility and female fertility. The most common causes of deaths are presented in the section "Mortality". According to data of the Voivodship Sanitary and Epidemiological Station in Kraków and the Ministry of Health, the number of deaths from COVID-19 and from coexisting diseases together with COVID-19 was given. The average life expectancy of males and females is presented by subregions. Marriages and divorces are depicted in various structural layouts. Each of topics includes intensity factors.

Chapter 4 discusses changes in the migration of people for permanent and temporary residence, and also indicates directions of international migration for permanent residence by continents and selected member states of the European Union.

Each chapter ends with a set of thematic charts presenting the voivodship against the background of the country and other voivodships.

Methodological notes and explanations of the remaining statistical concepts are provided at the end of the study.

Data sources for the preparation of this publication were:

- balance sheets of the population size and structure on the area of a gmina, which are prepared for the inter-census periods based on the results of the last census, considering: births and deaths, population migration (registration and deregistration for permanent residence from other gminas and from abroad for permanent and temporary residence) and changes in the administrative division of the country;
- registers of the Ministry of Digitization – on internal and international migration of population for permanent and temporary residence;
- reporting of registry offices – on registered marriages, births and deaths;
- court reporting – on legally valid divorces and separations;
- Voivodship Sanitary and Epidemiological Station in Kraków and the Ministry of Health – on the number of deaths only from COVID-19 and coexisting diseases together with COVID.

Synteza

Liczba ludności województwa małopolskiego na koniec grudnia 2020 r. wyniosła 3410,4 tys. osób i stanowiła 8,9% ogólnej liczby ludności kraju. W porównaniu z 2019 r. odnotowano jej spadek o 0,01%.

Roczny ubytek rzeczywisty, na który złożyła się suma ujemnej wartości przyrostu naturalnego, dodatniego salda migracji stałej oraz ujemna różnica sald migracji na pobyt czasowy, wyniósł minus 0,5 tys. osób.

Zgodnie z klasyfikacją J.W. Webba województwo małopolskie jest aktywne demograficznie. Uzyskany typ D potwierdzony został przez ujemny przyrost naturalny kompensowany przez dodatnie saldo migracji.

W strukturze ludności według płci niezmiennie od kilku lat przeważały kobiety, które stanowiły 51,5% ludności województwa. Współczynnik feminizacji, określający liczbę kobiet przypadających na 100 mężczyzn, pozostał na niezmiennym poziomie od kilku lat i wyniósł 106.

Obserwowana w ciągu ostatnich lat tendencja wzrostu mediany wieku, wskaźników starości i wsparcia międzypokoleniowego w dalszym ciągu potwierdziła proces starzenia się mieszkańców.

Na koniec 2020 r. mediana wieku mieszkańców województwa małopolskiego wyniosła 40,4 lat wobec 40,0 lat w 2019 r. Przeciętnie ludność na obszarach wiejskich województwa była młodsza od ludności mieszkającej w miastach. Mediana wieku ludności wsi wyniosła 38,7 lat wobec 42,0 lata mieszkańców miast. Biorąc pod uwagę medianę wieku według płci, mężczyźni byli młodszy od kobiet. Mediana wieku mężczyzn w województwie małopolskim wyniosła 39,0 lat, a kobiet 41,8 lat.

Wskaźnik starości w końcu 2020 r. wyniósł 107 osób w wieku 65 lat i więcej na 100 dzieci w wieku 0–14 lat (średnio na 100 potencjalnych wnuków przypadało 107 dziadków i babć), tj. o 2 osoby więcej niż w 2019 r.

Na określenie potrzeb związanych między innymi z opieką społeczną i ochroną zdrowia pozwala wskaźnik wsparcia międzypokoleniowego. W 2020 r. w województwie małopolskim wskaźnik ten wyniósł 12 osób wobec 11 osób w 2019 r. Oznacza to, że 12 osób w wieku 85 lat i więcej przypadało na 100 osób w wieku 50–64 lata.

Typologia trójkąta Osanna, uwzględniająca strukturę ekonomicznych grup wieku, pozwoliła na zakwalifikowanie województwa małopolskiego do grupy województw młodych demograficznie. Województwo zaliczone zostało do typu młodości demograficznej (typ III), ponieważ w dalszym ciągu udział dzieci i młodzieży w wieku 0–17 lat był większy od przeciętnego w kraju o 0,9 p. proc. i wyniósł 19,1%, udział ludności w wieku 18–59/64 lata był większy o 0,7 p. proc. (60,2%), a udział ludności w wieku 60/65 lat i więcej był mniejszy o 1,6 p. proc. od średniego w kraju i wyniósł 20,7%.

W końcu roku liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym liczyła 651,6 tys. osób i w porównaniu z 2019 r. wzrosła o 0,4%. Udział tej grupy ekonomicznej w ogólnej zbiorowości wyniósł 19,1%.

Liczba ludności w wieku produkcyjnym wyniosła 2051,9 tys. osób i zmniejszyła się w porównaniu z poprzednim rokiem o 0,7%. Udział tej grupy w ogólnej liczbie ludności wyniósł 60,2%.

W dalszym ciągu obserwowano wzrost liczby ludności w wieku poprodukcyjnym. W końcu analizowanego okresu grupa ta liczyła 706,9 tys. osób i w porównaniu z 2019 r. wzrosła o 1,5%. Udział omawianej grupy w ogólnej liczbie ludności wyniósł 20,7%.

Relacja osób w wieku nieprodukcyjnym do wieku produkcyjnego, czyli współczynnik obciążenia demograficznego wyniósł 66 osób wobec 65 osób w 2019 r.

W omawianym roku ujemny przyrost naturalny spowodowany został przewagą liczby zgonów nad liczbą urodzeń i wyniósł 3,4 tys. osób. Współczynnik przyrostu naturalnego na 1 tys. ludności był ujemny i wyniósł minus 1,0 wobec plus 1,2 w 2019 r.

W porównaniu z poprzednim rokiem liczba urodzeń spadła o 4,3%. Zarejestrowano 35,4 tys. urodzeń żywych. Współczynnik urodzeń na 1 tys. ludności wyniósł 10,4.

W badanym roku współczynnik dzietności wyniósł 1,45 wobec 1,49 w 2019 r. W dalszym ciągu był poniżej poziomu urodzeń gwarantującego prostą zastępowalność pokoleń.

W województwie małopolskim zarejestrowano 38,8 tys. zgonów, tj. o 17,7% więcej niż w 2019 r. Współczynnik zgonów na 1 tys. ludności wyniósł 11,4. Zmarło 124 dzieci w wieku poniżej 1 roku życia, tj. o 7,8% więcej w porównaniu z 2019 r. Współczynnik zgonów niemowląt, obliczany na 1 tys. urodzeń żywych wyniósł 3,5 i w porównaniu z poprzednim rokiem był wyższy o 0,4 pp.

W omawianym roku zawarto 14,5 tys. związków małżeńskich, tj. o 19,2% mniej niż przed rokiem. Współczynnik małżeństw wyrażający liczbę zawartych małżeństw na 1 tys. ludności wyniósł 4,2.

Sądy orzekły prawomocnie 3,8 tys. rozwodów, tj. o 18,6% mniej w porównaniu z poprzednim rokiem. Współczynnik rozwodów na 1 tys. ludności w wieku 20 lat i więcej wyniósł 1,4.

Ogólne saldo migracji na pobyt stały ukształtowało się na poziomie plus 4,0 tys. osób wobec plus 6,9 tys. osób w 2019 r. W przeliczeniu na 1 tys. ludności wyniosło plus 1,2 wobec plus 2,0 w 2019 r.

Executive summary

The population of Małopolskie Voivodship at the end of December 2020 was 3 410.4 thousand persons and constituted 8.9% of the total population of the country. Compared to 2019, it decreased by 0.01%.

The annual actual decrease, consisting of the sum of the negative value of the natural increase and the positive net permanent migration as well as a negative difference of net migration for temporary stay, amounted to minus 0.5 thousand people.

According to the J.W. Webb classification Małopolskie Voivodship is demographically active. The obtained type D was confirmed by the negative natural increase compensated by the positive net migration.

In the population structure by sex, females have consistently dominated for several years, constituting 51.5% of the region's population. The femininity ratio, determining the number of females per 100 males, has remained unchanged for several years and amounted to 106.

The growing trend in the median age, ageing ratio and intergenerational support indicator, observed in recent years, still confirmed the ageing process of inhabitants.

At the end of 2020, the median age of residents of Małopolskie Voivodship amounted to 40.4 years towards 40.0 years in 2019. On average, the population in rural areas of the voivodship was younger than the population living in urban areas. The median age of the rural population was 38.7 years towards 42.0 years of urban residents. Considering the median age by gender, males were younger than females. The median age of males in Małopolskie Voivodship was 39.0 years, and of females 41.8 years.

The ageing ratio at the end of 2020 was 107 people aged 65 and more per 100 children aged 0–14 (on average there were 107 grandfathers and grandmothers per 100 potential grandchildren), i.e. by 2 persons more than in 2019.

The intergenerational support indicator allows determining the needs related to, among others, social care and health care. In 2020, in Małopolskie Voivodship this indicator amounted to 12 persons towards 11 persons in 2019. This means that there were 12 persons aged 85 and more per 100 persons aged 50–64.

The Osanna triangle typology, taking into account the structure of economic age groups, allowed to qualify Małopolskie Voivodship for the group of demographically young voivodships. The voivodship was included in the type of demographic youth (third type), because the share of children and youth aged 0–17 was still higher than the national average by 0.9 pp and amounted to 19.1%, the share of population aged 18–59/64 was higher by 0.7 pp (60.2%), and the share of population aged 60/65 and more was lower by 1.6 pp from the national average and amounted to 20.7%.

At the end of the year, the pre-working age population was 651.6 thousand people and compared to 2019 increased by 0.4%. The share of this economic group in the total population amounted to 19.1%.

The working age population amounted to 2 051.9 thousand people of working age and compared to the previous year decreased by 0.7%. The share of this group in the total population was 60.2%.

An increase in the number of post-working age population has been still observed. At the end of the analysed period, this group numbered 706.9 thousand people and compared to 2019 increased by 1.5%. The share of the discussed group in the total population was 20.7%.

The ratio of people of non-working age to working age population, that is the age dependency ratio amounted to 66 persons towards 65 persons in 2019.

In the discussed year, the negative natural increase was caused by the prevalence of deaths over births and amounted to 3.4 thousand people. Natural increase rate per 1 thousand population was negative and amounted to minus 1.0 towards plus 1.2 in 2019.

In comparison with the previous year the number of births decreased by 4.3%. 35.4 thousand live births were registered. Birth rate per 1 thousand population amounted to 10.4.

In the analysed year, the total fertility rate was 1.45 towards 1.49 in 2019. It was still below the level of births guaranteeing a simple replacement of generations.

In Małopolskie Voivodship, 38.8 thousand deaths were registered, i.e. by 17.7% more than in 2019. Death rate per 1 thousand population amounted to 11.4. 124 children under the age of 1 died, i.e. by 7.8% more compared to 2019. Infant mortality rate, calculated per 1 thousand live births amounted to 3.5 and was higher by 0.4 pp in comparison with the previous year.

In the discussed year, 14.5 thousand marriages were contracted, i.e. by 19.2% less than the year before. Marriage rate expressing the number of marriages contracted per 1 thousand population was 4.2.

The courts ruled validly 3.8 thousand divorces, i.e. by 18.6% less compared to the previous year. Divorce rate per 1 thousand population aged 20 and more was 1.4.

Total net migration for permanent residence shaped at the level of plus 4.0 thousand persons towards plus 6.9 thousand persons in 2019. Calculating per 1 thousand population it was plus 1.2 towards plus 2.0 in 2019.

Rozdział 1

Chapter 1

Stan ludności i jej rozmieszczenie w układzie terytorialnym

Size of population and its structure in territorial layout

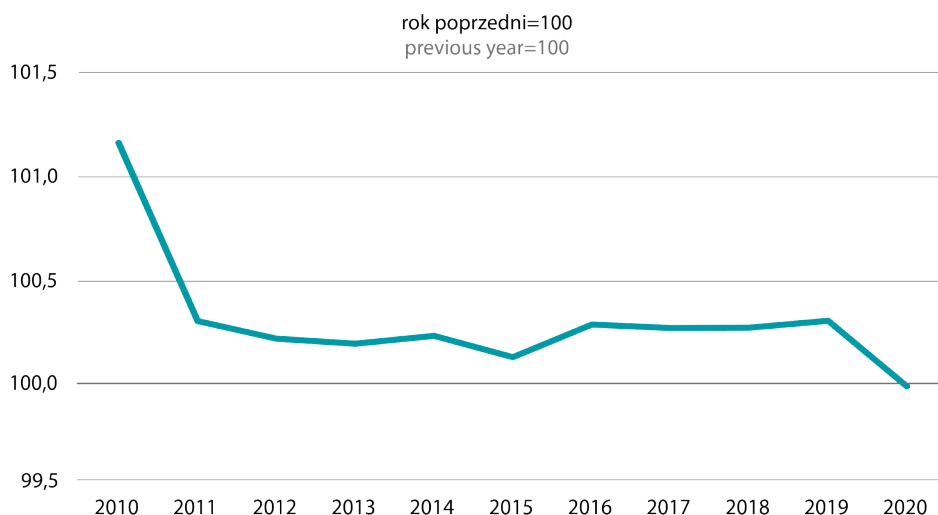
W 2020 r. w województwie małopolskim ubyło ludności. Gęstość zaludnienia osiągnęła tą samą wartość. Od wielu lat utrzymujący się na takim samym poziomie udział ludności miast w ogólnej liczbie ludności zmniejszył się. W miastach odnotowano ubytek ludności, natomiast na obszarach wiejskich liczba ludności wzrosła. Zgodnie z klasyfikacją J.W. Webba województwo osiągnęło typ D i zaliczone zostało do aktywnych demograficznie, co oznacza ujemny przyrost naturalny kompensowany przez dodatnie saldo migracji.

Liczba ludności województwa małopolskiego na koniec grudnia 2020 r. wyniosła 3410,4 tys. osób i stanowiła 8,9% w ogólnej liczbie ludności kraju. W porównaniu z 2019 r. odnotowano jej spadek o 0,01% (kraj – spadek o 0,3%).

Wykres 1. Dynamika zmian liczby ludności

Stan w dniu 31 grudnia

Chart 1. Dynamics of population changes
As of 31 December

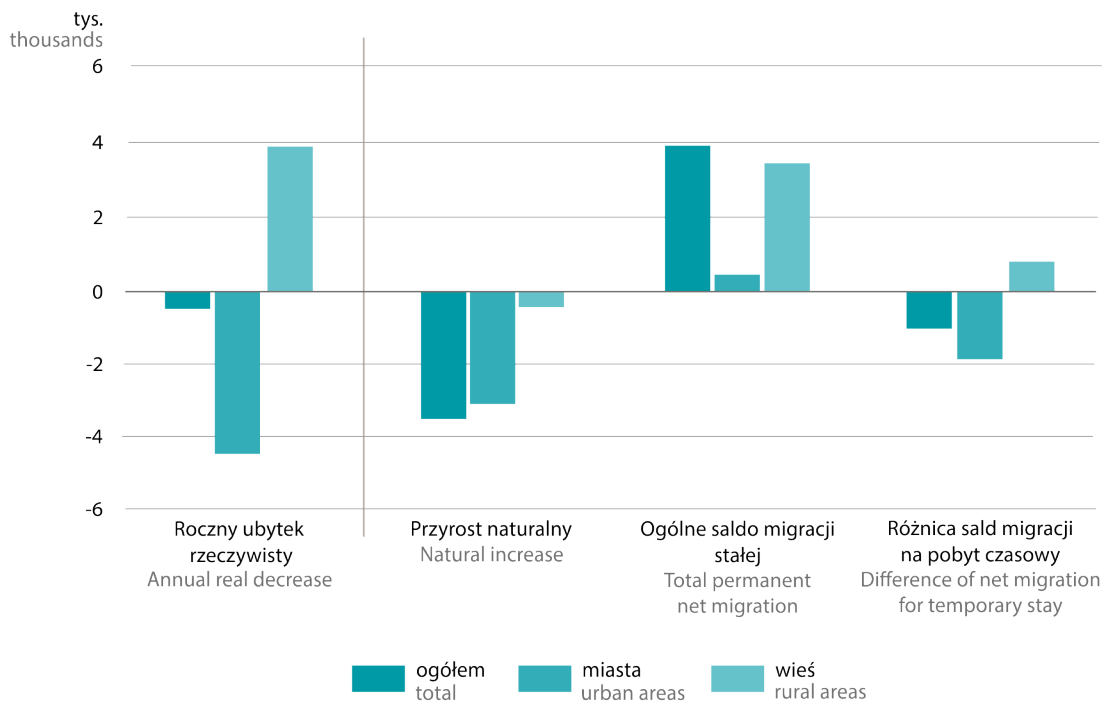
Roczny ubytek rzeczywisty, na który złożyła się suma ujemnej wartości przyrostu naturalnego, dodatniego salda migracji stałej oraz ujemna różnica w saldach migracji na pobyt czasowy, wyniósł minus 0,5 tys. osób (kraj – minus 117,6 tys. osób). W miastach województwa odnotowano spadek o 4,4 tys. osób. Jedynie na wsi liczba ludności wzrosła o 3,9 tys. osób.

Prognoza ludności Głównego Urzędu Statystycznego na lata 2014–2050 wskazuje wzrost liczby mieszkańców województwa, który miał nastąpić jeszcze przez kilka lat z różnym stopniem nasilenia. Jednak już 2020 r. jest pierwszym, w którym odnotowano ubytek liczby ludności, spowodowany w dużym stopniu pandemią COVID-19.

W prognozie wykazano, że w 2050 r. województwo będzie liczyło 3279,4 tys. mieszkańców. Porównując z odnotowaną liczbą ludności w 2020 r. może nastąpić jej spadek o 4,0% (<https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/ludnosc/prognoza-ludnosci/prognoza-ludnosci-na-lata-2014-2050-opracowana-2014-r-1,5.html>).

Wykres 2. Roczny ubytek rzeczywisty oraz jego składowe według miejsca zamieszkania w 2020 r.

Chart 2. Annual real decrease and its components by the place of residence in 2020

W porównaniu z poprzednim rokiem wzrost liczby ludności odnotowano w 7 powiatach: wielickim (1,2%), krakowskim (0,8%), myślenickim i limanowskim (po 0,3%), Krakowie, nowosądeckim i bocheńskim (po 0,1%). W pozostałych 15 powiatach liczba mieszkańców zmniejszyła się. Najwięcej osób ubyło w Tarnowie (0,9%).

W 2020 r. najwięcej ludności liczył Kraków – miasto na prawach powiatu, w którym mieszkało 780,0 tys. osób (22,9% w ogólnej liczbie ludności województwa), a drugim pod względem liczby ludności był powiat krakowski – 281,4 tys. osób (8,3%).

Podobnie jak w 2019 r. do powiatów, w których liczba mieszkańców nie przekroczyła 50 tys., a udział ludności w ogólnej zbiorowości – 1,5% należały powiaty: miechowski – 48,5 tys. (1,4%) i proszowicki – 43,1 tys. (1,3%).

Spośród 179 gmin, w grupie gmin miejsko-wiejskich najliczniejszą gminą była Wieliczka (pow. krakowski), w której mieszkało 61,2 tys. osób (1,8% w ogólnej liczbie mieszkańców województwa), a najmniej osób, tj. 5,4 tys. mieszkało w gminie powiatu proszowickiego – Koszyce (0,2%).

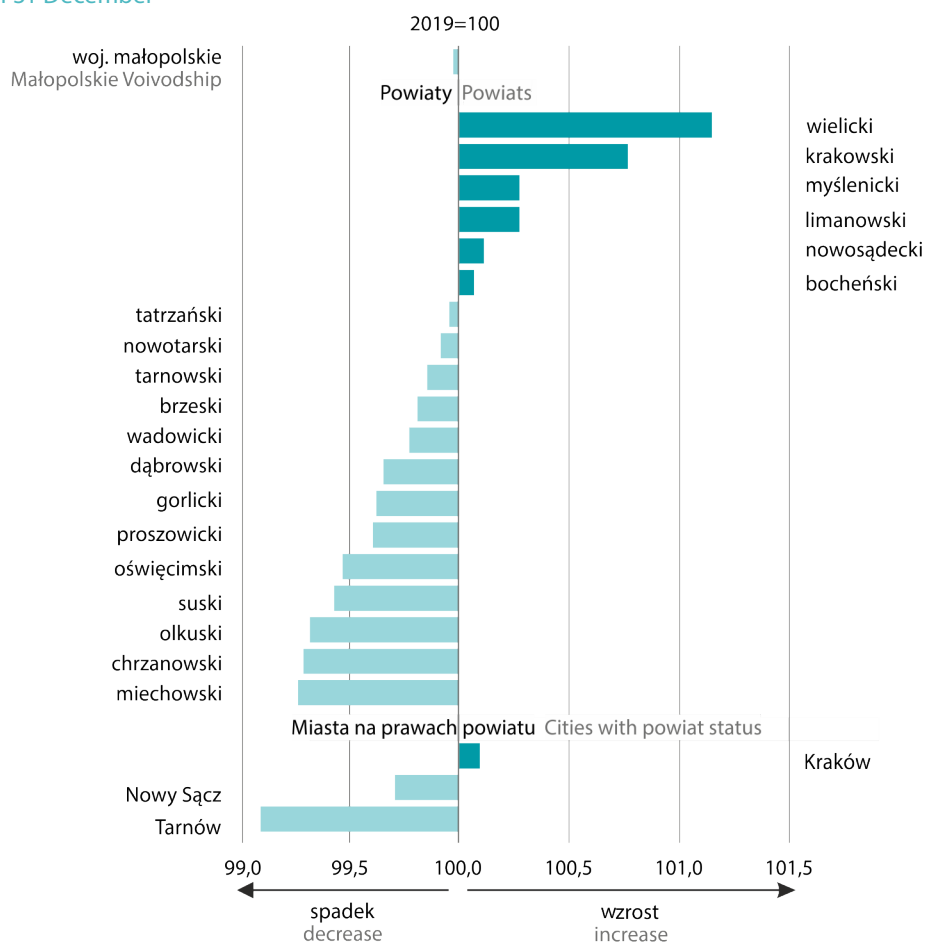
Podobnie jak w 2019 r., wśród pozostałych gmin (tj. miejskich i wiejskich), najliczniejszą było miasto Oświęcim (37,6 tys. osób; 1,1% w ogólnej populacji województwa), a najmniej liczną Raclawice – gmina wiejska należąca do powiatu miechowskiego (2,5 tys.; 0,1%).

Wykres 3. Dynamika liczby ludności według powiatów w 2020 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Chart 3. Dynamics of population number by powiats in 2020

As of 31 December

W końcu 2020 r. w miastach województwa małopolskiego mieszkało 1639,8 tys. osób, a na wsi 1770,7 tys. osób. W porównaniu z 2019 r. odnotowano ubytek liczby ludności w miastach (minus 4,4 tys. osób), natomiast na wsi wzrosła liczba ludności o 3,9 tys. osób (kraj: miasta – spadek o 128,0 tys. osób; wieś – wzrost o 10,4 tys. osób).

Współczynnik urbanizacji wyrażony jest poprzez udział ludności zamieszkałej w miastach w ogólnej liczbie ludności, natomiast **współczynnik ruralizacji** to udział ludności zamieszkałej na wsi w ogólnej liczbie ludności.

Udział ludności miejskiej w ogólnej liczbie ludności wyrażony współczynnikiem urbanizacji wyniósł 48,1% (kraj – 59,9%) i w stosunku do poprzedniego roku zmniejszył się o 0,1 p. proc. Wyższe współczynniki od średniej wojewódzkiej odnotowano w 3 powiatach: chrzanowskim (61,3%), oświęcimskim (52,2%) i olkuskim (48,2%). Najmniej zurbanizowany był powiat tarnowski (11,8%).

Ludność wiejska stanowiła 51,9% ogólnej liczby ludności województwa (kraj – 40,1%). Współczynnik ruralizacji powyżej średniej wojewódzkiej osiągnęło 16 powiatów, w tym najwyższe udziały odnotowano w powiatach sąsiadujących z miastami na prawach powiatu: tarnowskim (88,2%), krakowskim (84,1%) i nowosądeckim (83,4%). Ponadto wysoki udział ludności wiejskiej (powyżej 80%) w ogólnej zbiorowości obserwowano także w powiatach limanowskim i proszowickim (odpowiednio 82,6% i 80,5%).

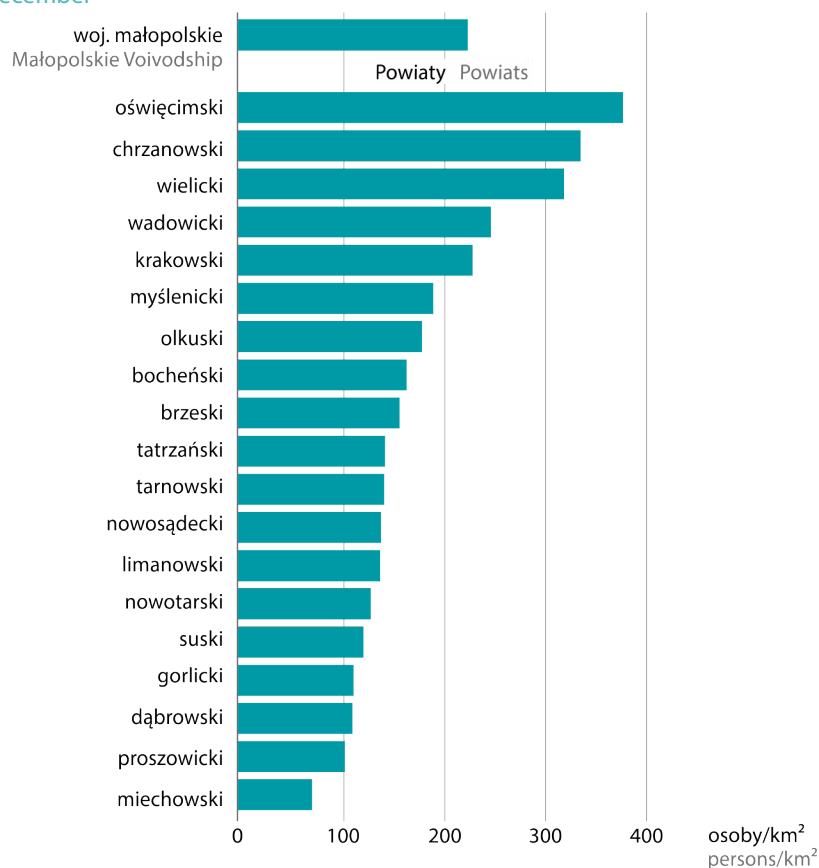
Gęstość zaludnienia to miara zagęszczenia ludności na określonym terytorium – wyrażana najczęściej w osobach na 1 km² (również w osobach na 1 ha – przy bardzo dużym zaludnieniu np. w aglomeracjach).

W porównaniu z 2019 r., gęstość zaludnienia pozostała na niezmiennym poziomie i wyniosła 225 osób na 1 km² (kraj – 122 osoby). Wśród powiatów odnotowano znaczne zróżnicowanie omawianego wskaźnika, od najwyższego w miastach na prawach powiatu: Krakowie (2386 osób/km²), Tarnowie (1485 osób/km²) i Nowym Sączu (1451 osób/km²) do najniższego w powiecie miechowskim – 72 osoby/km².

Wykres 4. Gęstość zaludnienia według powiatów^a w 2020 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Chart 4. Density of population by powiats^a in 2020
As of 31 December

a Ze względu na wartości ekstremalne na wykresie nie uwzględniono miast na prawach powiatu.
a Due to extreme values, the chart does not include cities with powiat status.

W niniejszym opracowaniu przyrost naturalny i ogólne saldo migracji stałej stanowiły podstawę typologii demograficznej jednostek przestrzennych według J. W. Webba¹. Obserwacja zależności między tymi dwoma czynnikami pozwoliła na kwalifikację województwa, powiatu i gminy do aktywnego bądź nieaktywnego typu demograficznego.

Spadek liczby ludności był konsekwencją ujemnego przyrostu naturalnego, który był kompensowany przez dodatnie saldo migracji. Zgodnie z klasyfikacją Webba, województwo znajdowało się w grupie województw aktywnych demograficznie osiągając typ demograficzny D.

¹ Patrz uwagi metodologiczne str. 81.

Klasyfikacja wyróżnia 8 typów oznaczonych literami od A do H.

Pierwsze cztery typy A–D charakteryzują jednostki aktywne demograficznie (rozwojowe), natomiast typy E–H oznaczają jednostki nieaktywne (depopulacyjne).

Typy demograficzne według Webba – jednostki AKTYWNE:

- Typ A – dodatni przyrost naturalny przewyższa ujemne saldo migracji,
- Typ B – dodatni przyrost naturalny jest wyższy od dodatniego salda migracji,
- Typ C – dodatni przyrost naturalny jest niższy od dodatniego salda migracji,
- Typ D – ujemny przyrost naturalny jest kompensowany przez dodatnie saldo migracji.

Typy demograficzne według Webba – jednostki NIEAKTYWNE:

- Typ E – ujemny przyrost naturalny nie jest kompensowany przez dodatnie saldo migracji,
- Typ F – ubytek ludności powodowany jest w większym stopniu ujemnym przyrostem naturalnym niż ujemnym saldem migracji,
- Typ G – ubytek ludności powodowany jest w większym stopniu ujemnym saldem migracji niż ujemnym przyrostem naturalnym,
- Typ H – dodatni przyrost naturalny nie kompensuje ujemnego salda migracji.

W omawianym roku, spośród 22 powiatów – 7 zakwalifikowano do aktywnych demograficznie, czyli zaludniających się (typ A, typ C, typ D). Przewaga dodatniego przyrostu naturalnego nad ujemnym saldem migracji (typ A) wystąpiła w 2 powiatach limanowskim i nowosądeckim.

W porównaniu z 2019 r. powiaty nowotarski i tarnowski zmieniły status z typu A (aktywny) na typy nieaktywne odpowiednio typ H i typ F.

Typu B, czyli dodatniego przyrostu naturalnego wyższego od dodatniego salda migracji, nie osiągnął żaden powiat.

Powiat myślenicki należący w poprzednim roku do typu B, a także bocheński (2019 r. – typ A) w 2020 r. zostały zakwalifikowane do typu C. Powiaty: Kraków, krakowski zmieniły typ C na typ D, a powiat wielicki w dalszym ciągu pozostał wśród aktywnych demograficznie osiągając ten sam typ C.

Powolny proces wyludniania odnotowano w 15 powiatach województwa (2019 r. – 13 powiatów). Do typu E, w którym ujemny przyrost naturalny nie był kompensowany przez dodatnie saldo migracji nie zakwalifikował się żaden powiat.

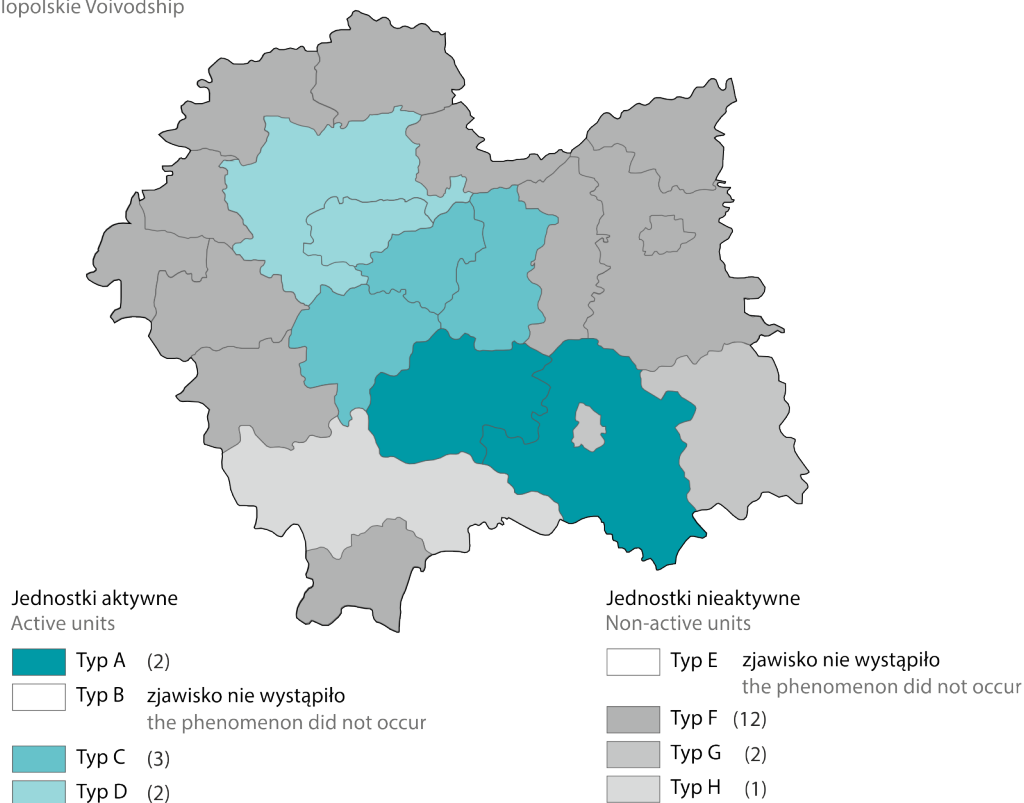
Typ F, który oznacza ubytek ludności powodowany w większym stopniu ujemnym przyrostem naturalnym niż ujemnym saldem migracji osiągnęło 12 powiatów. Do powiatów: chrzanowskiego, miechowskiego i oświęcimskiego, które w 2019 r. należały do typu F – w omawianym roku dołączyły: dąbrowski, olkuski, proszowicki, tatrzański, Tarnów – które zmieniły typ G na F oraz powiaty: brzeski, suski i wadowicki które zmieniły typ H na F.

Ponadto, powiaty gorlicki i Nowy Sącz, które zaliczono w poprzednim roku do typu H, zmieniły typ na G, w którym ubytek ludności powodowany został w większym stopniu ujemnym saldem migracji niż ujemnym przyrostem naturalnym.

Dodatni przyrost naturalny, który nie kompensował ujemnego salda migracji obserwowano wyłącznie w powiecie nowotarskim (typ H).

Mapa 1. Typologia demograficzna powiatów według Webba^a w 2020 r.
 Map 1. Demographic typology of powiats according to Webb^a in 2020

Województwo małopolskie = Typ D
 Malopolskie Voivodship

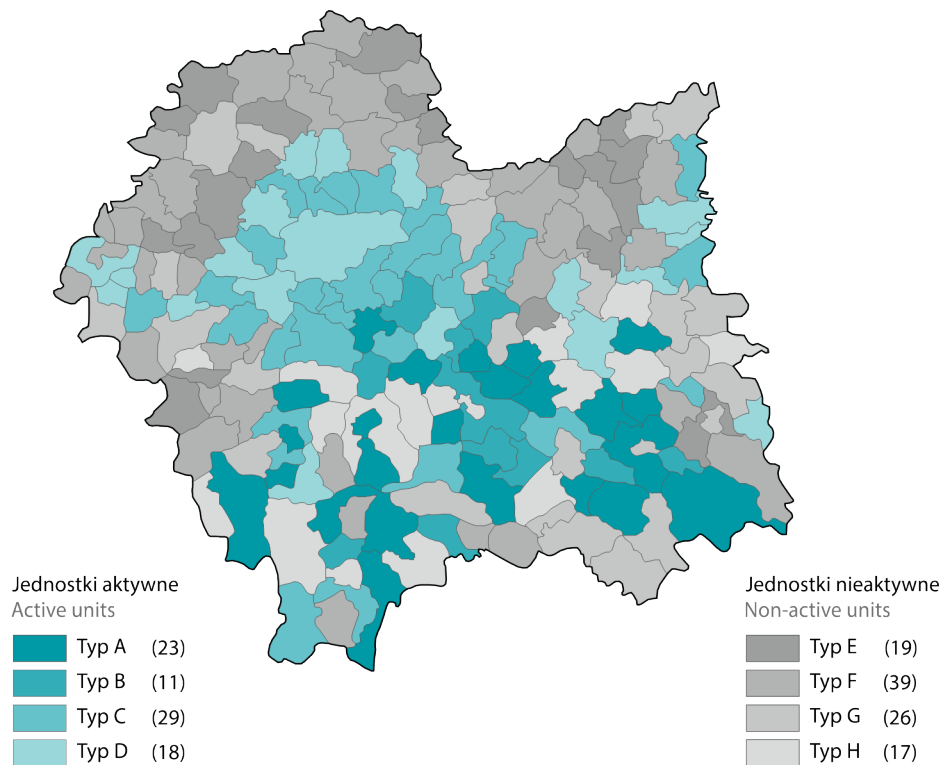
a Oznaczenia typów demograficznych – Patrz uwagi metodologiczne str. 81.
 a Demographic types – See methodological notes page 85.

W 2020 r. spośród 182 gmin (łącznie z miastami na prawach powiatu), 81 zakwalifikowano do aktywnych demograficznie, czyli zaludniających się (w 2019 r. – 100 gmin). Relację pomiędzy dodatnim przyrostem naturalnym, który przewyższył ujemne saldo migracji (Typ A) odnotowano w 23 gminach. Zależność pomiędzy dodatnim przyrostem naturalnym wyższym od dodatniego salda migracji (typ B) oraz niższym od dodatniego salda migracji (typ C) zaobserwowano w 40 gminach. Ujemny przyrost naturalny był kompensowany przez dodatnie saldo migracji (typ D) w 18 gminach.

W badanym roku do nieaktywnych demograficznie zaliczono 101 gmin (2019 r. – 82 gminy). W 19 gminach ujemny przyrost naturalny nie był kompensowany przez dodatnie saldo migracji (typ E), w 65 gminach ubytek ludności spowodowany został w większym stopniu ujemnym przyrostem naturalnym niż ujemnym saldem migracji (typ F) i na odwrót ujemnym saldem migracji niż ujemnym przyrostem naturalnym (typ G). Dodatni przyrost naturalny (typ H) nie kompensował ujemnego salda migracji i był powodem ubytku ludności w 17 gminach.

Jak wspomniano wyżej, do typologii Webba wzięto pod uwagę dwa czynniki: przyrost naturalny i saldo migracji stałej. Z powodu wystąpienia równowagi liczby urodzeń z liczbą zgonów, gmina wiejska Brzeźnica (pow. wadowicki) zaklasyfikowana została do jednostek aktywnych (typ C) biorąc od uwagę tylko jeden z czynników – saldo migracji stałej. W wyniku równowagi liczby zameldowań z liczbą wymeldowań – 2 gminy: wiejską Gnojnik (pow. brzeski) i Olesno (pow. dąbrowski) zakwalifikowano wyłącznie na podstawie przyrostu naturalnego do typu E (nieaktywnego).

Mapa 2. Typologia demograficzna gmin według Webba^a w 2020 r.
 Map 2. Demographic typology of gminas according to Webb^a in 2020

^a Oznaczenia typów demograficznych – Patrz uwagi metodologiczne str. 81.
^a Demographic types – See methodological notes page 85.

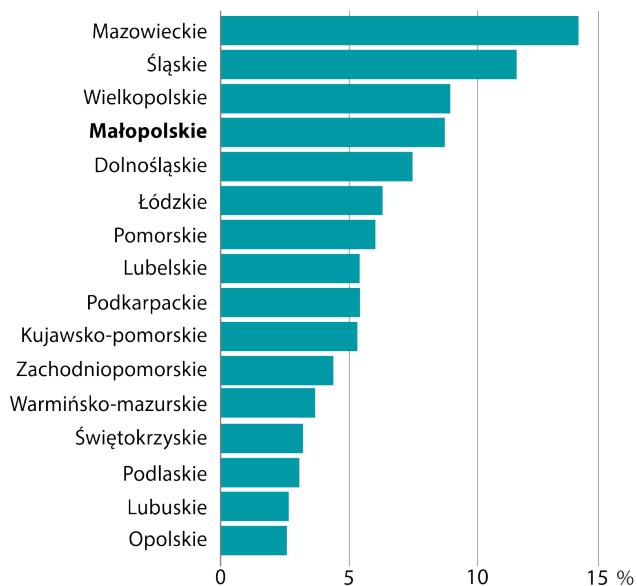
Województwo na tle kraju i pozostałych województw – stan ludności

Voivodship against the background of the country and other voivodships – size of population

Wykres 5. Udział ludności w ogólnej liczbie ludności kraju według województw w 2020 r.

Stan w dniu 31 grudnia

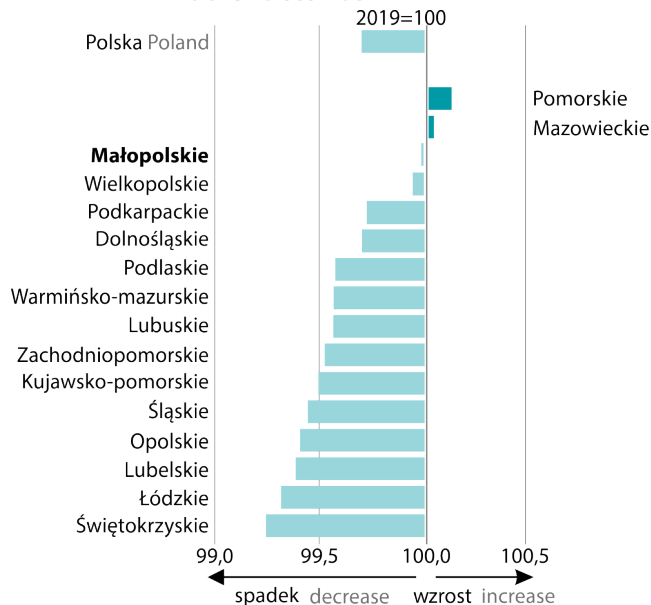
Chart 5. Share of population in the total population of the country by voivodships in 2020
As of 31 December

Wykres 6. Dynamika liczby ludności według województw w 2020 r.

Stan w dniu 31 grudnia

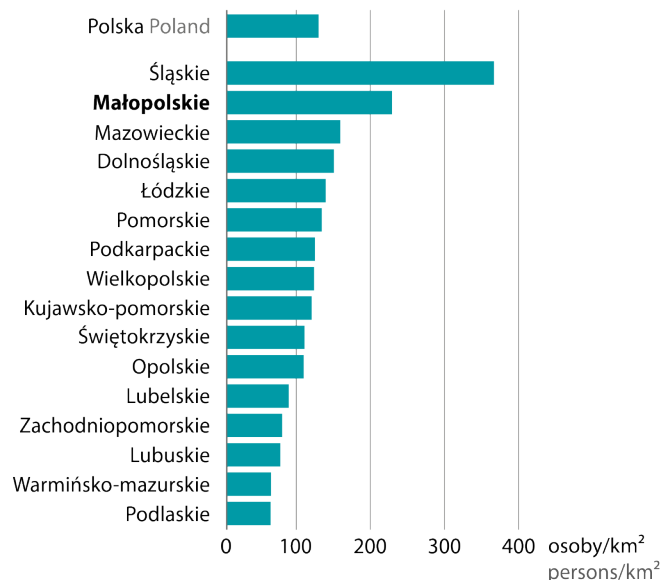
Chart 6. Dynamics of population number by voivodships in 2020
As of 31 December

Wykres 7. Gęstość zaludnienia według województw w 2020 r.

Stan w dniu 31 grudnia

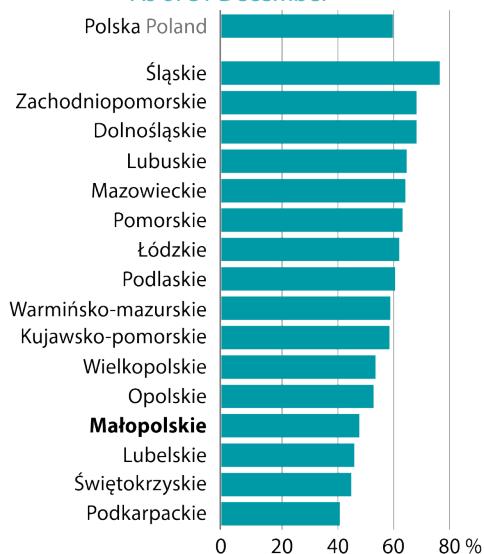
Chart 7. Density of population by voivodships in 2020
As of 31 December

Wykres 8. Współczynnik urbanizacji według województw w 2020 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Chart 8. Urbanization rate by voivodships in 2020
As of 31 December

Rozdział 2

Chapter 2

Struktury ludności

Population structures

Struktura ludności według płci wskazała, że ponad połowę ludności województwa małopolskiego stanowiły kobiety. Współczynnik feminizacji pozostał na niezmiennym poziomie od kilku lat. Postępujący proces starzenia się mieszkańców potwierdziły: wzrost mediany wieku, wskaźników starości i starości demograficznej, wsparcia międzypokoleniowego oraz współczynnika obciążenia demograficznego.

Pomimo widocznych niekorzystnych zmian w strukturach ludności według ekonomicznych grup wieku, w porównaniu do przeciętnych w Polsce, zgodnie z typologią trójkąta Osanna województwo małopolskie zakwalifikowało się do młodych demograficznie (typ III).

W strukturze biologicznych grup wieku najliczniejszą stanowiły osoby 15–64 lat. Najwyższy wzrost liczby ludności obserwowano w grupie osób 65 lat i więcej.

Ogólna liczba ludności według edukacyjnych grup wieku w porównaniu z poprzednim rokiem zmniejszyła się. Najliczniejszą grupę stanowiły osoby 7–12 lat.

2.1. Struktura według płci

2.1. Structure by sex

W strukturze ludności według płci niezmiennie od kilku lat przeważały kobiety, które stanowiły 51,5% ludności województwa (kraj – 51,6%). Współczynnik feminizacji, określający liczbę kobiet przypadających na 100 mężczyzn, pozostał na niezmiennym poziomie od kilku lat i wyniósł 106 (kraj – 107).

Przewaga liczebna kobiet była większa w miastach niż na wsi (miasta – 111 kobiet na 100 mężczyzn, na wsi – 101 kobiet), a szczególnie widoczna w wieku poprodukcyjnym kobiet (60 lat i więcej), gdyż na 100 mężczyzn w tym samym wieku przypadło średnio 136 kobiet.

Współczynnik feminizacji jest to relacja liczby kobiet do liczby mężczyzn na danym obszarze, pomnożona przez 100; wskazuje ile kobiet przypada na 100 mężczyzn.

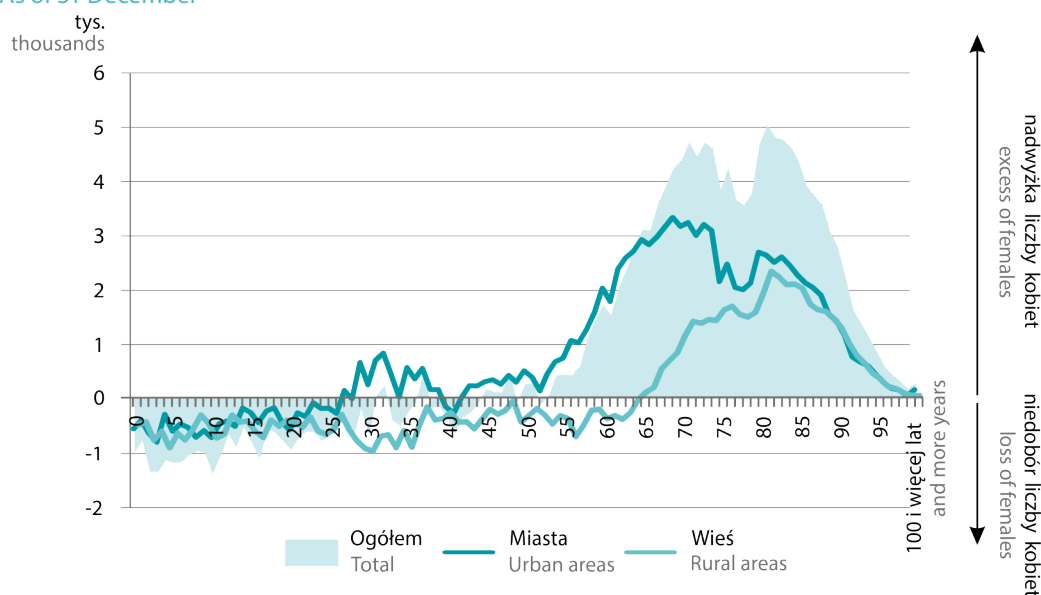
Współczynnik maskulinizacji to liczba mężczyzn przypadająca na 100 kobiet.

Przewagę liczby kobiet nad liczbą mężczyzn odnotowano w 21 powiatach. Najwyższa dysproporcja płci, przewyższająca średnią w województwie, była w Krakowie, gdzie współczynnik feminizacji wyniósł 114. Podobnie jak w 2019 r., wyjątek stanowił powiat limanowski, w którym wskaźnik maskulinizacji, tj. liczba mężczyzn przypadająca na 100 kobiet, wyniósł 100,2.

W przekroju gmin (z wyłączeniem miast na prawach powiatu), największą przewagę kobiet nad mężczyznami zaobserwowano, wśród gmin miejsko-wiejskich, w Chrzanowie (pow. chrzanowski) – 109 kobiet na 100 mężczyzn, a wśród pozostałych gmin, tj. miejskich i wiejskich, w Zakopanem (pow. tatrzański) – 115 kobiet na 100 mężczyzn. W 49 gminach województwa odnotowano przewagę liczby mężczyzn nad liczbą kobiet. Najwyższe współczynniki maskulinizacji – odpowiednio po 106 mężczyzn na 100 kobiet w 2 gminach wiejskich Łabowa (pow. nowosądecki) i Niedźwiedź (pow. limanowski).

Wykres 9. Różnica między liczbą kobiet a liczbą mężczyzn według wieku w 2020 r.
Stan w dniu 31 grudnia

Chart 9. Difference between number of females and number of males by age in 2020
As of 31 December

2.2. Struktura według ekonomicznych grup wieku

2.2. Structure by economic age groups

Analiza struktur ludności według ekonomicznych grup wieku przyczynia się do podejmowania niektórych społecznych i ekonomicznych działań. Informacje wykorzystuje się między innymi do prognozowania liczby miejsc pracy, miejsc w szkołach, w przedszkolach itp. W strukturze ludności według ekonomicznych grup wieku z roku na rok widoczny jest postępujący proces starzenia się populacji. Potwierdził to między innymi wzrost mediany wieku, wskaźnika starości, wsparcia międzypokoleniowego, współczynnika starości demograficznej.

Mediana wieku (wiek środkowy) ludności wskazuje przeciętny wiek osób w danej zbiorowości (np. zamieszkującej określone terytorium). Wartość mediany wyznacza granicę wieku, którą połowa osób w danej zbiorowości już przekroczyła, a druga połowa jeszcze nie osiągnęła.

Na koniec 2020 r. mediana wieku mieszkańców województwa małopolskiego wyniosła 40,4 lat (kraj – 41,7 lat) wobec 40,0 lat w 2019 r., co oznacza, że połowa populacji nie osiągnęła tego wieku, a druga połowa go przekroczyła.

Przeciętnie ludność na obszarach wiejskich województwa była młodsza od ludności mieszkającej w miastach. Mediana wieku ludności wsi wyniosła 38,7 lat wobec 42,0 lata mieszkańców miast. Biorąc pod uwagę medianę wieku według płci, mężczyźni byli młodszy od kobiet. Mediana wieku mężczyzn w województwie małopolskim wyniosła 39,0 lat (kraj – 40,1 lat), a kobiet 41,8 lat (kraj – 43,3 lata).

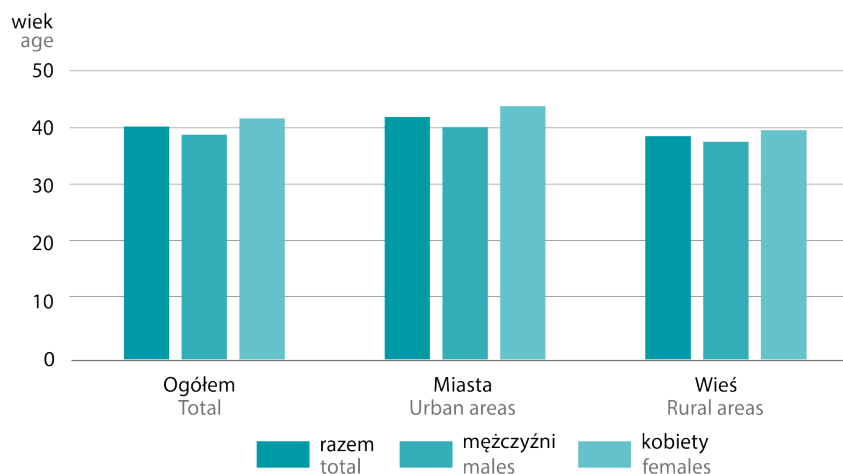
Podobnie jak w 2019 r., statystycznie najmłodszy mieszkańcy regionu mieszkali w powiecie limanowskim, gdzie mediana wieku wyniosła 36,4 lat, a najstarsi w Tarnowie – 44,4 lata.

Wykres 10. Mediana wieku ludności według płci i miejsca zamieszkania w 2020 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Chart 10. Median age of population by sex and the place of residence in 2020

As of 31 December

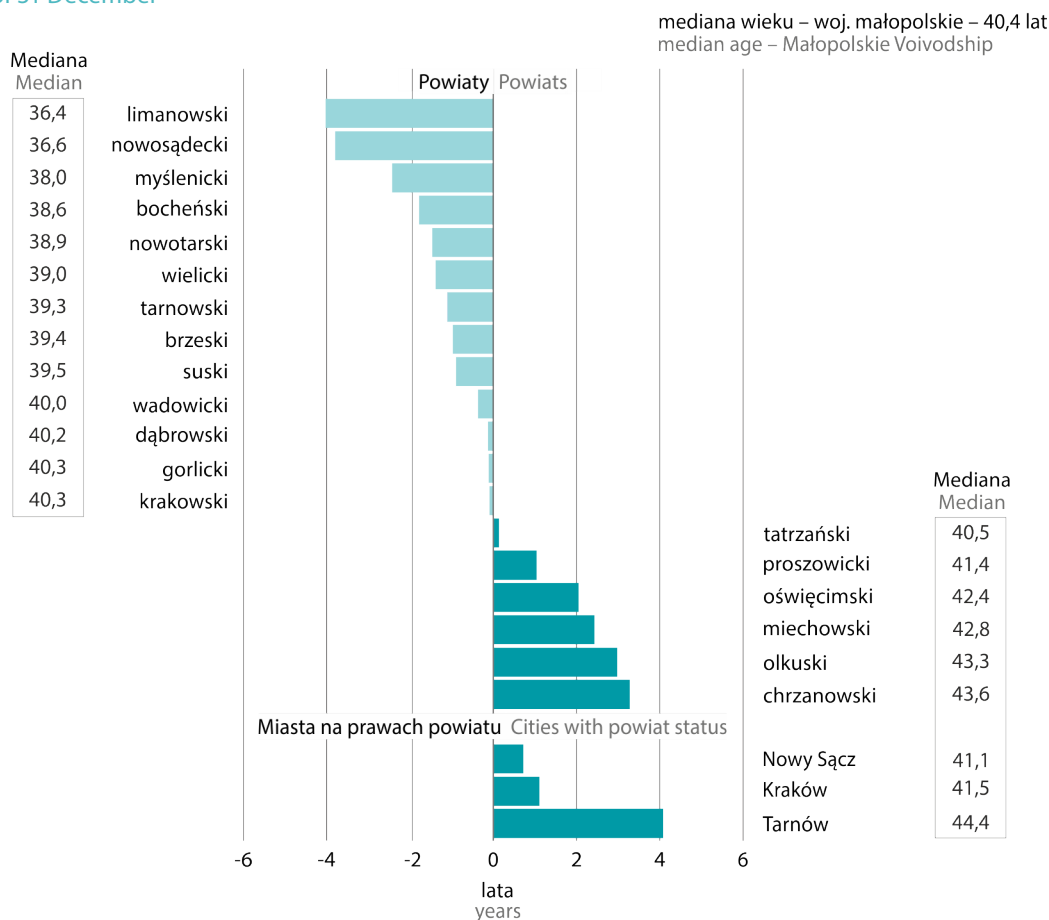

Wykres 11. Różnica między medianą wieku w powiatach a przeciętną medianą wieku w województwie w 2020 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Chart 11. Difference between median age in powiats and average median age in the voivodship in 2020

As of 31 December

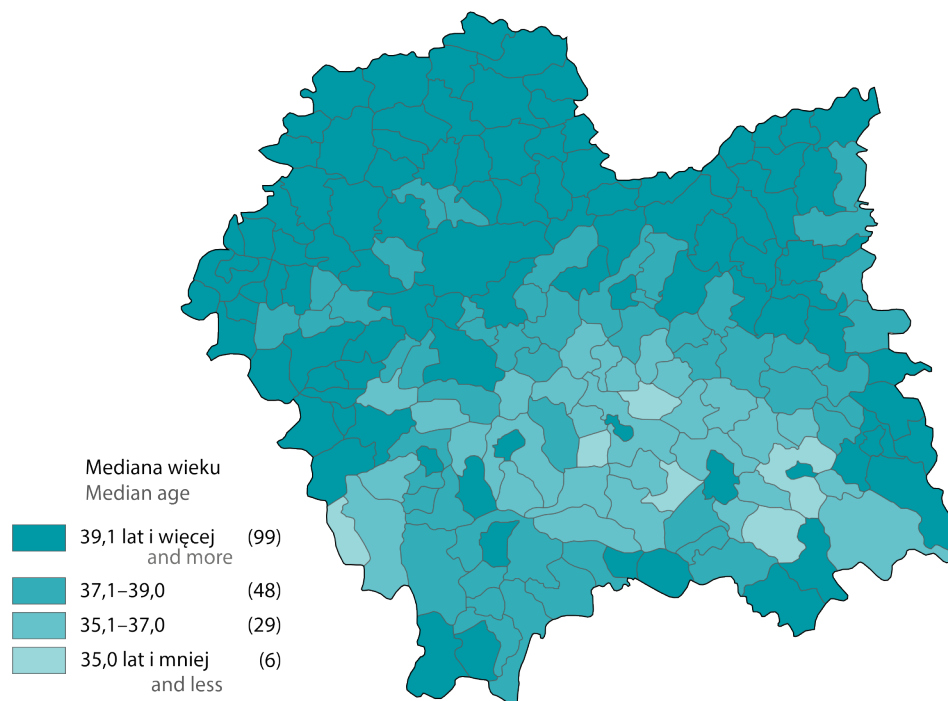
Większe zróżnicowanie średniego wieku mieszkańców zaobserwowano na poziomie gmin. W 2020 r., podobnie jak w poprzednim roku, najmłodszymi mieszkańcami byli mieszkańcy gminy wiejskiej Słupnice (pow. limanowski) – mediana wieku wyniosła tam 32,5 lata. Natomiast najstarszymi, u których mediana wieku przekroczyła 45,0 lat, byli mieszkańcy gminy miejskiej Bukowno (pow. olkuski) – 45,3 lat.

Mapa 3. Mediana wieku ludności według gmin w 2020 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Map 3. Median age of population by gminas in 2020

As of 31 December

Wskaźnik starości – relacja pokoleniowa dziadków i wnuczków, tj. liczba osób w wieku 65 i więcej lat przypadająca na 100 osób w wieku 0–14 lat.

Wskaźnik starości, w końcu 2020 r. wyniósł 107 osób w wieku 65 lat i więcej na 100 dzieci w wieku 0–14 lat (średnio na 100 potencjalnych wnuczków przypadało 107 dziadków i babć), tj. o 2 osoby więcej niż w 2019 r. (kraj – 121 osób).

Wskaźnik starości osiągnął wartość poniżej 100 osób (więcej dzieci niż osób starszych) w połowie powiatów. Najniższa jego wartość była w powiecie limanowskim – 69 osób. Drugą połowę stanowiły powiaty, w których wartość wskaźnika starości była powyżej 100 osób, w tym najwyższą odnotowano w Tarnowie (171 osób).

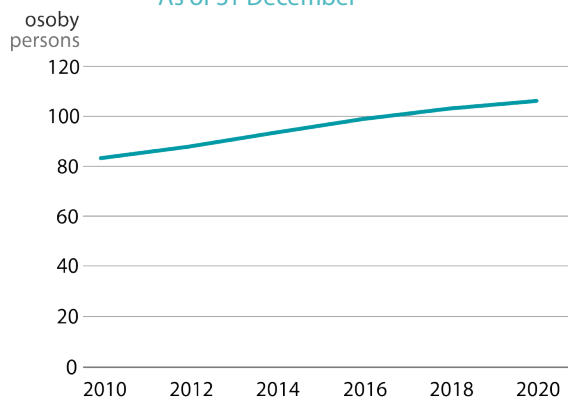
Na określenie potrzeb związanych między innymi z opieką społeczną i ochroną zdrowia pozwala wskaźnik wsparcia osób najstarszych, zwany także wskaźnikiem wsparcia międzypokoleniowego.

Wskaźnik wsparcia międzypokoleniowego, zwany również wskaźnikiem wsparcia osób najstarszych, to liczba osób w wieku 85 lat i więcej przypadająca na 100 osób w wieku 50–64 lata.

W 2020 r. wskaźnik ten wyniósł 12 osób (kraj – 11 osób) wobec 11 osób w 2019 r. Oznacza to, że 12 osób w wieku 85 lat i więcej przypadało na 100 osób w wieku 50–64 lata. Zróżnicowanie wartości wskaźnika obserwowano na poziomie powiatów od najniższej wartości w powiecie myślenickim (9 osób) do najwyższej w Krakowie (16 osób).

Wykres 12. Wskaźnik starości^a

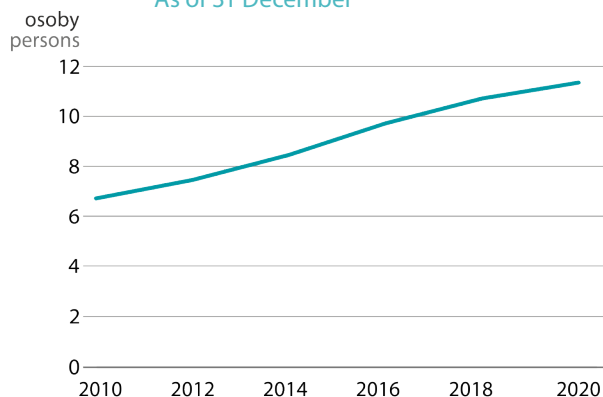
Stan w dniu 31 grudnia
 Chart 12. Ageing ratio^a
 As of 31 December

^a Dane zostały zmienione do wcześniej opublikowanych ze względu na zmianę definicji, która obowiązuje od 2018 r.
^a Data have been changed to previously published ones due to a change in the definition, in force since 2018.

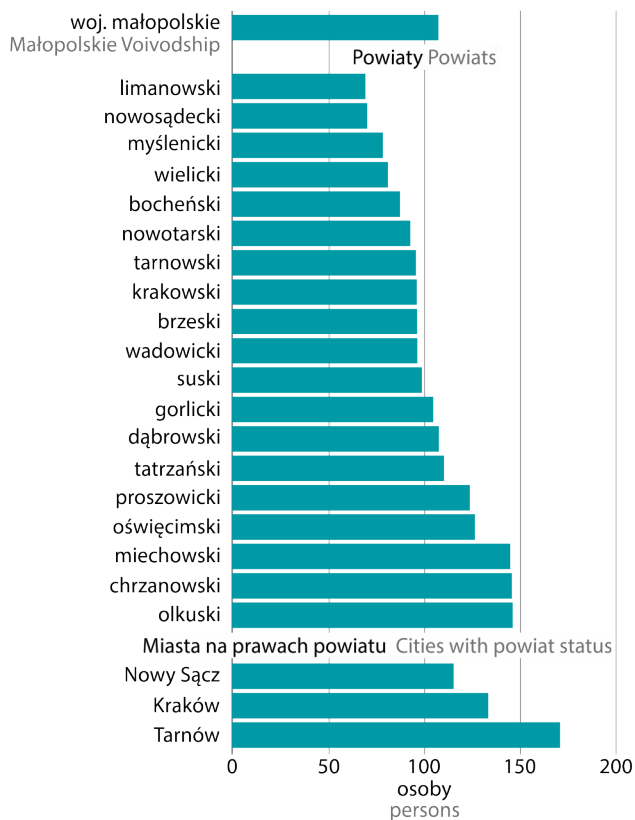
Wykres 13. Wskaźnik wsparcia międzypokoleniowego^a

Stan w dniu 31 grudnia
 Chart 13. Intergenerational support indicator^a
 As of 31 December

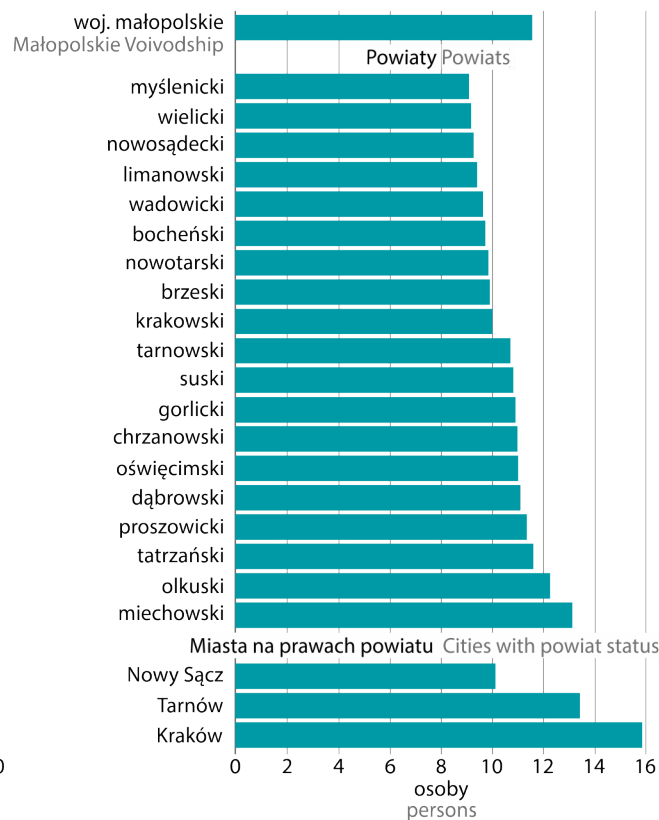
Wykres 14. Wskaźnik starości^b według powiatów w 2020 r.

Stan w dniu 31 grudnia
 Chart 14. Ageing ratio^b by powiats in 2020
 As of 31 December

Wykres 15. Wskaźnik wsparcia międzypokoleniowego^b według powiatów w 2020 r.

Stan w dniu 31 grudnia
 Chart 15. Intergenerational support indicator^b by powiats in 2020
 As of 31 December

^b Wykres został sporządzony z wykorzystaniem dokładniejszych danych – bez zaokrągleń.
^b The chart has been made using more accurate data, i.e. without rounding.

Kolejnymi wyznacznikami starzenia się ludności są: współczynnik starości demograficznej i podwójne starzenie się.

Współczynnik starości demograficznej to udział osób w wieku 60 lub 65 lat i więcej w ogólnej liczbie ludności. W opracowaniu wzięto pod uwagę ludność w wieku 65 lat i więcej.

W województwie małopolskim, w 2020 r. osoby w wieku starszym (tj. 65 lat i więcej) stanowiły 17,4% w ogólnej liczbie ludności, tj. więcej o 0,4 p. proc. w porównaniu z 2019 r. Poziom współczynnika w województwie był o 1,2 p. proc. niższy od krajowego (18,6%).

Wartości powyżej średniej w województwie osiągnęło 9 powiatów, w tym najwyższą odnotowano w Tarnowie (22,1%), natomiast najniższy udział osób starszych (65 lat i więcej) w ogólnej liczbie ludności odnotowano w powiecie nowosądeckim (13,3%).

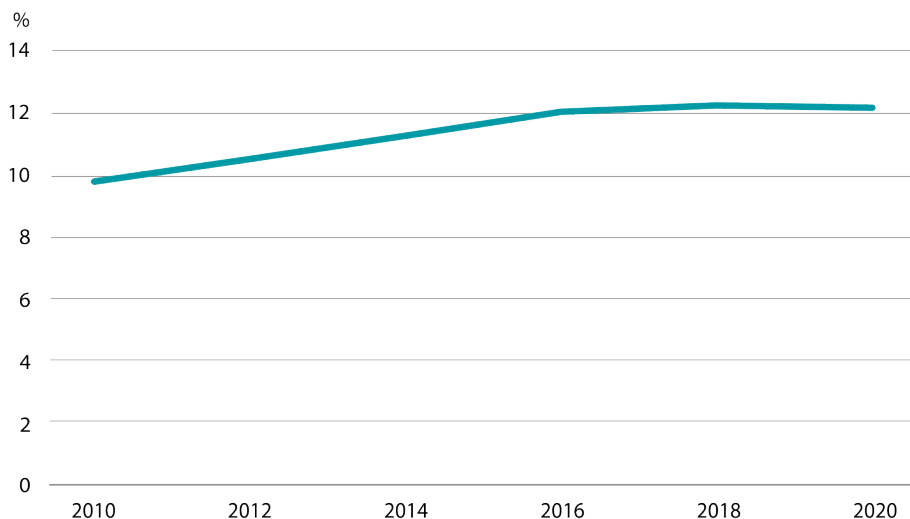
Podwójne starzenie się ludności to wzrost udziału osób w wieku 80 lub 85 lat i więcej w liczbie ludności w wieku 65 lat i więcej. W opracowaniu wzięto pod uwagę liczbę ludności 85 lat i więcej.

Potwierdzeniem postępującego procesu starzenia się społeczeństwa, jest podwójne starzenie (tzw. double ageing). W województwie małopolskim od kilku lat obserwowano wzrost udziału osób w tzw. wieku sędziwym, tj. 85 lat i więcej w liczbie ludności 65 lat i więcej. W omawianym roku w porównaniu z 2010 r. udział ten wzrósł o 2,4 p. proc., natomiast w porównaniu z 2019 r. zjawisko podwójnego starzenia nie wystąpiło. W 2020 r. odnotowano spadek o 0,1 p. proc., a udział wyniósł 12,2%.

Wykres 16. Udział liczby ludności w wieku 85 lat i więcej w liczbie ludności 65 lat i więcej

Stan w dniu 31 grudnia

Chart 16. Share of the population aged 85 and more in the population 65 and more
As of 31 December

Spośród 22 powiatów, w 5 powiatach w porównaniu z poprzednim rokiem wystąpiło zjawisko podwójnego starzenia się społeczeństwa. W grupie tej znalazły się następujące powiaty: dąbrowski (0,39 p. proc.), Tarnów (0,08 p. proc.), oświęcimski (0,02 p. proc.), suski (0,01 p. proc.) i gorlicki (0,00 p. proc.)².

W 2020 r. udział ludności w wieku 85 lat i więcej w liczbie ludności w wieku 65 lat i więcej powyżej przeciętnej wojewódzkiej (12,2%) odnotowano w 8 powiatach: dąbrowskim (13,4%), tarnowskim (13,3%), Krakowie (13,2%), tatrzańskim (12,5%), gorlickim, nowosądeckim i suskim (po 12,4%) i limanowskim (12,3%).

² Ze względu na niewielkie wartości wzrostu udziału – zjawisko podwójnego starzenia się według powiatów przedstawiono z dokładnością do 2 miejsc po przecinku.

Statystyki dotyczące liczby seniorów pozwalają na podejmowanie licznych decyzji w zakresie zapotrzebowania na usługi opiekuńcze. Jednym z programów skierowanych do samorządów terytorialnych, dotyczącym grupy osób 75 lat i więcej jest Rządowy Program Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej „Opieka 75+”.

W województwie małopolskim w 2020 r. mieszkało 242,7 tys. osób w wieku 75 lat i więcej, tj. o 0,4% mniej w porównaniu z 2019 r. Spośród 179 gmin (bez miast na prawach powiatu), gminą miejsko-wiejską o największej liczbie ludności w tej grupie wiekowej był Chrzanów (pow. chrzanowski) 4,1 tys. osób, gminą miejską Oświęcim (pow. oświęcimski) – 3,7 tys. osób, a gminą wiejską Zabierzów (pow. krakowski) – 1,8 tys. osób.

Na dalszy wzrost liczby ludności w wieku 75 lat i więcej wskazuje prognoza demograficzna³. W województwie małopolskim prognozowana liczba ludności w tym wieku może wynosić w 2030 r. – 353,6 tys., w 2040 r. – 446,5 tys., a w 2050 r. – 517,2 tys. osób.

Program „Opieka 75+” skierowany jest do gmin miejskich, miejsko-wiejskich i wiejskich. Jednym z kryteriów przystąpienia gminy do Programu „Opieka 75+” jest liczba ludności gminy nieprzekraczająca 60 tys. mieszkańców.

Spośród 182 gmin województwa, w omawianym roku (z wyłączeniem 3 miast na prawach powiatu oraz gminy miejsko-wiejskiej Wieliczki (pow. wielicki), w 178 gminach liczba ludności nie przekroczyła 60 tys. mieszkańców.

Pod tym względem najliczniejszą gminą miejsko-wiejską był Olkusz (pow. olkuski), w której odnotowano 48,2 tys. mieszkańców i 3,4 tys. osób w wieku 75 lat i więcej; gmina miejska Oświęcim (pow. oświęcimski) – 37,6 tys. i 3,7 tys. 75 lat i więcej; gmina wiejska Chełmiec (pow. nowosądecki) – 29,0 tys. osób i 1,4 tys. ludności w wieku 75 lat i więcej.

W końcu 2020 r. liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym wyniosła 651,6 tys. osób i w porównaniu z 2019 r. wzrosła o 0,4%. Udział tej grupy ekonomicznej w ogólnej zbiorowości wyniósł 19,1% (kraj – 18,2%). W miastach województwa udział był niższy niż na wsi o 2,9 p. proc. i wyniósł 17,6%.

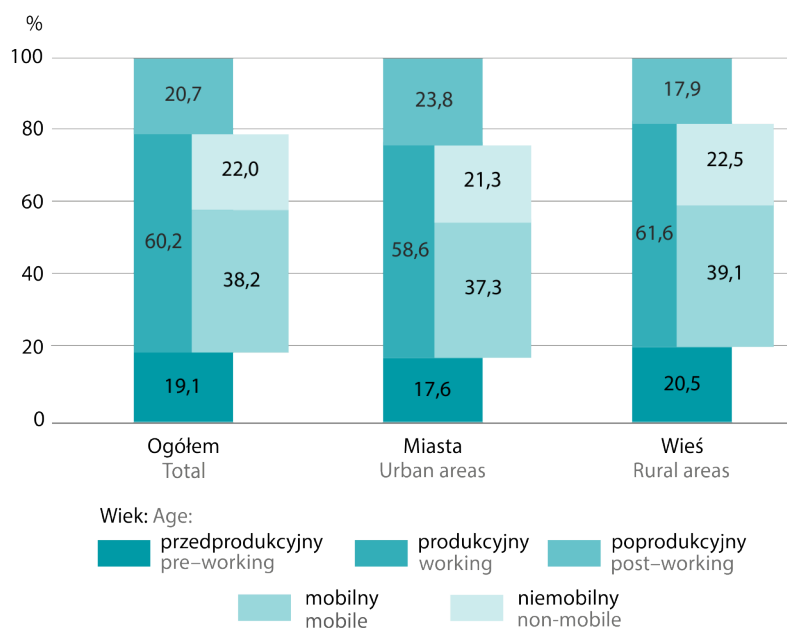
Liczba ludności w wieku produkcyjnym wyniosła 2051,9 tys. osób, tj. o 0,7% mniej niż w roku poprzednim. Udział tej grupy w ogólnej liczbie ludności wyniósł 60,2% (kraj – 59,5%). W miastach województwa udział ten był niższy niż na wsi o 3,0 p. proc. i wyniósł 58,6%.

Od kilku lat obserwuje się zmniejszanie liczby ludności w wieku produkcyjnym, przy proporcjonalnym zmniejszaniu liczby ludności w składowych tej grupy ekonomicznej, tj. w wieku mobilnym i niemobilnym. Liczba osób w wieku produkcyjnym mobilnym w końcu omawianego okresu wyniosła 1303,1 tys. i w porównaniu z 2019 r. zmniejszyła się o 1,2%. Udział tej grupy w ogólnej zbiorowości na koniec roku wyniósł 38,2% (w 2019 r. – 38,7%). Liczba ludności w wieku produkcyjnym niemobilnym zwiększyła się o 0,3% w porównaniu z 2019 r. i wyniosła 748,8 tys., natomiast udział tej grupy w ogólnej liczbie ludności był wyższy o 0,1 p. proc. i wyniósł 22,0%.

³ <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/ludnosc/prognoza-ludnosci/prognoza-ludnosci-na-lata-2014-2050-opracowana-2014-r-1,5.html>

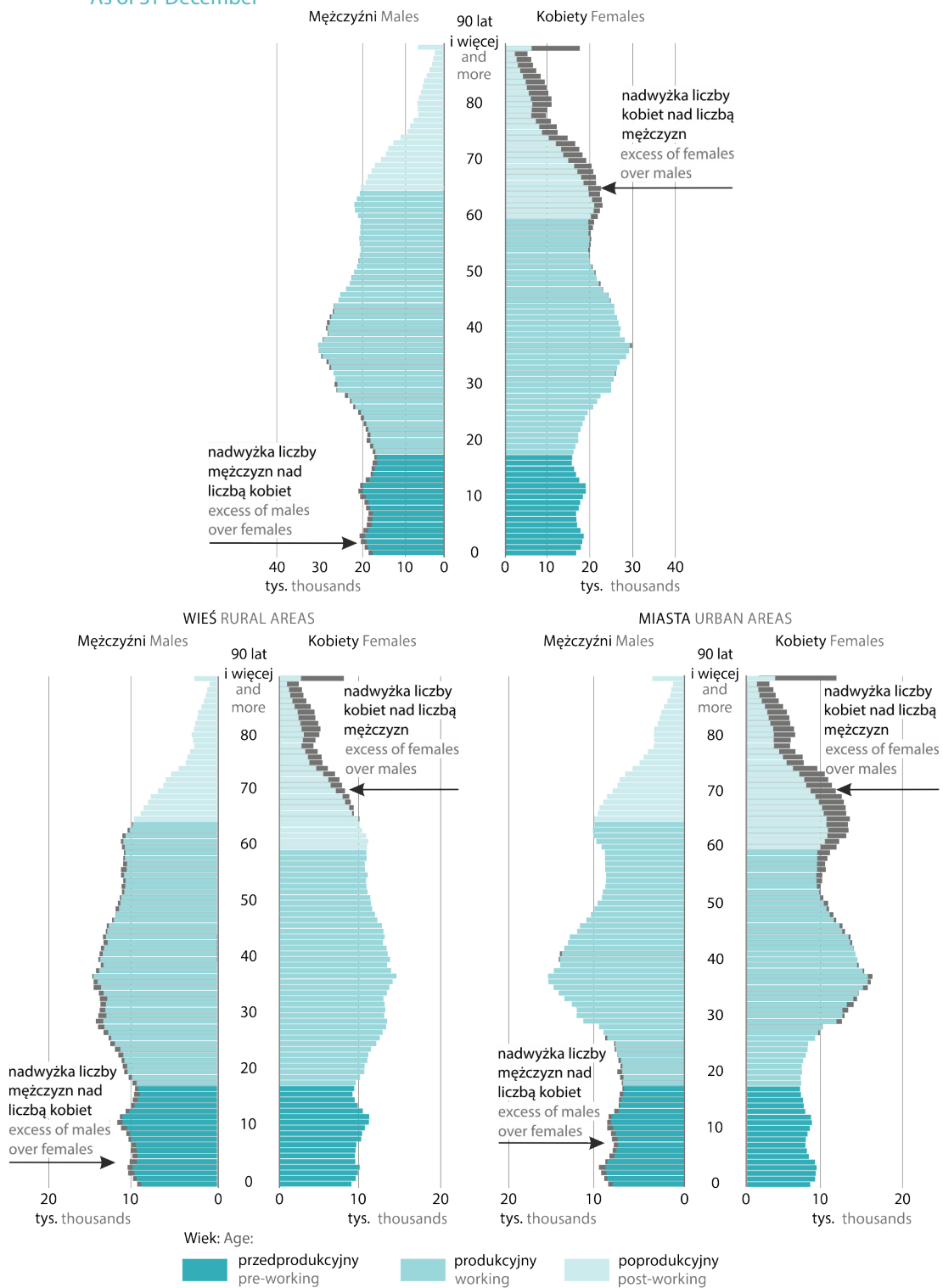
Wykres 17. Struktura ludności według ekonomicznych grup wieku i miejsca zamieszkania w 2020 r.
Stan w dniu 31 grudnia

Chart 17. Structure of population by economic age groups and the place of residence in 2020
As of 31 December

W dalszym ciągu obserwowano wzrost liczby ludności w wieku poprodukcyjnym. Do grupy tej zaliczeni zostali mężczyźni w wieku 65 lat i więcej oraz kobiety w wieku 60 lat i więcej. W końcu analizowanego okresu grupa ta liczyła 706,9 tys. osób i w porównaniu z 2019 r. wzrosła o 1,5%. Udział omawianej grupy w ogólnej liczbie ludności wyniósł 20,7% (kraj – 22,3%). W miastach województwa udział ten był wyższy niż na wsi o 5,9 p. proc. i wyniósł 23,8%.

Wykres 18. Ludność według płci, ekonomicznych grup wieku i miejsca zamieszkania w 2020 r.
 Stan w dniu 31 grudnia
Chart 18. Population by sex, economic age groups and the place of residence in 2020
 As of 31 December

W powiatach województwa najwyższy udział dzieci i młodzieży (17 lat i mniej) w ogólnej liczbie ludności danego powiatu, podobnie jak w roku poprzednim, odnotowano w powiecie limanowskim (23,1%), natomiast najniższy udział stanowiła ludność w wieku przedprodukcyjnym w Tarnowie (15,6%).

Najwyższy udział ludności w wieku produkcyjnym odnotowano w powiecie dąbrowskim (63,1%). W Tarnowie osoby w tej grupie wieku stanowiły najmniej – 58,1%.

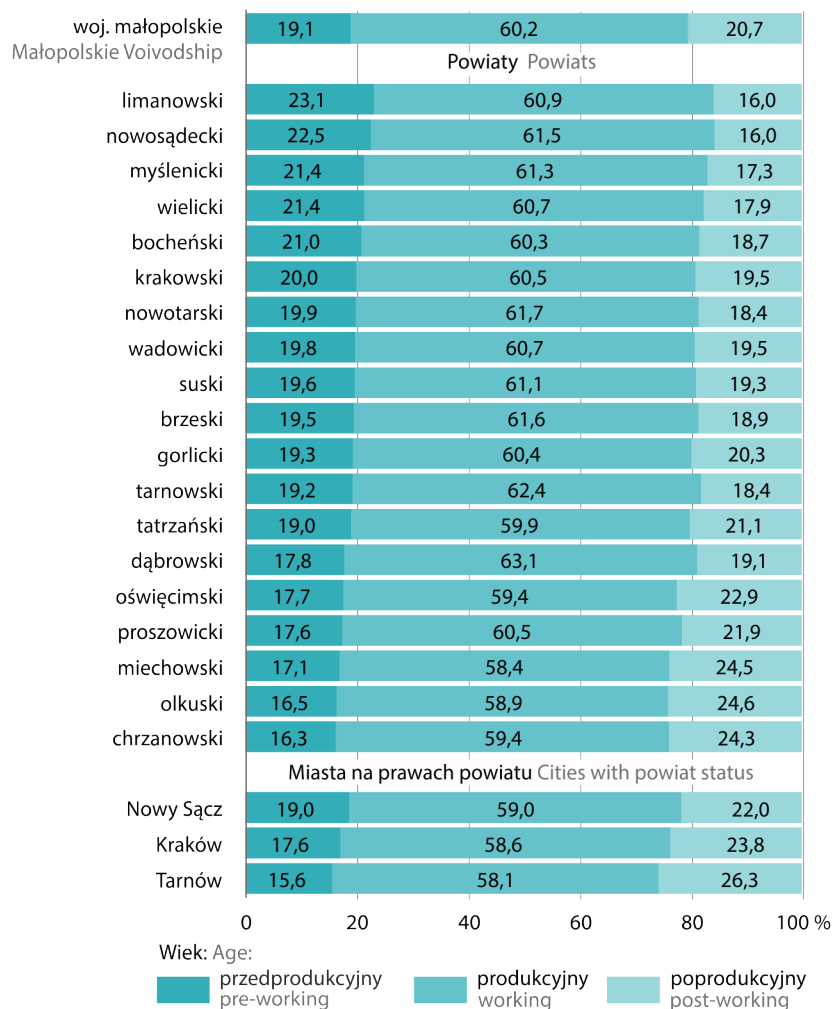
Najniższy udział ludności starszej w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności danego powiatu zaobserwowano w 2 powiatach limanowskim i nowosądeckim (po 16,0%), a najwyższy odnotowano w Tarnowie (26,3%).

Wykres 19. Struktura ludności według ekonomicznych grup wieku^a i powiatów w 2020 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Chart 19. Structure of population by economic age groups^a and powiats in 2020

As of 31 December

^a Powiaty uporządkowano od najwyższej wartości grupy wieku przedprodukcyjnego do najniższej.
^a Powiats were ordered from the highest value of the pre-working age group to the lowest.

Współczynnik obciążenia demograficznego to stosunek liczby dzieci (0–14 lat) i osób w starszym wieku (65 i więcej lat) do liczby osób w wieku 15–64 lata.

W opracowaniu do obliczenia współczynnika posłużyły ekonomiczne grupy wieku, które według definicji mogą być liczone także w odniesieniu do ekonomicznych grup wieku jako stosunek liczby osób w wieku nieprodukcyjnym do liczby osób w wieku produkcyjnym.

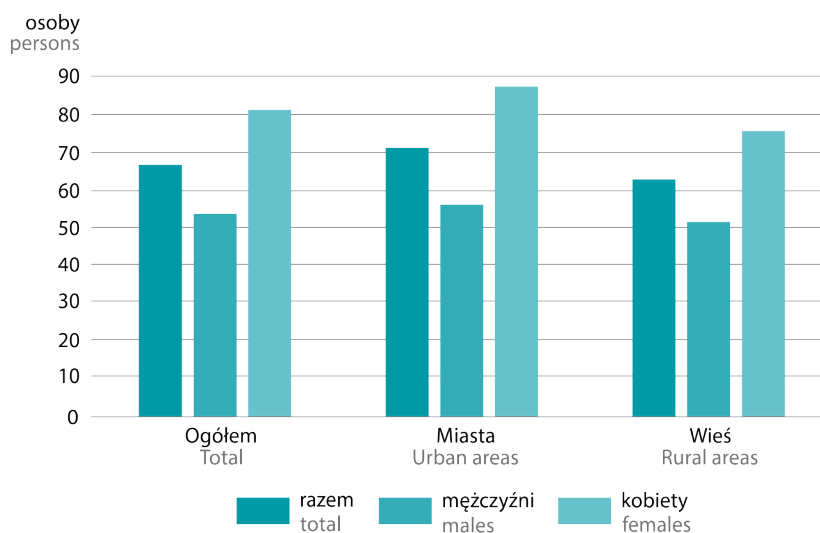
Podobnie jak w kraju, utrzymała się tendencja wzrostowa współczynnika obciążenia demograficznego⁴, a jego wartość osiągnęła 66 osób (kraj – 68 osób) wobec 65 osób w 2019 r. Dysproporcję współczynnika zaobserwowano ze względu na płeć. Liczba kobiet w wieku nieprodukcyjnym na 100 kobiet w wieku produkcyjnym wyniosła 81, a wśród mężczyzn współczynnik wyniósł 53.

Wykres 20. Współczynnik obciążenia demograficznego według płci i miejsca zamieszkania w 2020 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Chart 20. Age dependency ratio by sex and the place of residence in 2020

As of 31 December

Zróżnicowanie współczynnika zaobserwowano także pod względem miejsca zamieszkania. W omawianym roku w miastach województwa współczynnik obciążenia demograficznego wyniósł 71 osób i był wyższy o 8 osób niż na wsi. W miastach 87 kobiet w wieku nieprodukcyjnym przypadało na 100 kobiet w wieku produkcyjnym, tj. o 12 więcej niż na wsi. Wśród mężczyzn współczynnik obciążenia demograficznego w miastach wyniósł 56 i był wyższy o 5 niż na wsi.

W 2020 r., wśród powiatów wartość tego współczynnika była zróżnicowana i wahała się od 58 osób w powiecie dąbrowskim do 72 osób w Tarnowie.

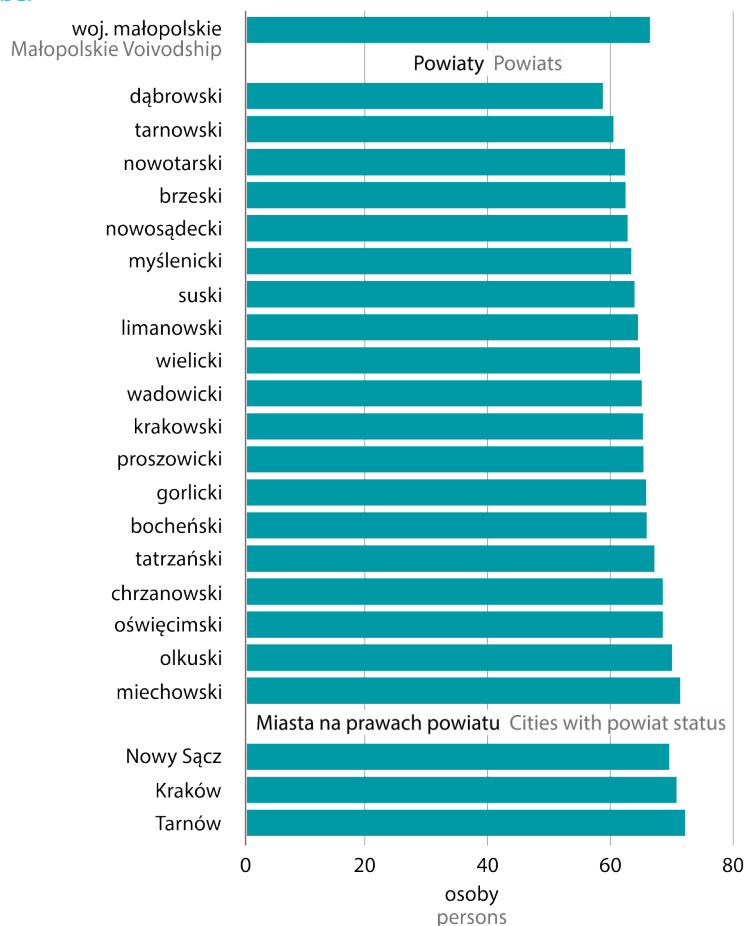
⁴ W opracowaniu do obliczenia współczynnika obciążenia demograficznego posłużyły ekonomiczne grupy wieku.

Wykres 21. Współczynnik obciążenia demograficznego^a według powiatów w 2020 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Chart 21. Age dependency ratio^a by powiats in 2020

As of 31 December

a Wykres został sporządzony z wykorzystaniem dokładniejszych danych – bez zaokrągleń.
 a The chart has been made using more accurate data, i.e. without rounding.

Typologia trójkąta Osanna⁵, uwzględniająca strukturę ekonomicznych grup wieku, pozwoliła na zakwalifikowanie województwa do grupy województw młodych demograficznie. Województwo zaliczono do typu młodości demograficznej (typ III), ponieważ nadal udział dzieci i młodzieży w wieku 0–17 lat był większy od przeciętnego w kraju o 0,9 p. proc. i wyniósł 19,1%, udział ludności w wieku 18–59/64 lata był większy o 0,7 p. proc. (60,2%), a udział ludności w wieku 60/65 lat i więcej był mniejszy o 1,6 p. proc. od średniego w kraju i wyniósł 20,7%.

Ponad połowa powiatów województwa małopolskiego została zakwalifikowana do młodych demograficznie uzyskując według klasyfikacji Trójkąta Osanna – typ III. Oznacza to, że udział dzieci i młodzieży był większy od przeciętnego w województwie (19,1%), większy był również udział ludności w wieku 18–59/64 lata (60,2%), a udział ludności w wieku 60/65 lat i więcej był mniejszy od przeciętnego w województwie (20,7%). Do typu II, który zaliczany jest także do młodości demograficznej nie zakwalifikował się żaden z powiatów.

⁵ Patrz uwagi metodologiczne str. 81.

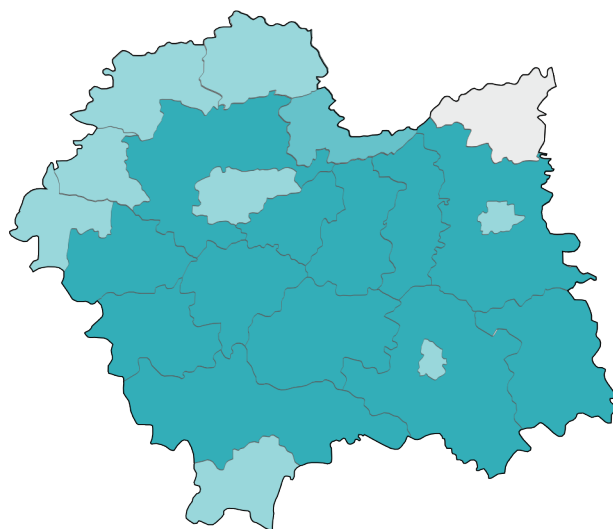
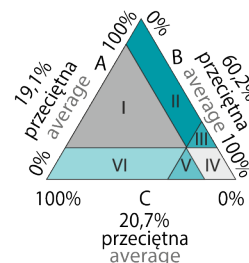
Powiaty młode demograficznie to powiaty sąsiadujące z Krakowem oraz niektóre powiaty położone w południowej i wschodniej części województwa. Do typów V i VI, oznaczających starzenie się demograficzne, należało 9 powiatów – głównie położonych w północnej części województwa, w tym także trzy miasta na prawach powiatu: Kraków, Nowy Sącz i Tarnów. Podobnie jak w roku poprzednim powiat dąbrowski wykazał się stabilizacją demograficzną osiągając typ IV.

Mapa 4. Klasyfikacja powiatów według ekonomicznych grup wieku – Trójkąt Osanna w 2020 r.

Map 4. Classification of powiaty by economic age groups – Osanna Triangle in 2020

Udział ludności w wieku:
Share of population aged:

A–0–17 lat
years
B–18–59/64
C–60/65 lat i więcej
and more

Typy demograficzne

Demographic types

młodość demograficzna:
demographic youth:

- Typ II: A > 19,1%; B < 60,2%; C < 20,7% (0)
- Typ III: A > 19,1%; B > 60,2%; C < 20,7% (12)

stabilizacja demograficzna:
demographic stabilization:

- Typ I: A > 19,1%; B < 60,2%; C > 20,7% (0)
- Typ IV: A < 19,1%; B > 60,2%; C < 20,7% (1)

starzenie się demograficzne:
demographic ageing:

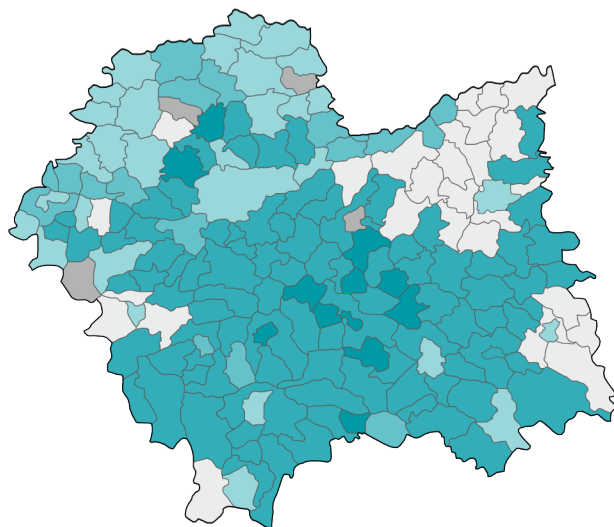
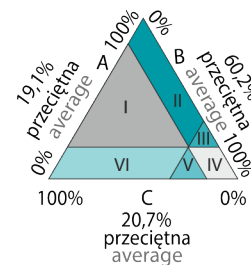
- Typ V: A < 19,1%; B > 60,2%; C > 20,7% (1)
- Typ VI: A < 19,1%; B < 60,2%; C > 20,7% (8)

Spośród 182 gmin (w tym gminy miejskie o statusie miast na prawach powiatu), do młodych demograficznie zaliczono 107 gmin. Gminy, w których udział dzieci i młodzieży był większy od przeciętnego w województwie (19,1%), a udział ludności w wieku 60/65 lat i więcej był mniejszy od przeciętnej (20,7%), położone były głównie w południowej i wschodniej części województwa.

Do typów V i VI, które oznaczają starzenie się ludności, należało 46 gmin. Gminy, w których udział dzieci i młodzieży był mniejszy od przeciętnego w województwie, a udział osób w wieku poprodukcyjnym wyższy niż przeciętny w województwie, położone były głównie w północnej części województwa. Do typu starzenia demograficznego zakwalifikowano 3 miasta na prawach powiatu: Kraków, Nowy Sącz i Tarnów; 8 gmin miejskich; 21 gmin miejsko-wiejskich i 14 gmin wiejskich. Pozostałe 29 gmin wykazało się stabilizacją demograficzną.

Mapa 5. Klasyfikacja gmin według ekonomicznych grup wieku – Trójkąt Osanna w 2020 r.
 Map 5. Classification of gminas by economic age groups – Osanna Triangle in 2020

Udział ludności w wieku:
 Share of population aged:
 A–0–17 lat
 years
 B–18–59/64
 C–60/65 lat i więcej
 and more

Typy demograficzne
 Demographic types

młodość demograficzna:
 demographic youth:

- Typ II: A > 19,1%; B < 60,2%; C < 20,7% (11)
- Typ III: A > 19,1%; B > 60,2%; C < 20,7% (96)

stabilizacja demograficzna:
 demographic stabilization:

- Typ I: A > 19,1%; B < 60,2%; C > 20,7% (4)
- Typ IV: A < 19,1%; B > 60,2%; C < 20,7% (25)

starzenie się demograficzne:
 demographic ageing:

- Typ V: A < 19,1%; B > 60,2%; C > 20,7% (17)
- Typ VI: A < 19,1%; B < 60,2%; C > 20,7% (29)

2.3. Struktura według biologicznych grup wieku

2.3. Structure by biological age groups

Struktura według biologicznych grup wieku obejmuje grupy ludności w wieku 0–14 lat, 15–64 lata oraz osoby starsze (65 lat i więcej).

W województwie małopolskim w 2020 r. liczba ludności w pierwszej grupie (0–14 lat) wyniosła 552,5 tys. osób i stanowiła 16,2% ogólnej liczby ludności (kraj 15,4%). W porównaniu z poprzednim rokiem liczba ludności tej grupy wieku wzrosła o 0,4%.

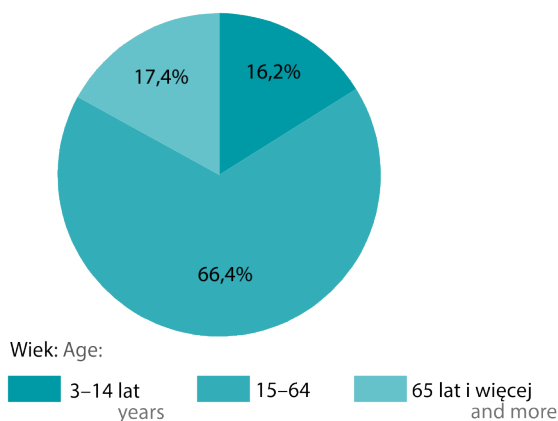
Najliczniejsza grupa ludności w wieku 15–64 lata liczyła 2265,1 tys. osób i stanowiła 66,4% ogólnej liczby ludności (kraj 66,0%). W omawianym roku w porównaniu z 2019 r. odnotowano jej spadek o 0,7%.

Kolejna grupa, to osoby starsze (65 lat i więcej), których w województwie było 592,8 tys., tj. 17,4% ogólnej liczby ludności (kraj – 18,6%). W grupie tej w porównaniu z poprzednim rokiem liczba ludności wzrosła o 2,1%.

Na poziomie powiatów, w grupie 0–14 lat, wyższe udziały od przeciętnego w województwie małopolskim odnotowano w 11 powiatach – najwyższy w powiecie limanowskim (19,4%). W drugiej grupie (15–64 lata) wartości wyższe od przeciętnego w województwie wystąpiły w 15 powiatach (najwyższy w powiecie dąbrowskim – 69,1%), a w grupie 65 lat i więcej poziom wojewódzki przekroczyło 9 powiatów – najwyższą wartość osiągnął Tarnów (22,1%).

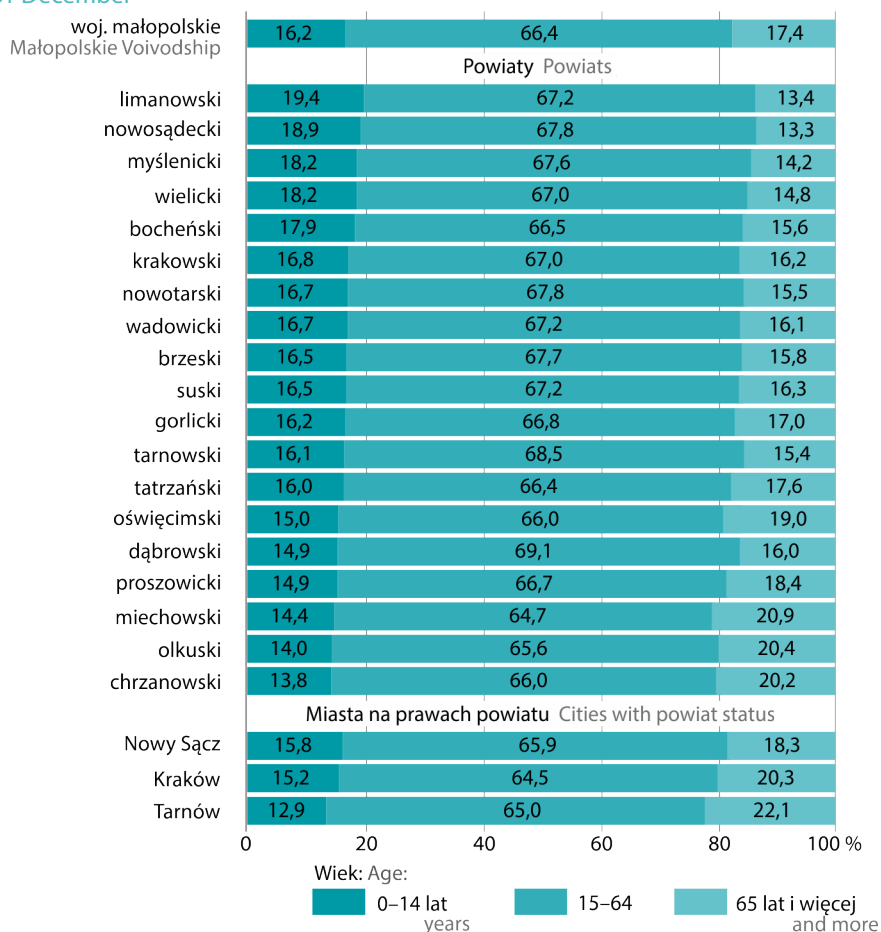
Wykres 22. Struktura ludności według biologicznych grup wieku w 2020 r.
 Stan w dniu 31 grudnia

Chart 22. Structure of population by biological age groups in 2020
 As of 31 December

Wykres 23. Struktura ludności według biologicznych grup wieku w powiatach^a w 2020 r.
 Stan w dniu 31 grudnia

Chart 23. Structure of population by biological age groups in powiats^a in 2020
 As of 31 December

^a Powiaty uporządkowano od najwyższej wartości grupy wieku 0-14 lat do najniższej.
^a Powiats were ordered from the highest value of the 0-14 age group to the lowest.

2.4. Struktura według edukacyjnych grup wieku⁶

2.4. Structure by educational age groups⁶

Zmiany w strukturze ludności według wieku można rozpatrywać nie tylko pod względem ekonomicznym czy biologicznym, ale także ze względu na potrzeby oświatowo-wychowawcze. W tym celu przedstawiono struktury edukacyjnych grup wieku, które obejmują dzieci i młodzież w wieku przedszkolnym i szkolnym, a także potencjalnych studentów szkół wyższych.

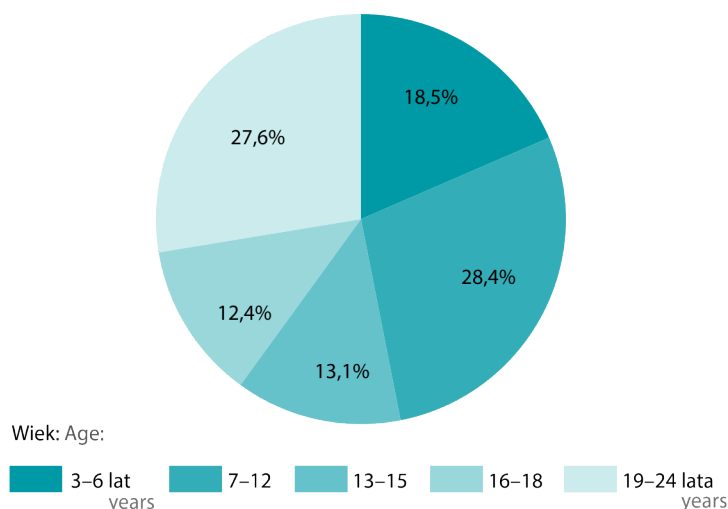
Zbiorowość edukacyjnych grup wieku w omawianym roku wyniosła 793,8 tys. osób i stanowiła 23,3% ogólnej liczby ludności województwa. W porównaniu z poprzednim rokiem, liczba ludności tej grupy zmniejszyła się o 0,2% (kraj – spadek o 0,3%).

Wykres 24. Struktura ludności według edukacyjnych grup wieku w 2020 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Chart. 24. Structure of population by educational age groups in 2020

As of 31 December

Liczba dzieci w wieku przedszkolnym 3–6 lat wyniosła 146,7 tys. osób. W relacji do 2019 r. nastąpił wzrost o 3,0%. Dzieci w tym wieku stanowiły 18,5% ogólnej liczby ludności zaliczanej do edukacyjnych grup wieku (kraj – 18,1%).

Najliczniejsza grupa to dzieci w wieku szkolnym 7–12 lat, która w 2020 r. liczyła 225,1 tys. osób. W porównaniu z rokiem przednim nastąpił spadek liczby dzieci o 0,6%. W zbiorowości grup edukacyjnych populacja ta stanowiła 28,4% (kraj – 28,6%).

W 2020 r., w porównaniu z 2019 r., zaobserwowano wzrost o 3,4% w grupie dzieci w wieku 13–15 lat. Grupa ta liczyła 104,3 tys. dzieci i stanowiła 13,1% ogólnej liczby badanej zbiorowości (kraj – 13,5%).

W starszej grupie, tj. 16–18 lat liczba młodzieży wyniosła 98,7 tys. osób. W porównaniu z poprzednim rokiem spadła o 1,7%, stanowiąc 12,4% ogólnej liczby badanej zbiorowości (kraj – 12,4%).

⁶ Przetawione udziały kolejnych grup wiekowych obliczono w zbiorowości grup edukacyjnych, która wyniosła 793,8 tys. osób, wyjątek stanowiły udziały grupy dzieci od 0–2 lat, które obliczono w liczbie ludności wieku przedprodukcyjnego – 651,6 tys. osób.

⁶ Presented shares of subsequent age groups were calculated in the population of educational groups, which amounted to 793.8 thousand persons, the exception was the shares of a group of children from 0–2 years, which were calculated in the pre-working age population number – 651.6 thousand persons.

Kolejna grupa edukacyjna (19–24 lata), która w analizowanym roku liczyła 219,0 tys. osób to potencjalni studenci szkół wyższych. Udział tej grupy wieku stanowił 27,6% ogólnej liczby badanej zbiorowości (kraj – 27,4%). W 2020 r. w porównaniu z 2019 r. w tej grupie wieku odnotowano ubytek ludności o 2,6%.

W opracowaniu przedstawiono dodatkowo dane dla najmłodszej grupy dzieci będących w wieku 0–2 lat. Grupa wiekowa nie należy do grupy edukacyjnej, ale corocznie publikowane są dane (zawarte w tablicy 1), które mogą stać się pomocne przy określaniu potrzeb i wynikających z nich zadań w zakresie edukacji i ochrony zdrowia.

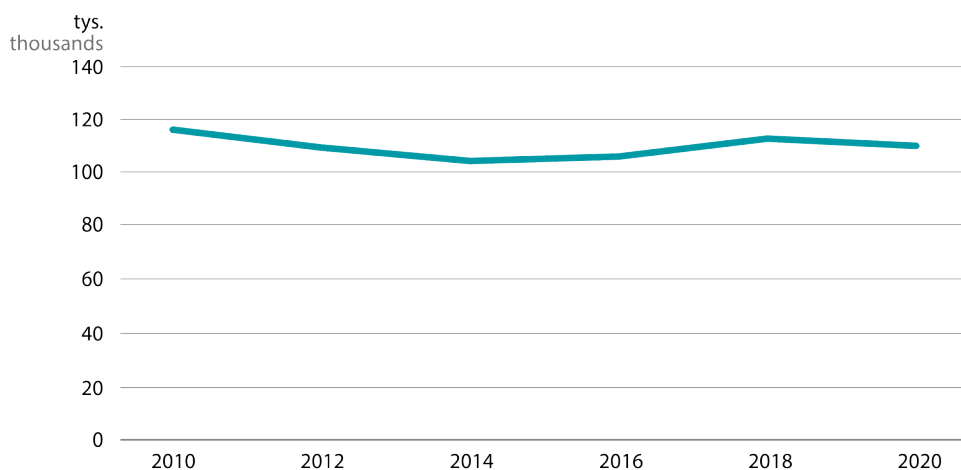
Od kilku lat obserwowano wzrost liczby dzieci w wieku 0–2 lat. W końcu roku, w porównaniu z 2019 r., odnotowano jej spadek o 2,8% (110,0 tys. dzieci wobec 113,2 tys. w 2019 r.). Liczba dzieci w tej grupie wieku stanowiła 16,9% liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym (kraj – 16,0%).

Wykres 25. Dzieci w grupie wieku 0–2 lata

Stan w dniu 31 grudnia

Chart 25. Children in the 0–2 age group

As of 31 December

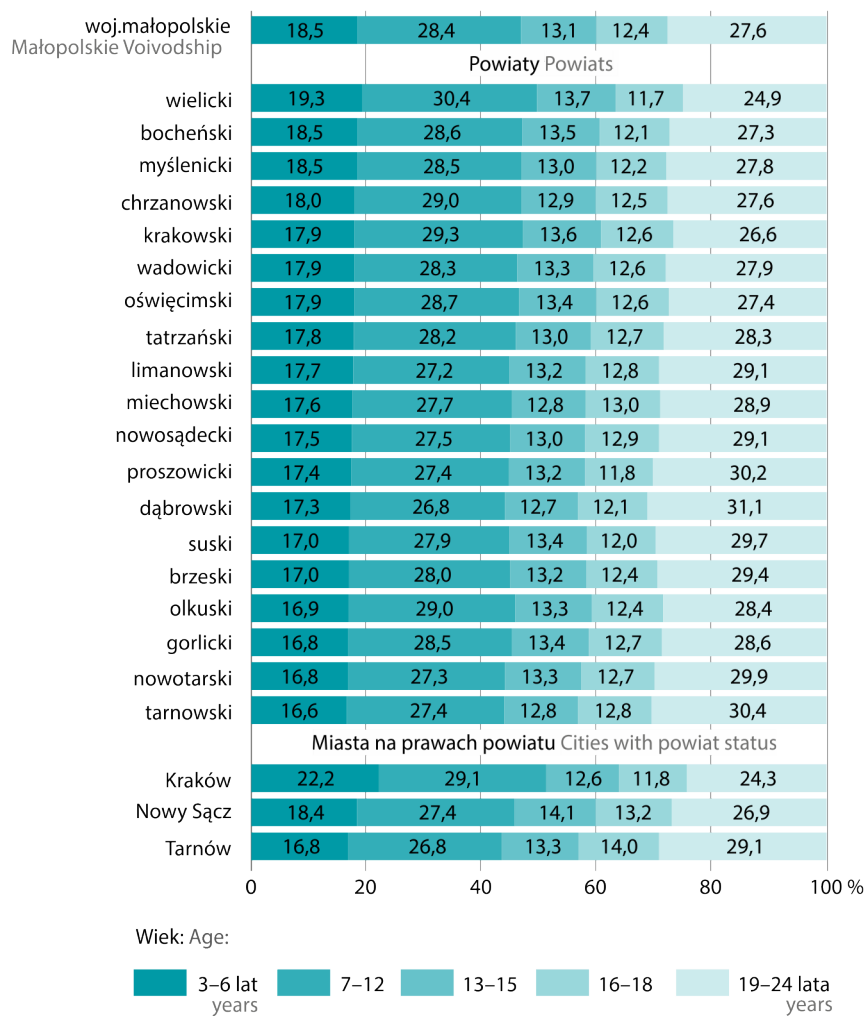

Zróżnicowanie edukacyjnych grup wieku zaobserwowano również w powiatach. W grupie dzieci 3–6 lat wyższe udziały od przeciętnego w województwie małopolskim odnotowano w Krakowie (22,2%), w powiecie wielickim (19,3%) oraz bocheńskim i myślenickim (odpowiednio po 18,5%).

W drugiej grupie wiekowej (7–12 lat) wartości wyższe od przeciętnego w województwie wystąpiły w 9 powiatach (najwyższy w powiecie wielickim – 30,4%). W grupie wieku 13–15 lat w 14 powiatach udział ten przewyższył poziom wojewódzki – najwyższą wartość osiągnął w Nowym Sączu (14,1%). Kolejna grupa to osoby w wieku 16–18 lat. Udział tej grupy wiekowej w ogólnej zbiorowości był wyższy od przeciętnej wojewódzkiej w 13 powiatach, a najwyższy był w Tarnowie (14,0%). Wyższy od udziału wojewódzkiego udział grupy tzw. potencjalnych studentów (19–24 lata) w ogólnej zbiorowości zaobserwowano w 16 powiatach, w tym najwyższy udział odnotowano w powiecie dąbrowskim (31,1%).

Wykres 26. Struktura ludności według edukacyjnych grup wieku w powiatach^a w 2020 r.
 Stan w dniu 31 grudnia

Chart 26. Structure of population by educational age groups in powiats^a in 2020
 As of 31 December

^a Powiaty uporządkowano od najwyższej wartości grupy wieku 3-6 lat do najniższej
^a Powiats were ordered from the highest value of the 3-6 age group to the lowest.

Województwo na tle kraju i pozostałych województw – struktury ludności

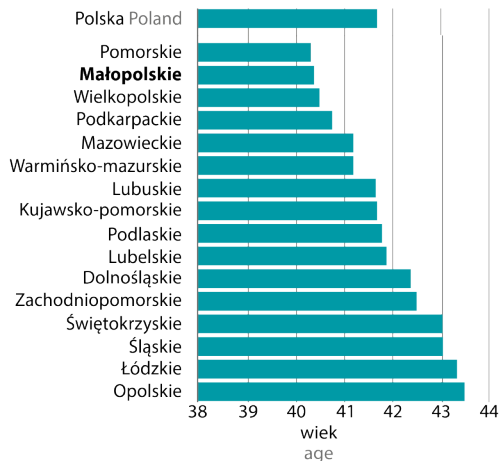
Voivodship against the background of the country and other voivodships – population structures

Wykres 27. Mediana wieku ludności^a według województw w 2020 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Chart 27. Median age of population^a by voivodships in 2020

As of 31 December

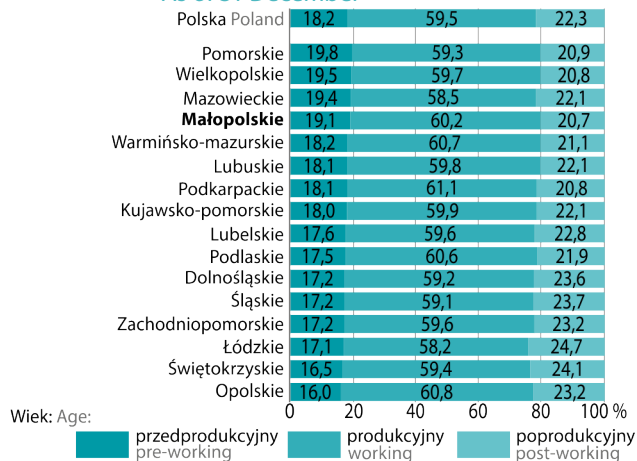
a Województwa uporządkowano od najniższej wartości prezentowanej cechy do najwyższej.
a Voivodships were ordered from the lowest value of the presented feature to the highest.

Wykres 28. Struktura ludności według ekonomicznych grup wieku^b w województwach w 2020 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Chart 28. Structure of population by economic age groups^b in voivodships in 2020

As of 31 December

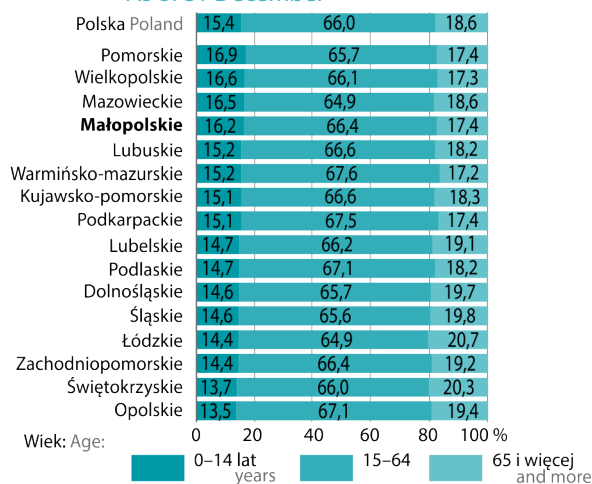
b Województwa uporządkowano od najwyższej wartości grupy wieku przedprodukcyjnego.
b Voivodships were ordered from the highest value of the pre-working age group.

Wykres 29. Struktura ludności według biologicznych grup wieku^c w województwach w 2020 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Chart 29. Structure of population by biological age groups^c in voivodships in 2020

As of 31 December

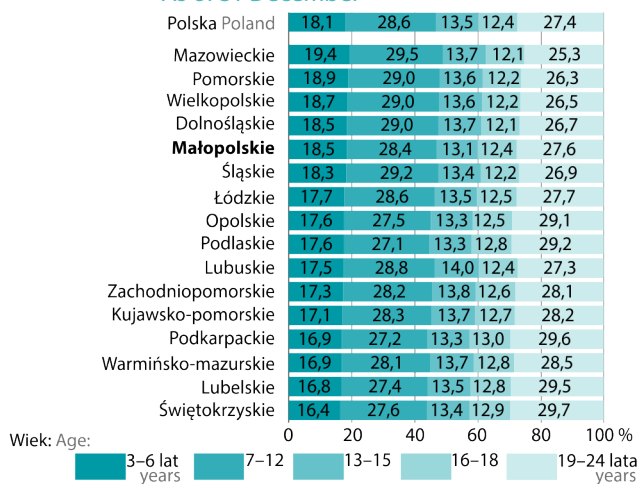
c Województwa uporządkowano od najwyższej wartości grupy wieku 0-14 lat do najniższej.
c Voivodships were ordered from the highest value of the 0-14 age group to the lowest.

Wykres 30. Struktura ludności według edukacyjnych^d grup wieku w województwach w 2020 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Chart 30. Structure of population by educational age groups^d in voivodships in 2020

As of 31 December

d Województwa uporządkowano od najwyższej wartości grupy wieku 3-6 lat do najniższej.
d Voivodships were ordered from the highest value of the 3-6 age group to the lowest.

Rozdział 3

Chapter 3

Ruch naturalny ludności

Vital statistics of population

W porównaniu z poprzednim rokiem obserwowano niekorzystne zmiany w wielu zjawiskach ruchu naturalnego. Liczba zgonów przewyższyła liczbę urodzeń powodując ujemny przyrost naturalny.

Spadła liczba urodzeń, wzrosła liczba zgonów, w tym niemowląt; obniżył się współczynnik płodności, a niższy współczynnik dzietności w dalszym ciągu był poniżej poziomu urodzeń gwarantującego prostą zastępowalność pokoleń. Mniej par zawarło związek małżeński, mniej się rozwiódło, a także odnotowano mniej separacji.

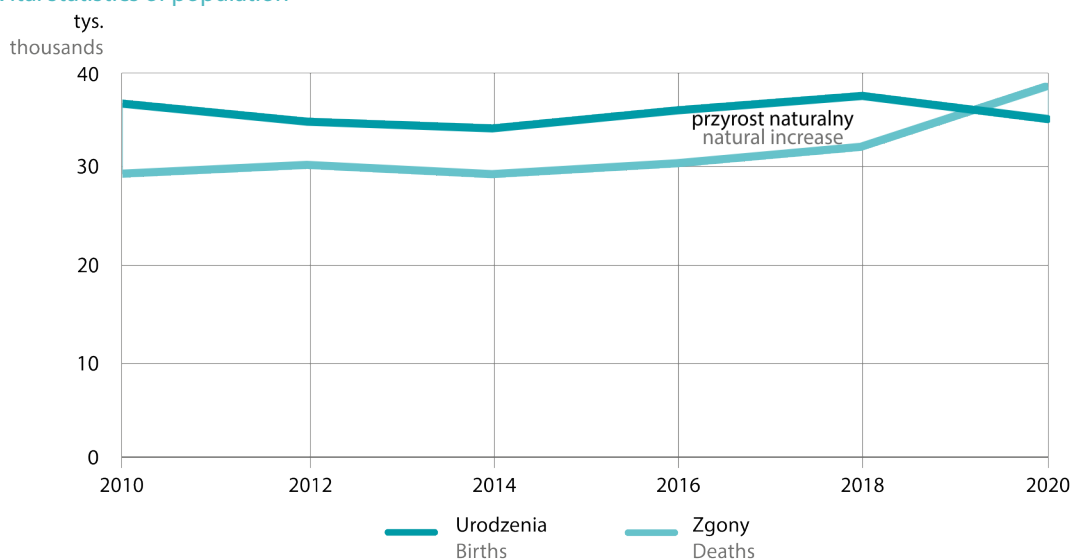
3.1. Przyrost naturalny

3.1. Natural increase

W województwie małopolskim w 2020 r. ujemny przyrost naturalny spowodowany został przewagą liczby zgonów nad liczbą urodzeń i wyniósł minus 3,4 tys. osób. Współczynnik przyrostu naturalnego na 1 tys. ludności wyniósł minus 1,0 (kraj – minus 3,2) wobec plus 1,2 w 2019 r. W poziomie tego współczynnika wystąpiło zróżnicowanie ze względu na miejsce zamieszkania. Zarówno w miastach, jak też na wsi współczynnik przyjął wartości ujemne. W miastach wyniósł minus 1,9, na wsi – minus 0,2.

Przyrost naturalny ludności określany jest jako różnica między liczbą urodzeń żywych a liczbą zgonów w danym okresie. Współczynnik przyrostu naturalnego liczony jest na 1 tys. ludności.

Wykres 31. Ruch naturalny ludności
Chart 31. Vital statistics of population

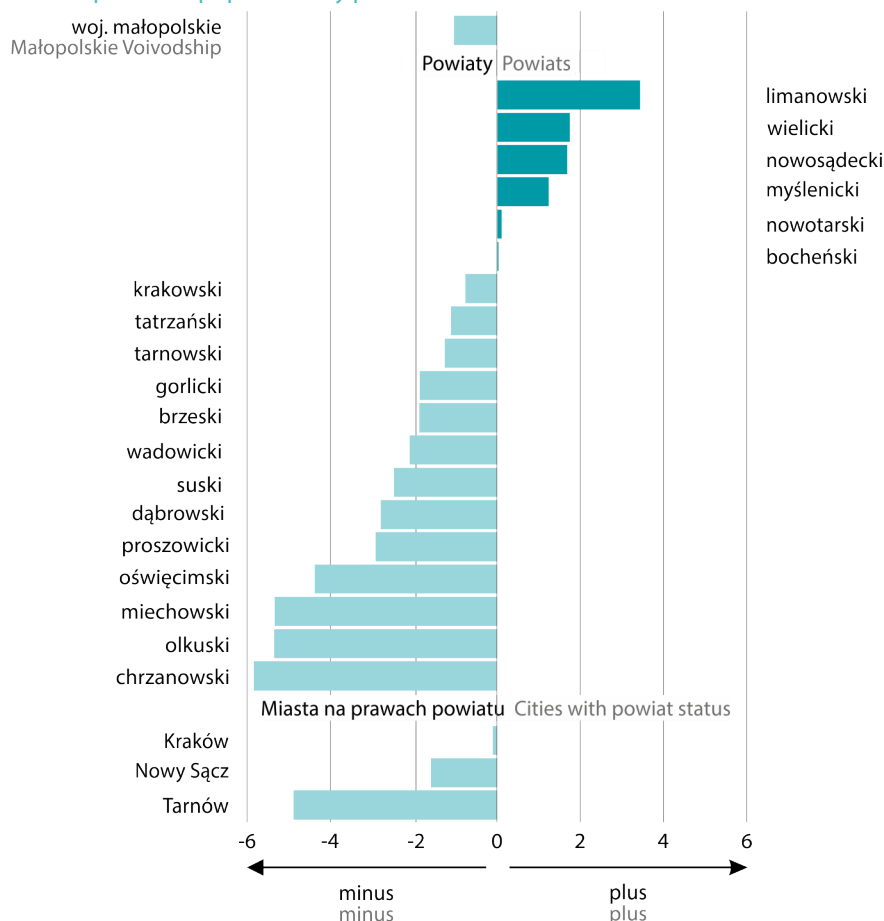
Wśród 22 powiatów, dodatnie wartości współczynnika przyrostu naturalnego na 1 tys. ludności odnotowano w 6 powiatach: najwyższy w limanowskim (plus 3,5), następnie w wielickim (plus 1,8), nowosądeckim (plus 1,7), myślenickim (plus 1,3), nowotarskim (plus 0,1) i bocheńskim (plus 0,02). W pozostałych powiatach współczynnik był ujemny – najniższą wartość osiągnął w powiecie chrzanowskim (minus 5,8).

Zgodnie z założeniami prognozy ruchu naturalnego⁷ w województwie liczba zgonów miała przewyższyć liczbę urodzeń w 2021 r. Jednak proces ten obserwowany jest już w 2020 r.

Prognozuje się, że do 2050 r. przyrost naturalny będzie osiągał wartości ujemne i w 2050 r. osiągnie wartość minus 12,2 tys. osób.

Wykres 32. Przyrost naturalny na 1000 ludności według powiatów w 2020 r.

Chart 32. Natural increase per 1 000 population by powiats in 2020

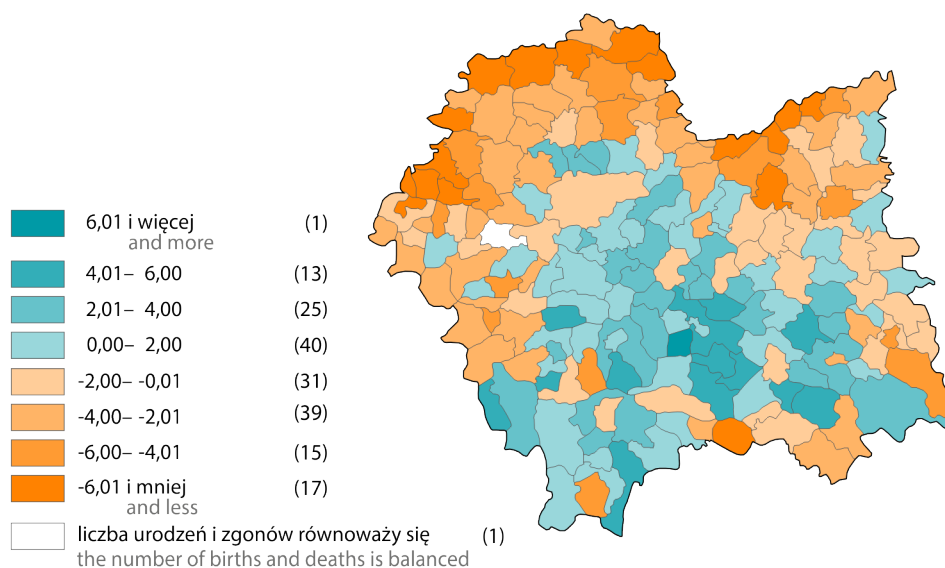

Spośród 182 gmin województwa małopolskiego w 79 gminach (2019 r. w 121 gminach) odnotowano dodatni przyrost naturalny. Najwyższy poziom współczynnika przyrostu naturalnego na 1 tys. ludności, odnotowano w gminie wiejskiej Słupnice (pow. limanowski) – plus 11,5. Najniższy współczynnik odnotowano w gminie wiejskiej Bolesław (pow. dąbrowski) – minus 11,5.

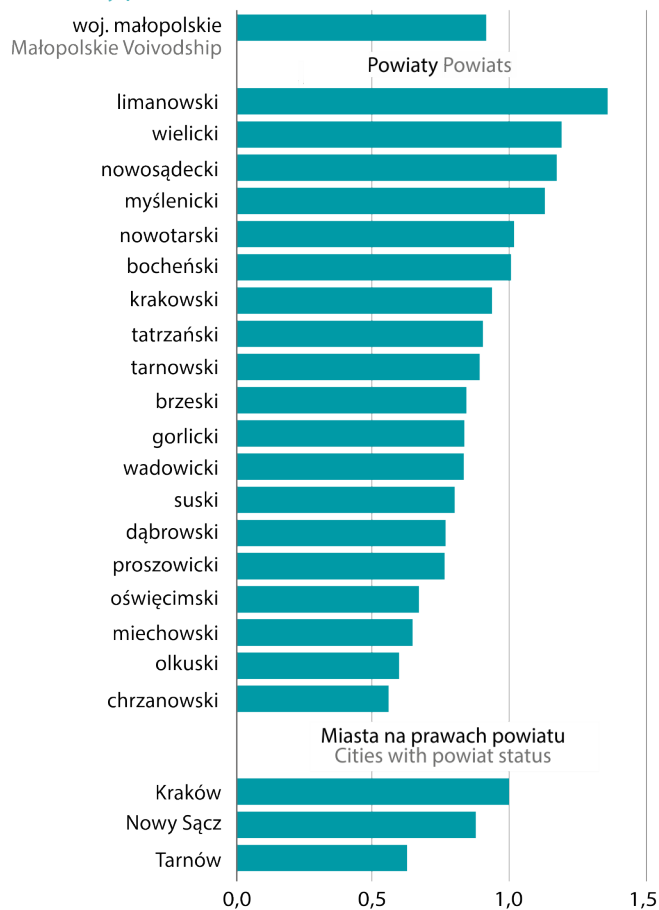
Równowagę liczby urodzeń z liczbą zgonów odnotowano w gminie wiejskiej Brzeźnica (pow. wadowicki).

⁷ <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/ludnosc/prognoza-ludnosc/prognoza-ludnosc-na-lata-2014-2050-opracowana-2014-r-1,5.html>.

Mapa 6. Przyrost naturalny na 1000 ludności według gmin w 2020 r.
Map 6. Natural increase per 1 000 population by gminas in 2020

Wykres 33. Współczynnik dynamiki demograficznej według powiatów w 2020 r.
Chart 33. Demographic dynamics rate by powiats in 2020

Współczynnik dynamiki demograficznej to stosunek liczby urodzeń żywych w danym okresie (najczęściej 1 roku) do liczby zgonów w tym okresie (liczba urodzeń przypadająca na 1 zgon).

Współczynnik dynamiki demograficznej w województwie małopolskim w 2020 r. wyniósł 0,91 wobec 1,12 w 2019 r. (kraj – 0,74).

Roczna liczba urodzeń nie przekroczyła rocznej liczby zgonów w 16 powiatach. Najniższą wartość współczynnika odnotowano w powiecie chrzanowskim (0,55).

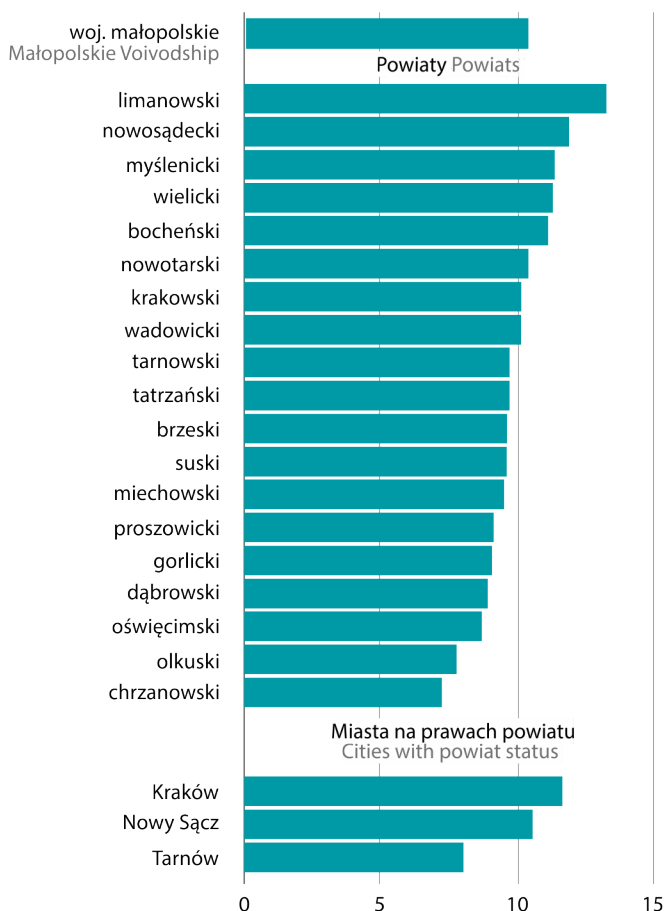
W 2020 r., roczna liczba urodzeń była większa od rocznej liczby zgonów w 6 powiatach: limanowskim (1,36), wielickim (1,19), nowosądeckim (1,17), myślenickim (1,13), nowotarskim (1,01), bocheńskim (1,00).

3.2. Urodzenia i dzietność kobiet

3.2. Births and female fertility

W 2020 r. w porównaniu z 2019 r. liczba urodzeń spadła o 4,3% (kraj – spadek o 5,2%). Zarejestrowano 35,4 tys. urodzeń żywych. Współczynnik urodzeń na 1 tys. ludności wyniósł 10,4 (kraj – 9,3); w miastach – 10,2, na wsi – 10,5.

Wykres 34. Urodzenia żywe na 1000 ludności według powiatów w 2020 r.
Chart 34. Live births per 1 000 population by powiats in 2020

W powiatach województwa zaobserwowano znaczne zróżnicowanie liczby urodzeń. Najwięcej dzieci urodziło się w Krakowie (9,1 tys.). Do grupy powiatów, w których liczba urodzeń przekroczyła 2 tys., zaliczono krakowski (2,8 tys.) i nowosądecki (2,6 tys.). Podobnie jak w roku poprzednim najmniej dzieci urodziło się w powiecie proszowickim (0,4 tys.).

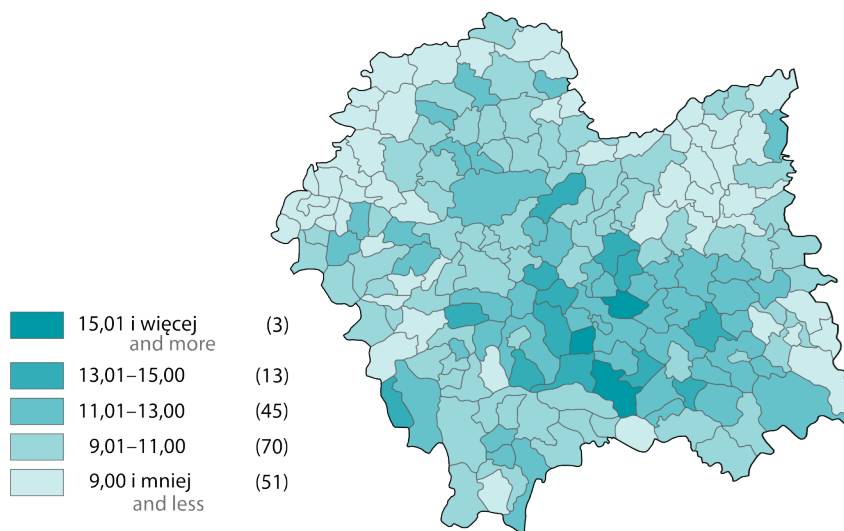
Najwyższa wartość współczynnika urodzeń na 1 tys. ludności wystąpiła w powiecie limanowskim (13,2); a najniższą odnotowano w powiecie chrzanowskim (7,2).

W przekroju gminnym (z wyłączeniem miast na prawach powiatu) w 2020 r. najwięcej urodzeń żywych zarejestrowano w gminie miejsko-wiejskiej Wieliczka (pow. krakowski) – 0,6 tys.; wśród gmin miejskich w Nowym Targu (pow. nowotarski) – 0,3 tys. urodzeń, a spośród gmin wiejskich w Limanowej (pow. limanowski) – 0,3 tys. urodzeń.

Najwięcej urodzeń na 1 tys. ludności odnotowano w 2 gminach wiejskich powiatu limanowskiego, tj. Słopicach i Laskowej – odpowiednio 18 i 17 urodzeń oraz w gminie wiejskiej Łącko (powiat nowosądecki) – 15 urodzeń. Najniższe natężenie – blisko 6 urodzeń było w gminie wiejskiej Gręboszów (pow. dąbrowski).

Mapa 7. Urodzenia żywe na 1000 ludności według gmin w 2020 r.

Map 7. Live births per 1 000 population by gminas in 2020

Pod względem poziomu wykształcenia⁸ ponad połowa matek (52,3%) nowonarodzonych dzieci posiadała wykształcenie wyższe, średnie – 30,0%; zasadnicze zawodowe – 8,5%; a matki z wykształceniem policealnym, gimnazjalnym, podstawowym, niepełnym podstawowym stanowiły razem 3,4%.

W omawianym roku wiek środkowy⁹ matek wyniósł 30,6 lat. Najwięcej urodzeń odnotowano w grupach wieku matek: 25–29 lat i 30–34 lata – odpowiednio po 11,9 tys. W 2020 r. udział urodzeń pojedynczych w ogólnej liczbie urodzeń żywych wyniósł 97,3%, a pozostałe urodzenia wielorakie: bliźniąt (2,7%) i trojczków (0,03%).

Statystyki obejmują także dane dotyczące urodzeń według miesięcy i dni tygodnia. W 2020 r. dzieci najczęściej rodziły się w styczniu i lipcu (odpowiednio po 3,3 tys.), a ze względu na dzień tygodnia – we wtorek (5,9 tys.).

⁸ Nie uwzględniono nieustalonego poziomu wykształcenia matki.

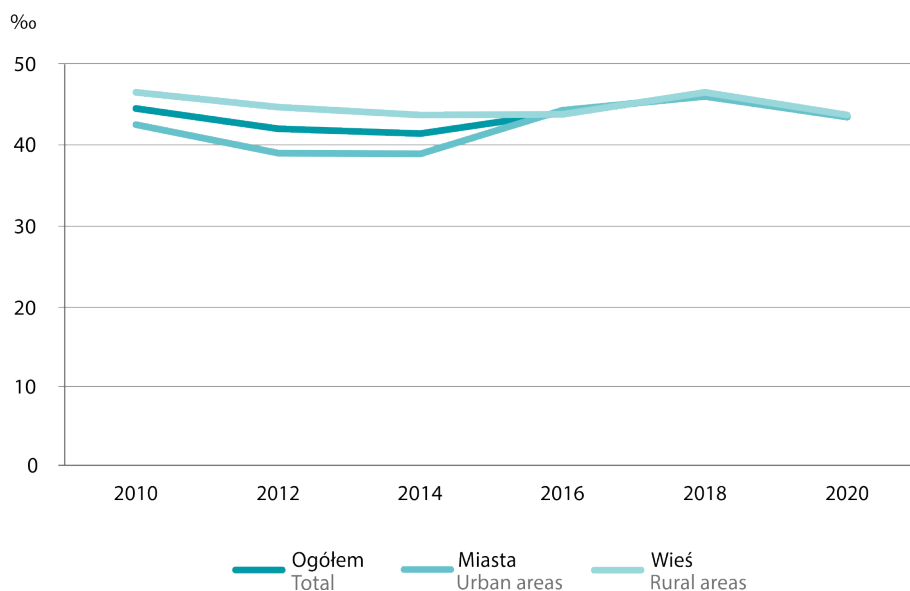
⁹ Wiek matek w momencie urodzenia kolejnego dziecka, który połowa matek już przekroczyła, a druga połowa jeszcze nie osiągnęła.

Kolejną miarą natężenia urodzeń jest współczynnik płodności kobiet, który w badanym roku w województwie małopolskim wyniósł 43,4 wobec 45,1 w 2019 r. Zarówno w miastach, jak i na wsi, na 1 tys. kobiet w wieku od 15–49 lat przypadały przeciętnie 43 urodzenia żywe. Współczynnik płodności w województwie był wyższy od krajowego o 3,5 pp.

Współczynnik płodności to stosunek liczby urodzeń żywych w danym okresie do liczby kobiet będących w wieku rozrodczym (15–49 lat).

Współczynnik liczony jest dla okresów nie krótszych niż rok. Wyraża średnią liczbę dzieci urodzonych w ciągu badanego okresu przypadającą na 1 tys. kobiet (lub na 100 kobiet) w wieku rozrodczym – jest liczony dla pojedynczych roczników lub 5-letnich grup wieku (częstkowe współczynniki płodności).

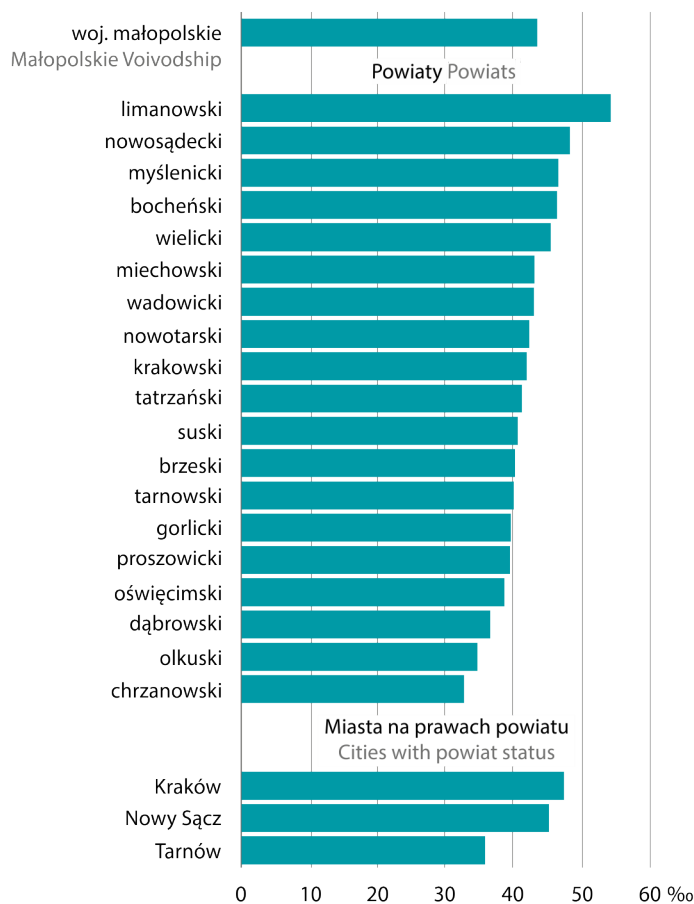
Wykres 35. Współczynnik płodności
Chart 35. Female fertility rate

W omawianym roku w regionie najwyższa płodność kobiet – 105 urodzeń – wystąpiła w grupie wieku 25–29 lat.

Liczbę urodzeń żywych przypadającą na 1 tys. kobiet w wieku 15–49 lat przewyższającą średnią wojewódzką odnotowano w 7 powiatach: limanowskim (54,2), nowosądeckim (48,2), Krakowie (47,3), myślenickim (46,5), bocheńskim (46,3), wielickim (45,4) i Nowym Sączu (45,1). Najniższy współczynnik płodności odnotowano w powiecie chrzanowskim (32,5).

Wykres 36. Współczynnik płodności według powiatów w 2020 r.
Chart 36 Female fertility rate by powiats in 2020

Podobnie jak w poprzednim roku w żadnym z powiatów województwa małopolskiego, w 2020 r. poziom urodzeń nie zagwarantował prostej zastępowalności pokoleń.

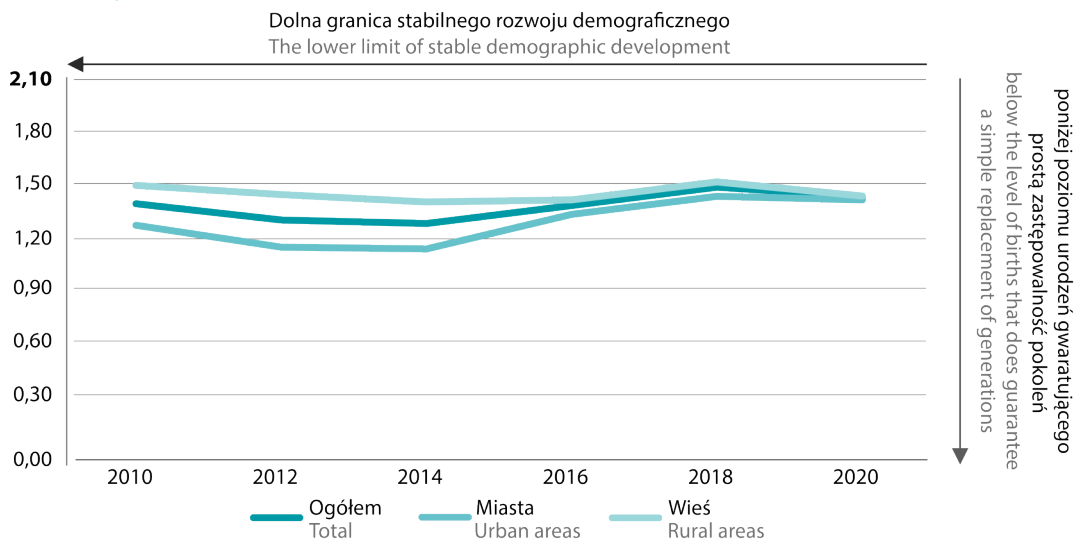
Współczynnik dzietności to suma cząstkowych współczynników płodności. Oznacza liczbę dzieci, które urodziłyby przeciętnie kobieta w ciągu całego okresu rozrodczego (15–49 lat) przy założeniu, że w poszczególnych fazach tego okresu rodziłyby z intensywnością obserwowaną w badanym roku, tzn. przy przyjęciu cząstkowych współczynników płodności z tego okresu za niezmiennie.

Współczynnik dzietności ogólnej powinien kształtować się na poziomie od 2,10 do 2,15, co oznacza, że na statystyczną kobietę w wieku 15–49 lat przypada średnio dwoje dzieci w ciągu całego okresu rozrodczego. Wówczas wielkość ta staje się korzystna dla stabilnego rozwoju demograficznego.

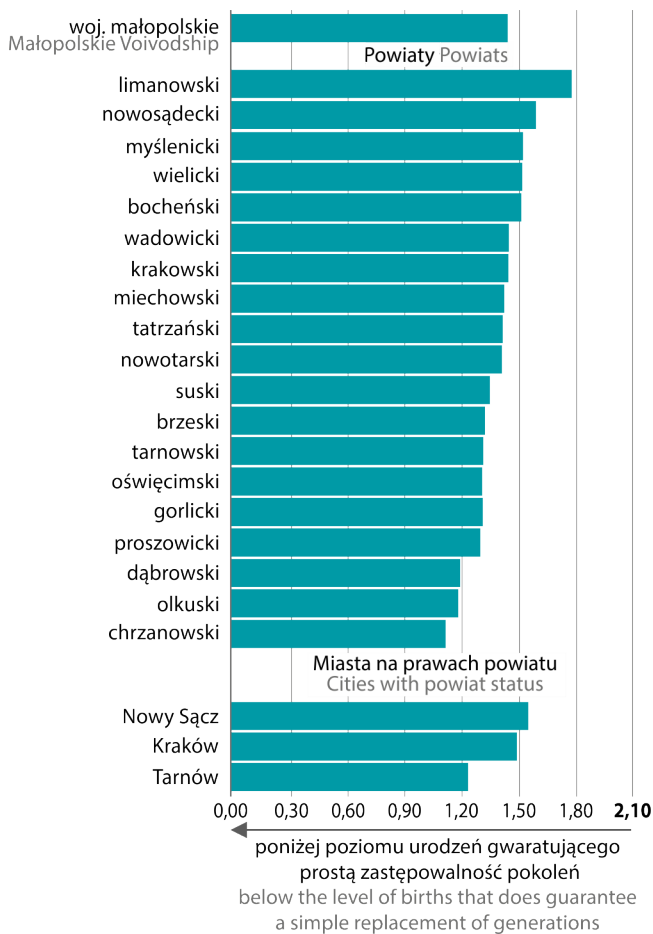
W badanym roku współczynnik dzietności wyniósł 1,45 (kraj – 1,38) wobec 1,49 w 2019 r. W miastach województwa kształtował się na poziomie 1,43, natomiast na wsi – 1,45.

Najwyższe współczynniki dzietności odnotowano w powiecie limanowskim – 1,79, a najniższy wystąpił w powiecie chrzanowskim – 1,12.

Wykres 37. Współczynnik dzietności ogólnej
 Chart 37. Total fertility rate

Wykres 38. Współczynnik dzietności ogólnej według powiatów w 2020 r.
 Chart 38. Total fertility rate by powiats in 2020

3.3. Umieralność

3.3. Mortality

W województwie małopolskim w 2020 r. zmarło 38,8 tys. osób, tj. o 17,7% więcej niż w 2019 r. (kraj – wzrost o 16,5%). W miastach zarejestrowano 19,8 tys. zgonów, tj. o 4,0% więcej niż na wsi. W dalszym ciągu miała miejsce relacja określana nadumieralnością mężczyzn względem kobiet. W omawianym roku odnotowano o 7,5% więcej zgonów mężczyzn niż zgonów kobiet. Udział zgonów mężczyzn w ogólnej liczbie zgonów wyniósł 51,8% (kraj – 52,3%).

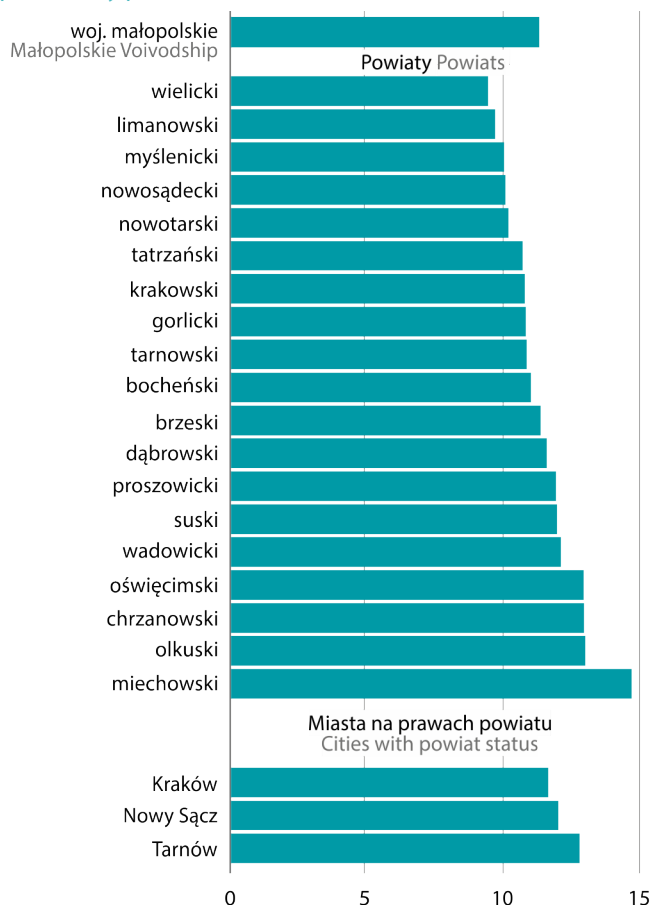
Współczynnik zgonów na 1 tys. ludności wyniósł 11,4 (kraj – 12,4). W miastach współczynnik ten był wyższy o 1,3 (pp.) niż na wsi i wyniósł 12,0.

W powiatach województwa zaobserwowano zróżnicowanie liczby zgonów. Najmniej osób zmarło w powiecie proszowickim (0,5 tys.), a najwięcej w Krakowie (9,1 tys.). Oprócz Krakowa, do grupy powiatów, w których zarejestrowana liczba zgonów przekroczyła 2,0 tys., należały powiaty krakowski (3,0 tys.), nowosądecki i tarnowski (odpowiednio po 2,2 tys.).

Najniższą wartość współczynnika zgonów na 1 tys. ludności odnotowano w powiecie wielickim (9,5), a najwyższą w powiecie miechowskim (14,8).

Wykres 39. Zgony na 1000 ludności według powiatów^a w 2020 r.

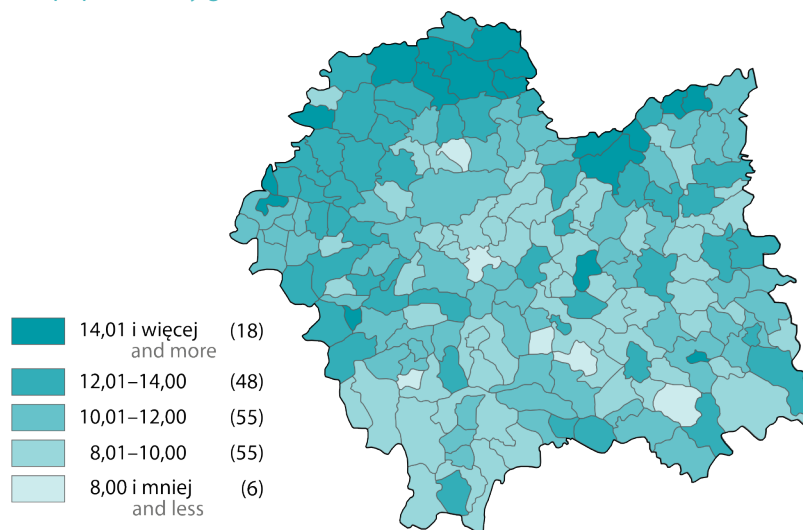
Chart 39. Deaths per 1 000 population by powiat^a in 2020

^a Powiaty uporządkowano od najniższej wartości współczynnika do najwyższej.
^a Powiaty have been ordered from the lowest value of the coefficient to the highest.

W przekroju gminnym najmniej, tj. 21 zgonów, zarejestrowano w gminie wiejskiej Spytkowice (pow. nowotarski). Najwięcej (z wyłączeniem miast na prawach powiatu) odnotowano w gminie miejsko-wiejskiej Chrzanów (pow. chrzanowski) i mieście Oświęcim (pow. oświęcimski) odpowiednio po 601 zgonów.

Mapa 8. Zgony na 1000 ludności według gmin w 2020 r.
Map 8. Deaths per 1 000 population by gminas in 2020

Rozpiętość współczynnika natężenia zgonów na 1 tys. ludności w przekrojach gmin była bardziej zróżnicowana niż w powiatach. Najmniej, 5 zgonów, odnotowano w gminie wiejskiej powiatu nowotarskiego – Spytkowice, a najwięcej – 22 zgony w gminie wiejskiej powiatu dąbrowskiego – Bolesław.

Zgony niemowląt – to liczba zgonów dzieci w wieku poniżej 1 roku życia.

Współczynnik zgonów niemowląt – stosunek liczby zgonów niemowląt w badanym okresie do liczby urodzeń żywych w tym okresie – wyrażony w ‰ (tj. na 1 tys. ludności).

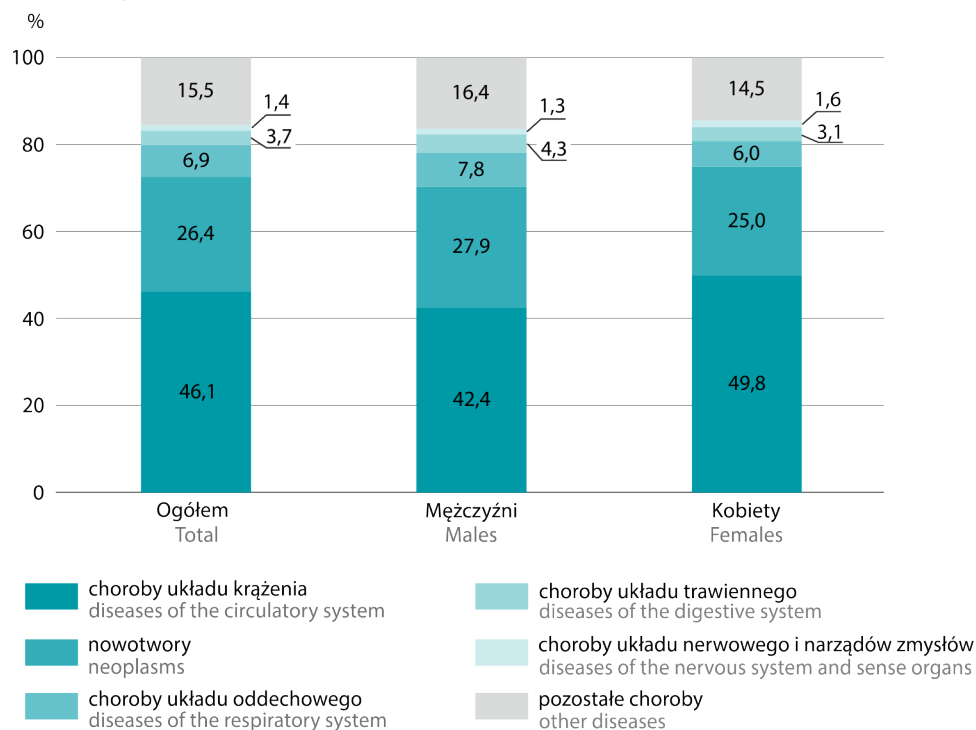
Zmarło 124 dzieci poniżej 1 roku życia, tj. o 7,8% więcej w porównaniu z 2019 r. Współczynnik zgonów niemowląt, obliczany na 1 tys. urodzeń żywych wyniósł 3,5 i w porównaniu z poprzednim rokiem był wyższy o 0,4 pp.

Ze względu na prowadzone szczegółowe analizy dotyczące przyczyn zgonów, prezentacja danych ulega wydłużeniu do 1 roku. W związku z tym w niniejszym opracowaniu podano dane GUS za 2019 r. Ponadto zaprezentowano dane za 2020 r. o liczbie zgonów na COVID-19 i COVID-19 łącznie z chorobami współistniejącymi, których źródłem jest Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna i Ministerstwo Zdrowia.

Głównymi przyczynami zgonów mieszkańców województwa były choroby układu krążenia i nowotwory. W 2019 r.¹⁰ w ogólnej liczbie zgonów, która wyniosła 33,0 tys., zgony z wymienionych przyczyn stanowiły 72,5%, a ich łączny udział był wyższy o 6,6 p. proc. niż w kraju.

¹⁰ Ze względu na prowadzone szczegółowe analizy dotyczące przyczyn zgonów, prezentacja danych ulega wydłużeniu do 1 roku. W związku z tym w niniejszym opracowaniu podano dane za 2019 r. Użyte nazewnictwo poszczególnych chorób lub ich grup jest zgodne z X-Rewizją Międzynarodowej Klasyfikacji Chorób i Problemów Zdrowotnych.

Wykres 40. Struktura zgonów według przyczyn¹¹ i płci w 2019 r.
 Chart 40. Structure of deaths by causes and sex in 2019

Znacznie mniejszy odsetek stanowiły zgony z powodu chorób układu oddechowego (6,9%), trawieniowego (3,7%), nerwowego i narządów zmysłów (1,4%). Zgony z przyczyn pozostałych chorób¹² stanowiły 15,5%.

W ciągu ostatnich 10 lat odnotowano spadek liczby zgonów spowodowanych:

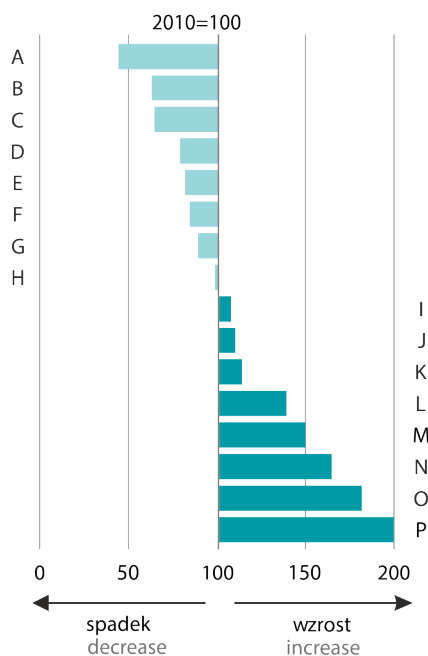
- chorobami układu moczowo-płciowego (55,7%),
- niektórymi chorobami zakaźnymi i pasożytniczymi (37,3%),
- chorobami krwi, narządów krwiotwórczych i niektórych chorób przebiegających z udziałem mechanizmów autoimmunologicznych (35,7%),
- wadami rozwojowymi wrodzonymi, zniekształceniami i aberracjami chromosomowymi (21,6%),
- niektórymi stanami rozpoczynającymi się w okresie okołoporodowym (18,8%),
- zewnętrznymi przyczynami zachorowań i zgonów (16,2%),
- chorobami układu kostno-stawowego, mięśniowego i tkanki łącznej (11,6%),
- objawami, cechami chorobowymi oraz nieprawidłowymi wynikami badań klinicznych, laboratoryjnych gdzie indziej niesklasyfikowanych (0,9%).

¹¹ Patrz przypis 10 str. 56.

¹² Do pozostałych chorób zaliczono: Niektóre choroby zakaźne i pasożytnicze; Choroby krwi i narządów krwiotwórczych oraz niektóre choroby przebiegające z udziałem mechanizmów autoimmunologicznych; Zaburzenia wydzielania wewnętrznego, stanu odżywiania i przemiany metabolicznej; Zaburzenia psychiczne i zaburzenia zachowania; Choroby skóry i tkanki podskórnej; Choroby układu kostno-stawowego, mięśniowego i tkanki łącznej; Choroby układu moczowo-płciowego; Niektóre stany rozpoczynające się w okresie okołoporodowym; Wady rozwojowe wrodzone, zniekształcenia i aberracje chromosomowe; Objawy, cechy chorobowe oraz nieprawidłowe wyniki badań klinicznych i laboratoryjnych, gdzie indziej niesklasyfikowane; Zewnętrzne przyczyny zachorowania i zgonu.

Analiza liczby zgonów według przyczyn w okresie 10 lat pozwoliła także zaobserwować wzrost liczby zgonów z powodu chorób układu oddechowego (o blisko 100%); zaburzeń wydzielania wewnętrznego, stanu żywienia i przemiany metabolicznej (79,1%); skóry i tkanki podskórnej (62,5%), zaburzeń psychicznych i zaburzeń zachowania (48,1%) oraz układu nerwowego i narządów zmysłu (37,5%). Ponadto wzrost liczby zgonów odnotowano także z powodu nowotworów (12,8%); chorób układu krążenia (9,2%) oraz układu trawiennego (6,8%).

Wykres 41. Dynamika liczby zgonów według wybranych przyczyn w 2019 r.
Chart 41. Dynamics of deaths by causes in 2019

A Choroby układu moczowo-płciowego
Diseases of the genitourinary system	I Choroby układu trawiennego
Diseases of the digestive system
B Niektóre choroby zakaźne i pasożytnicze
Some infectious and parasitic diseases	J Choroby układu krążenia
Diseases of the circulatory system
C Choroby krwi i narządów krwiotwórczych oraz niektóre choroby przebiegające z udziałem mechanizmów autoimmunologicznych
Diseases of the blood and hematopoietic organs and some diseases involving autoimmune mechanisms	K Nowotwory
Neoplasms
D Wady rozwojowe wrodzone, zniekształcenia i aberracje chromosomowe
Congenital malformations, distortions and chromosomal aberrations	L Choroby układu nerwowego i narządów zmysłów
Diseases of the skin and subcutaneous tissue
E Niektóre stany rozpoczynające się w okresie okołoporodowym
Some conditions starting in the perinatal period	M Zaburzenia psychiczne i zaburzenia zachowania
Mental and behavioral disorders
F Zewnętrzne przyczyny zachorowania i zgonu
External causes of illness and death	N Choroby skóry i tkanki podskórnej
Diseases of the skin and subcutaneous tissue
G Choroby układu kostno-stawowego, mięśniowego i tkanki łącznej
Diseases of the bones and joints, muscles and connective tissue	O Zaburzenia wydzielania wewnętrznego, stanu odżywiania i przemiany metabolicznej
Disorders of endocrine secretion, nutritional status and metabolic transformation
H Objawy, cechy chorobowe oraz nieprawidłowe wyniki badań klinicznych, laboratoryjnych gdzie indziej niesklasyfikowane
Symptoms, signs and abnormal results of clinical and laboratory tests, not elsewhere classified	P Choroby układu oddechowego
Diseases of the respiratory system

Umieralność z powodu chorób układu krążenia

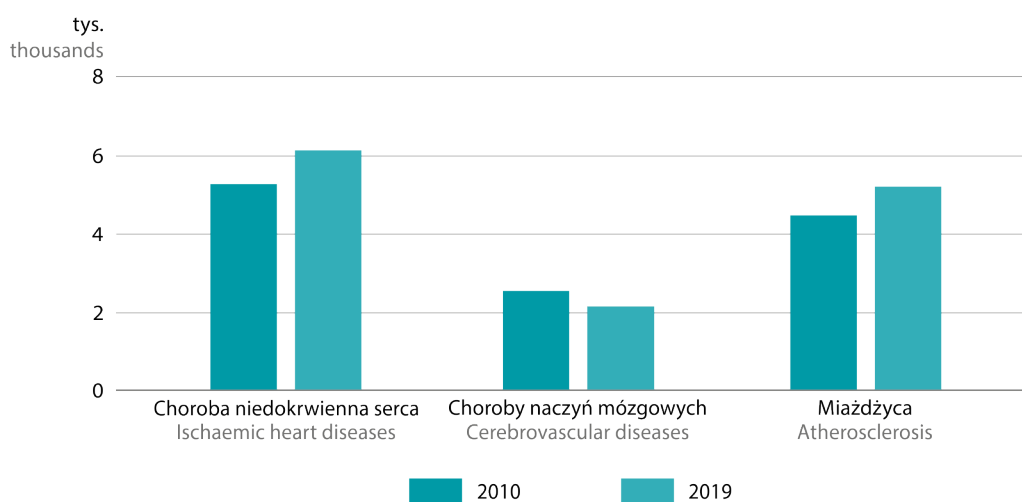
Mortality caused by diseases of the circulatory system

W 2019 r. w województwie zarejestrowano 15,2 tys. zgonów z powodu chorób układu krążenia. Udział liczby zgonów z tej przyczyny w ogólnej liczbie zgonów wyniósł 46,1%. W porównaniu z 2010 r., odnotowano wzrost umieralności o 9,2%. Liczba zgonów z tej przyczyny w miastach przekroczyła o 4,9% liczbę zgonów na wsi. Biorąc pod uwagę płeć, odnotowano o 12,1% więcej zgonów kobiet niż mężczyzn.

Choroba niedokrwienna serca, miażdżyca oraz choroby naczyń mózgowych to najczęstsze przyczyny zgonów, które zaliczane są do chorób układu krążenia. Z powodu tych chorób, w 2019 r. w województwie małopolskim zmarło odpowiednio: 6,1 tys. osób; 5,2 tys. osób i 2,1 tys. osób.

W 2019 r. w porównaniu z 2010 r. odnotowano spadek liczby zgonów spowodowanych chorobami naczyń mózgowych (15,7%). Wzrosła natomiast liczba zgonów z powodu miażdżycy (16,6%), choroby niedokrwiennej serca (16,5%).

Wykres 42. Zgony z powodu wybranych chorób układu krążenia
Chart 42. Deaths caused by selected diseases of the circulatory system

Wśród powiatów najniższy udział liczby zgonów spowodowanych chorobami układu krążenia w ogólnej liczbie zgonów powiatu odnotowano w powiecie limanowskim (42,0%), a najwyższy w gorlickim (52,8%).

W 2019 r. w przeliczeniu na 100 tys. ludności, w województwie przypadało 446,5 zgonów z powodu chorób układu krążenia. Wskaźnik powyżej średniej wojewódzkiej odnotowano w 11 powiatach, w tym najwyższy w powiecie miechowskim – 602,7 zgonów na 100 tys. ludności.

Umieralność z powodu nowotworów

Mortality caused by neoplasms

W 2019 r. w województwie małopolskim zarejestrowano 8,7 tys. zgonów z powodu nowotworów, co stanowiło 26,4% ogólnej liczby zgonów. W porównaniu z 2010 r. odnotowano wzrost umieralności o 12,8%.

Liczba zgonów z tej przyczyny w miastach przekroczyła o 16,0% liczbę zgonów na wsi. Biorąc pod uwagę płeć, odnotowano o 17,2% więcej zgonów mężczyzn niż kobiet.

Najczęściej rejestrowanymi przyczynami zgonów z powodu chorób nowotworowych były zgony spowodowane nowotworami złośliwymi: tchawicy, oskrzeli i płuc (1,7 tys. osób); żołądka, okrężnicy, odbytnicy, złącza jelit i odbytu (1,4 tys. osób) oraz kobiecych piersi i szyjki macicy (0,7 tys. osób). W 2019 r.

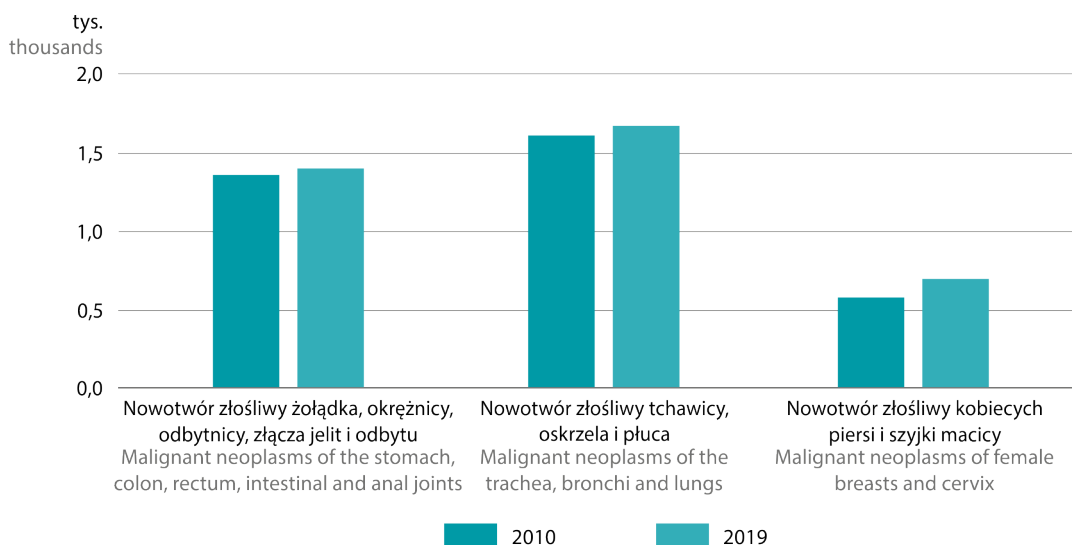
w porównaniu z 2010 r. odnotowano najwyższy wzrost liczby zgonów z powodu nowotworu złośliwego kobiecych piersi i szyjki macicy (20,7%). Wzrosła także umieralność na nowotwory tchawicy, oskrzeli i płuc o 3,9% oraz nowotwory żołądka, okrężnicy, odbytnicy, złącza jelit i odbytu (3,0%).

W 6 powiatach województwa, udział zgonów spowodowanych chorobami nowotworowymi w ogólnej liczbie zgonów w powiecie wyniósł 25,0% i mniej, w tym najniższy odnotowano w powiecie nowosądeckim – 23,4%. W pozostałych 16 powiatach udział wyniósł 25,1% i więcej, w tym najwyższy, tj. po 28,3%, był w Krakowie i Nowym Sączu.

W 2019 r. na 100 tys. ludności w województwie przypadało 256,0 zgonów spowodowanych chorobami nowotworowymi. Wskaźnik powyżej średniej wojewódzkiej odnotowano w 10 powiatach, w tym najwyższy w powiecie miechowskim – 335,0 zgonów na 100 tys. ludności.

Wykres 43. Zgony z powodu wybranych chorób nowotworowych

Chart 43. Deaths caused by selected neoplasms

Umieralność na pozostałe choroby

Mortality caused by other diseases

Zgony z powodu chorób pozostałych¹³ stanowiły 15,5% ogólnej liczby zgonów w 2019 r. Spośród tej grupy najwyższy poziom umieralności odnotowano z powodu objawów, cech chorobowych oraz nieprawidłowych wyników badań klinicznych i laboratoryjnych, gdzie indziej niesklasyfikowanych (2,3 tys. osób).

Przyczyny zgonów niemowląt

Causes of infant deaths

W 2019 r. odnotowano 115 zgonów niemowląt. Najliczniejszymi ich przyczynami były: niektóre stany powstające w okresie okołoporodowym (48,7% w ogólnej liczbie zgonów niemowląt), wady rozwojowe wrodzone, zniekształcenia i abberacje chromosomowe (44,3%), zaburzenia związane z czasem trwania ciąży i rozwojem płodu (37,4%).

¹³ Patrz przypis 12 str. 57.

Od trwającej od marca 2020 r. pandemii, wyłącznie na COVID-19 oraz choroby współistniejące razem z COVID-19, w województwie małopolskim według stanu na 23 listopada 2020 r. zmarło 1,7 tys. osób¹⁴. Kontynuację statystyk zgonów stanowiły dzienne raporty Ministerstwa Zdrowia, według których od 24 listopada 2020 r. do 31 grudnia 2020 r. zmarło razem 1,0 tys. osób¹⁵. Łącznie w województwie małopolskim odnotowano 2,7 tys. zgonów¹⁶ z powodu tej choroby.

3.4. Trwanie życia

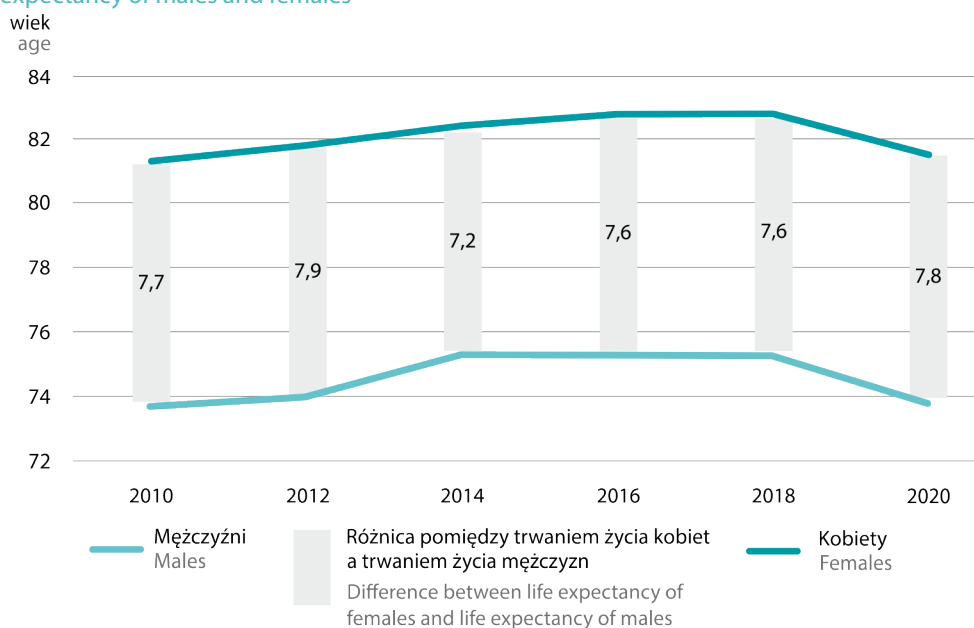
3.4. Life expectancy

Poprawa kondycji zdrowotnej społeczeństwa poprzez rozwój nowoczesnych metod leczenia, prowadzenie coraz lepszego i zdrowszego stylu życia ma odzwierciedlenie w wydłużeniu życia mężczyzn, jak i kobiet.

Statystyczny mężczyzna w województwie małopolskim w 2020 r. żył przeciętnie 73,8 lat (kraj – 72,6 lat), a kobieta 81,6 lat (kraj – 80,7 lat). W omawianym roku różnica pomiędzy trwaniem życia kobiet, a trwaniem życia mężczyzn wynosiła blisko 8 lat. Ze względu na miejsce zamieszkania, średnie dalsze trwanie życia mężczyzn w miastach wynosiło 74,5 lat wobec 73,2 lata dla mężczyzn mieszkających na wsi. Natomiast średnie życie kobiet zarówno w miastach (81,7 lat) jak też na obszarach wiejskich (81,5 lat) utrzymywało się na podobnym poziomie.

Wykres 44. Przeciętne trwanie życia mężczyzn i kobiet

Chart 44. Life expectancy of males and females

Spośród sześciu podregionów województwa małopolskiego statystycznie najdłużej żyli mieszkańcy Krakowa, średni wiek mężczyzn wyniósł 75,4 lata, a kobiet – 82,1 lat.

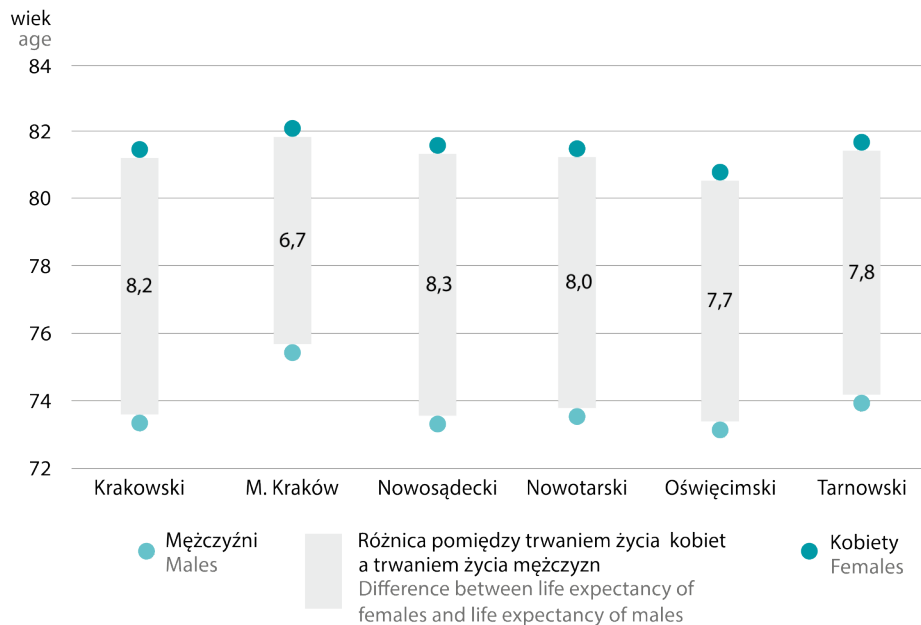
Najkrótszą w województwie przeciętną długość życia w 2020 r. zarówno mężczyzn jak też kobiet odnotowano w podregionie oświęcimskim, odpowiednio 73,1 lat i 80,8 lat.

¹⁴ Źródło: Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Krakowie – dane wg stanu na 23 listopada 2020 r. godz. 8:00 [Informacja MPWIS o sytuacji epidemiologicznej w Małopolsce w zakresie zakażeń koronawirusem SARS-CoV-2 w 2020 r. - Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Krakowie - Portal Gov.pl \(www.gov.pl\)](#) [dane pobrano 26.04.2021 r.].

¹⁵ Obliczenia własne (posumowano liczbę zgonów dniami) na podstawie danych Ministerstwa Zdrowia [Raport zakażeń koronawirusem \(SARS-CoV-2\) - Koronawirus: informacje i zalecenia - Portal Gov.pl \(www.gov.pl\)](#) [dane pobrano 07.04.2021 r.].

¹⁶ Łączna liczba zgonów podana na podstawie danych z dwóch wyżej wymienionych źródeł.

Wykres 45. Przeciętne trwanie życia mężczyzn i kobiet według podregionów w 2020 r.
Chart 45. Life expectancy of males and females by subregions in 2020

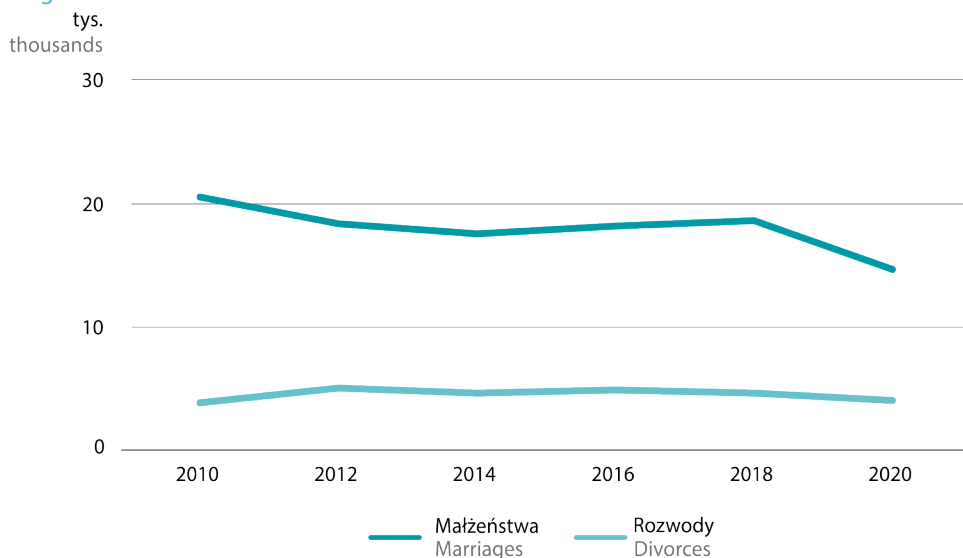
3.5. Małżeństwa, rozwody i separacje

3.5. Marriages, divorces and separations

Ograniczenia sanitarne związane z przeciwdziałaniem COVID-19 dotyczące m.in. organizacji ślubów i przyjęć weselnych mogły spowodować, że mniej par zdecydowało się na zawarcie związku małżeńskiego.

W województwie małopolskim w 2020 r. zawarto 14,5 tys. związków małżeńskich, tj. o 19,2% mniej niż 2019 r. (kraj – spadek o 20,9%).

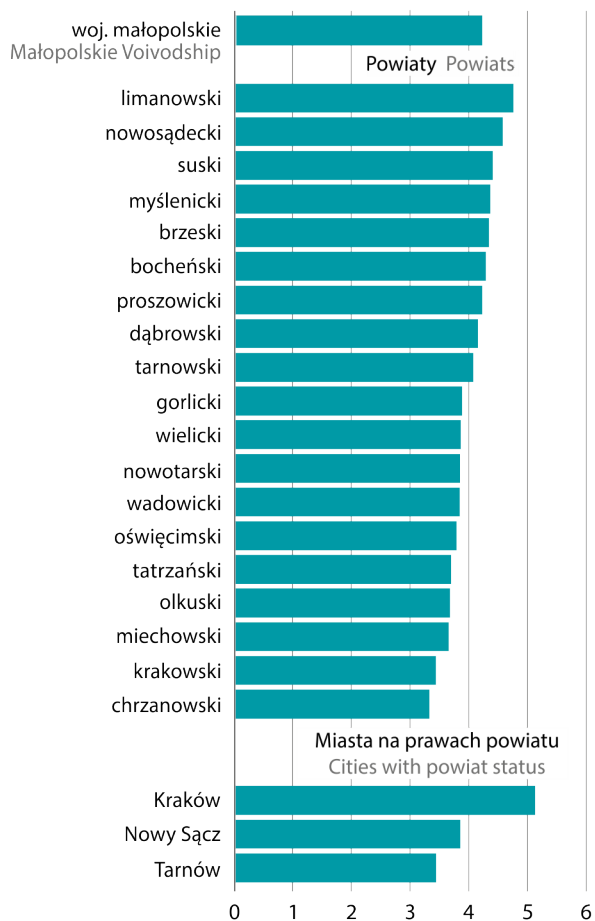
Wykres 46. Małżeństwa i rozwody
Chart 46. Marriages and divorces

Ze względu na miejsce zamieszkania, na wsi odnotowano 7,3 tys. małżeństw, tj. o 1,4% więcej niż w miastach. Współczynnik małżeństw wyrażający liczbę zawartych małżeństw na 1 tys. ludności wyniósł 4,2 (kraj – 3,8), przy czym w miastach był wyższy o 0,3 punktu promilowego (pp.) niż na wsi i wyniósł 4,4.

Najwięcej małżeństw na 1 tys. ludności odnotowano w Krakowie (5,1), a najmniej w powiecie chrzanowskim (3,3).

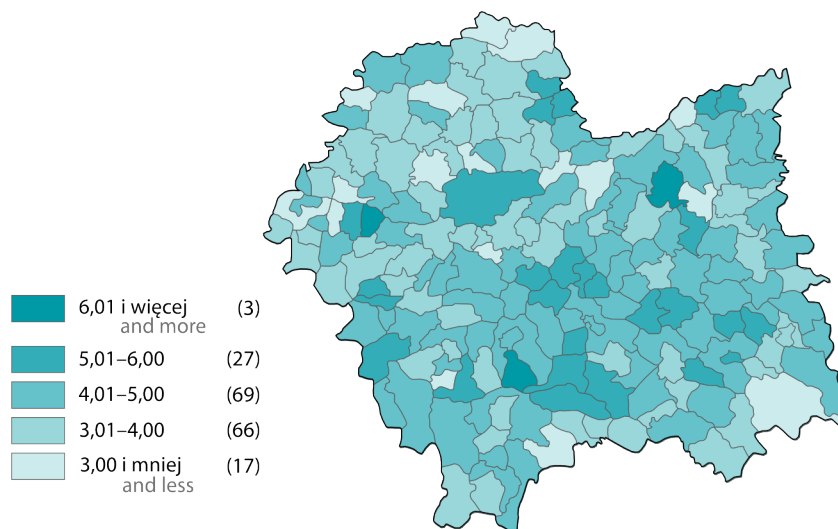
Wykres 47. Małżeństwa na 1000 ludności według powiatów w 2020 r.
Chart 47. Marriages per 1 000 population by powiats in 2020

W przekroju gmin współczynnik natężenia małżeństw charakteryzowała większa rozpiętość niż w powiatach. Najwięcej, tj. 6 małżeństw na 1 tys. ludności, przypadało w gminach wiejskich: Borzęcin (pow. brzeski), Niedźwiedź (pow. limanowski) i Spytkowice (pow. wadowicki). Najmniej, tj. 1 małżeństwo na 1 tys. ludności, odnotowano w gminie wiejskiej Spytkowice (pow. nowotarski).

Mapa 9. Małżeństwa na 1000 ludności według gmin w 2020 r.

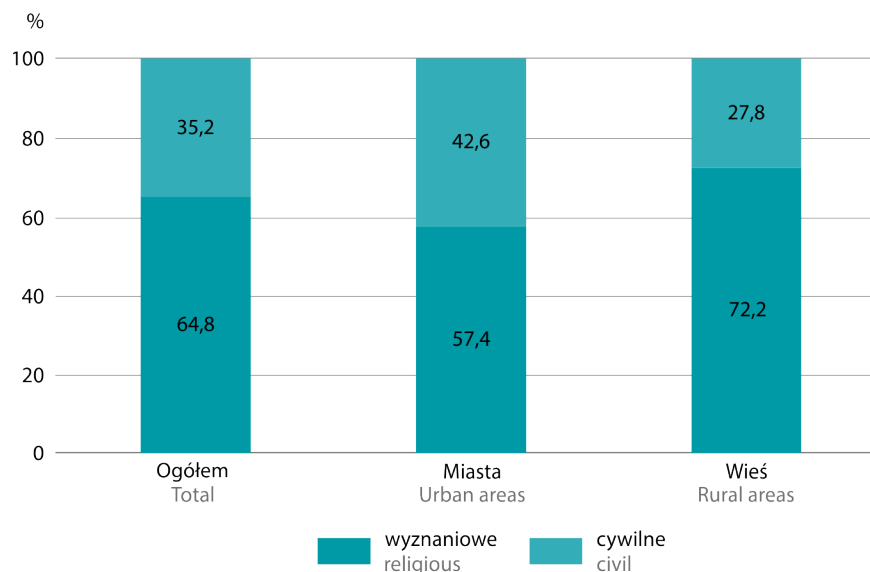
Map 9. Marriages per 1000 population by gminas in 2020

Małżeństwa wyznaniowe w 2020 r. stanowiły 64,8% wszystkich zawartych małżeństw (kraj – 53,6%), a cywilne – 35,2%. W porównaniu z poprzednim rokiem w województwie małopolskim liczba małżeństw wyznaniowych spadła o 24,9% (kraj – spadek o 28,8%).

Wykres 48. Struktura małżeństw według rodzaju i miejsca zamieszkania w 2020 r.

Chart 48. Structure of marriages by type and the place of residence in 2020

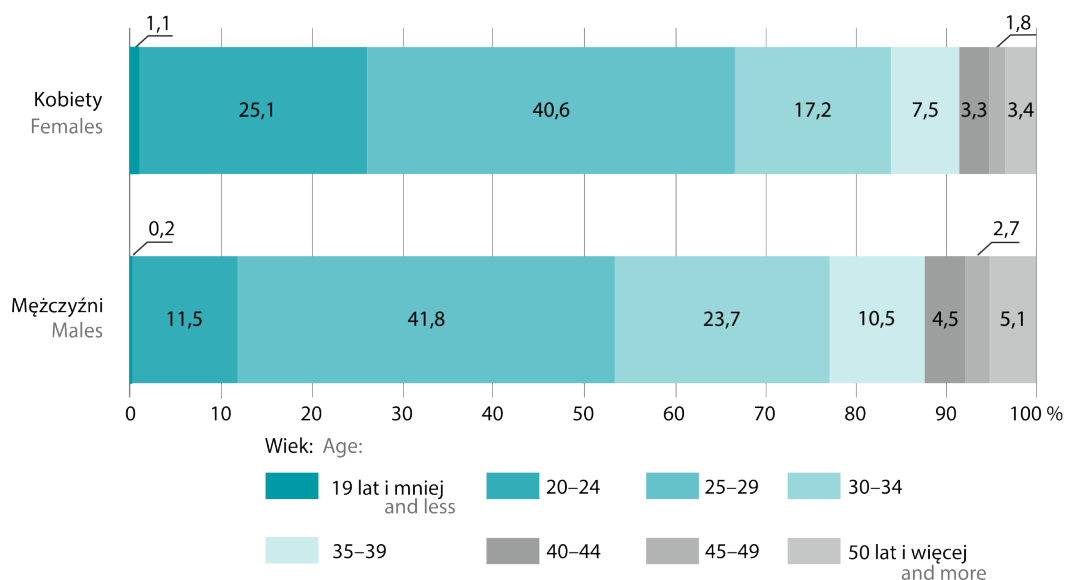
Udział małżeństw wyznaniowych na obszarze wiejskim w ogólnej liczbie zawartych małżeństw na wsi wyniósł 72,2% i był wyższy o blisko 15 p. proc. niż w miastach. Współczynnik natężenia małżeństw wyznaniowych na 1 tys. ludności w wieku 15 lat i więcej wyniósł 3,3 (kraj – 2,4).

Spośród powiatów, najwyższy udział małżeństw wyznaniowych w ogólnej liczbie zawartych małżeństw w danym powiecie, odnotowano w powiecie nowosądeckim (80,3%), a najniższy w powiecie chrzanowskim (51,1%).

W związek małżeński najczęściej (26,6% ogólnej liczby zawartych małżeństw) wstępowały pary, w których mąż był starszy od żony od 1 do 2 lat. Małżeństwa, w których żona była starsza od męża od 1 do 2 lat stanowiły 11,5%. Najczęściej związki małżeńskie zawierały osoby w grupie wieku 25–29 lat. W grupie tej mężczyźni stanowili 41,8%, a kobiety – 40,6% ogólnej liczby małżeństw.

Wykres 49. Struktura nowożeńców według płci i wieku w 2020 r.

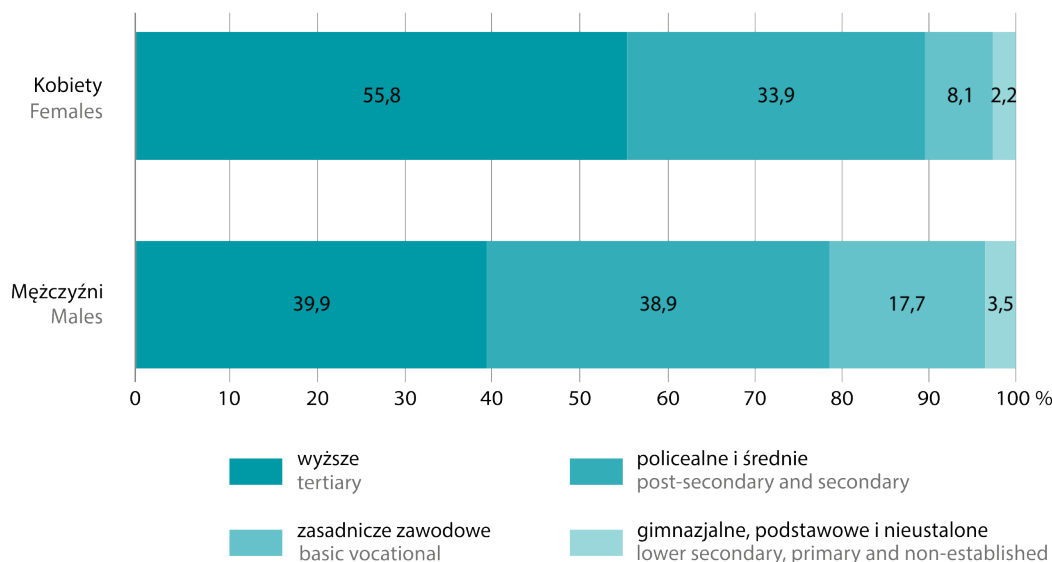
Chart 49. Structure of newlyweds by sex and age in 2020

Biorąc pod uwagę poziom wykształcenia przeważały pary z wykształceniem wyższym, policealnym i średnim. Wykształcenie wyższe posiadało 55,8% kobiet i 39,9% mężczyzn, natomiast policealne i średnie – 33,9% kobiet i 38,9% mężczyzn.

Wykres 50. Struktura nowożeńców według płci i poziomu wykształcenia w 2020 r.

Chart 50. Structure of newlyweds by sex and educational level in 2020

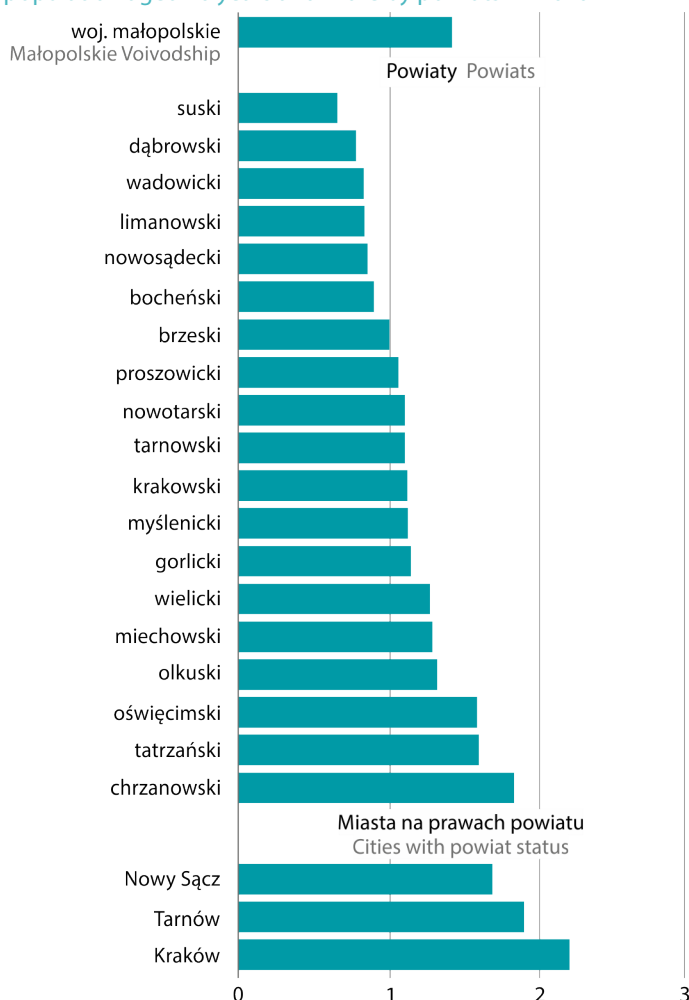

Sądy orzekły prawomocnie 3,8 tys. rozwodów¹⁷, tj. o 18,6% mniej w porównaniu z poprzednim rokiem (kraj – spadek o 21,7%). Najmniej par małżeńskich rozwiódło się w powiecie dąbrowskim i proszowickim (po 0,04 tys.), a najwięcej w Krakowie (1,4 tys.).

Współczynnik rozwodów na 1 tys. ludności w wieku 20 lat i więcej wyniósł 1,4 (kraj 1,7). Podobnie jak w kraju, w miastach intensywność tego zjawiska była wyższa niż na wsi. Współczynniki rozwodów wyniosły odpowiednio: 2,2 i 0,7. Najniższe natężenie rozwodów na 1 tys. ludności w wieku 20 lat i więcej, nieprzekraczające 1 rozwód obserwowano w powiecie suskim (0,7); dąbrowskim, limanowskim i wadowickim (po 0,8); nowosądeckim i bocheńskim (po 0,9), a najwyższe w Krakowie (ponad 2 rozwody). Do najliczniejszych głównych przyczyn¹⁸ rozwodów orzeczonych prawomocnym wyrokiem sądu należały niezgodność charakterów małżonków (1,6 tys.) i niedochowanie wierności małżeńskiej (0,3 tys.).

Większość rozwodów orzeczonych prawomocnie to rozwody z powództwa żony, które stanowiły 64,3% w ogólnej liczbie rozwodów w województwie.

Wykres 51. Rozwody na 1000 ludności w wieku 20 lat i więcej według powiatów^a w 2020 r.
Chart 51. Divorces per 1 000 population aged 20 years and more by powiats^a in 2020

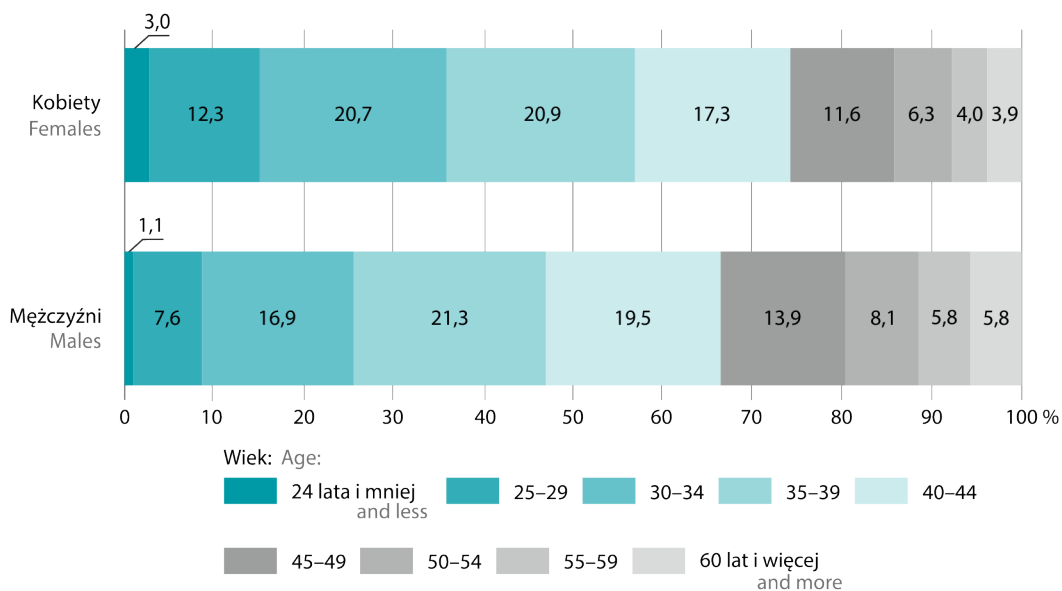
^a Powiaty uporządkowano od najniższej wartości współczynnika do najwyższej.
^a Powiats have been ordered from the lowest value of the coefficient to the highest.

¹⁷ Dane o rozwodach orzeczonych/separacjach podano według miejsca zamieszkania powoda – strony, która wniosła powództwo o rozwód/separację.

¹⁸ Wzięto pod uwagę przyczyny rozwodów wyłącznie z podanego powodu, bez powiązania z innymi przyczynami.

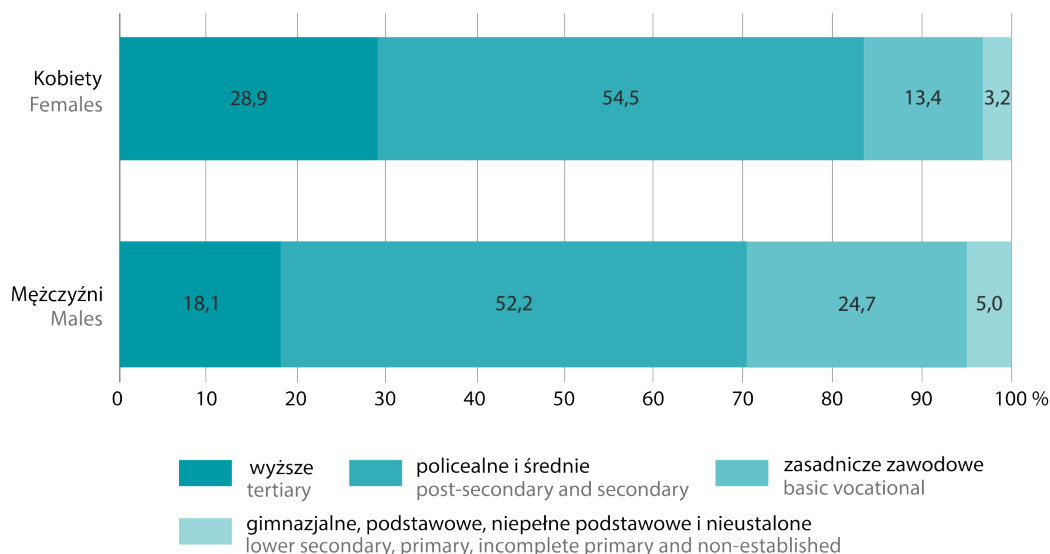
W momencie wniesienia powództwa najczęściej rozwodziły się osoby w wieku 35–39 lat (zarówno żona, jak też mąż), które w ogólnej liczbie rozwodów stanowiły odpowiednio 20,9% i 21,3%.

Wykres 52. Struktura rozwiedzionych według płci i wieku w momencie wniesienia powództwa w 2020 r.
Chart 52. Structure of divorced by sex and age at the moment of filing petition in 2020

Porównując poziom wykształcenia rozwodzających się małżeństw w momencie wniesienia powództwa, pary z wykształceniem wyższym żony stanowiły 28,9% ogólnej liczby rozwiedzionych kobiet, a męża – 18,1% ogólnej liczby rozwiedzionych mężczyzn; z wykształceniem policealnym i średnim żony – 54,5%, męża – 52,2%. Ponadto, zaobserwowano o ponad 11 p. proc. wyższy odsetek mężczyzn niż kobiet z wykształceniem zasadniczym zawodowym, który wyniósł 24,7% ogólnej liczby rozwiedzionych mężczyzn.

Wykres 53. Struktura rozwiedzionych według płci i poziomu wykształcenia w 2020 r.
Chart 53. Structure of divorced by sex and educational level in 2020

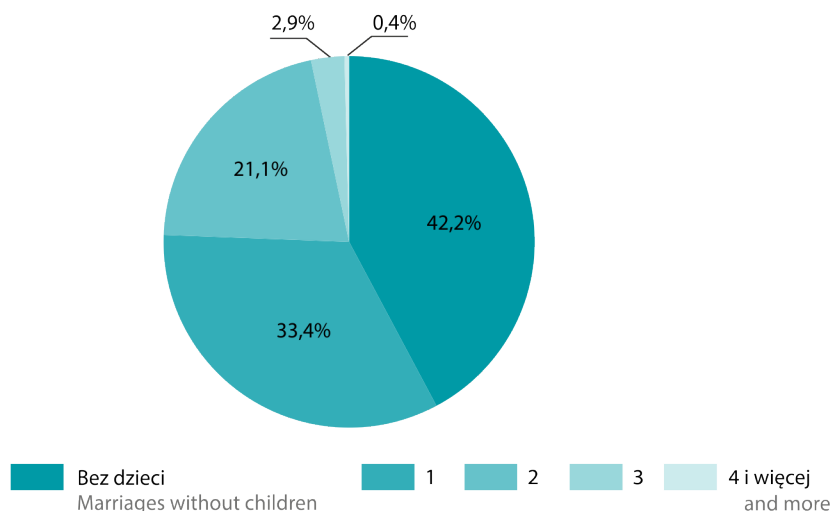

W 2020 r. najwięcej (1,6 tys.) rozwodów, odnotowano wśród par bezdzietnych oraz posiadających jedno niepełnoletnie dziecko (ponad 1,3 tys.), które w ogólnej liczbie rozwodów stanowiły odpowiednio 42,2% i 33,4%.

Liczba rozwodów małżeństw posiadających na utrzymaniu wspólnie dzieci poniżej 18 lat wyniosła 2,2 tys. Rozwody, w których wykonanie władzy rodzicielskiej powierzono razem matce i ojcu stanowiły najwięcej, tj. 65,4%.

Wykres 54. Struktura rozwodów według liczby małoletnich^a dzieci w małżeństwie w 2020 r.

Chart 54. Structure of divorces by the number of underage^a children in the marriage in 2020

^a Dzieci poniżej 18 lat.

^a Children below the age of 18.

Ponadto sądy orzekły prawomocnie 78 separacji, tj. o 36,6% mniej w porównaniu z rokiem poprzednim (kraj – spadek o 39,1%). Na 100 tys. ludności w wieku 20 lat i więcej przypadały blisko 3 separacje (kraj – 2 separacje). Najniższe natężenie odnotowano w powiecie oświęcimskim (0,8 separacji), a najwyższe w bocheńskim (7 separacji).

W 4 powiatach, tj. w gorlickim, proszowickim, tatrzańskim i wadowickim nie odnotowano przypadku separacji.

Równocześnie co roku odnotowuje się przypadki zniesienia separacji¹⁹. W 2020 r. orzeczono 15 przypadków zniesienia separacji małżeństw (2019 r. – 16 separacji).

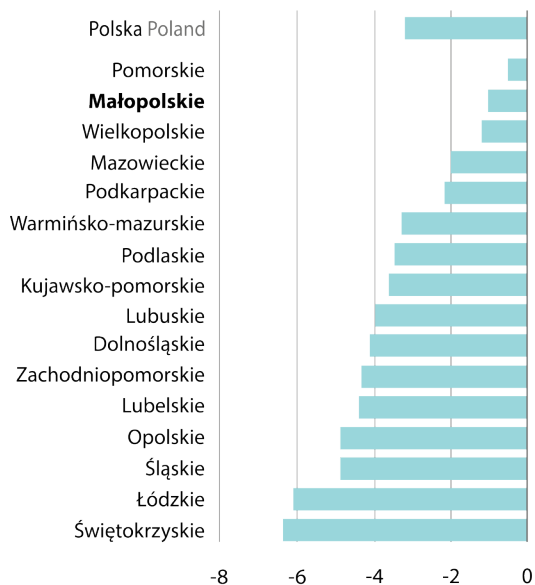
¹⁹ Według województwa, w którym zniesiono separacje.

Województwo na tle kraju i pozostałych województw – ruch naturalny

Voivodship against the background of the country and other voivodships – vital statistics

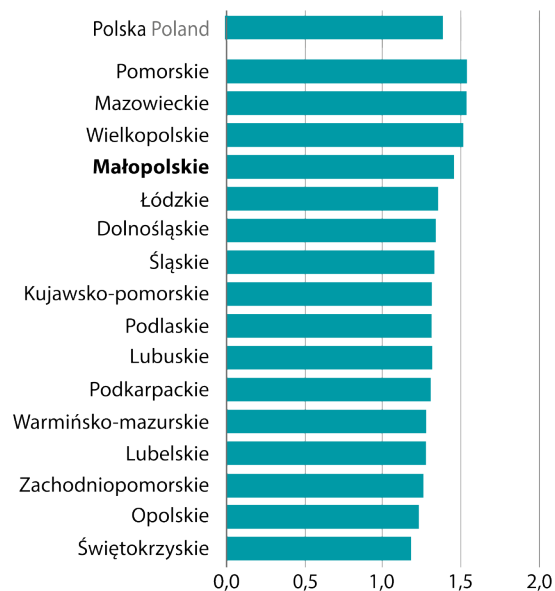
Wykres 55. Przyrost naturalny na 1000 ludności według województw w 2020 r.

Chart. 55. Natural increase per 1 000 population by voivodships in 2020

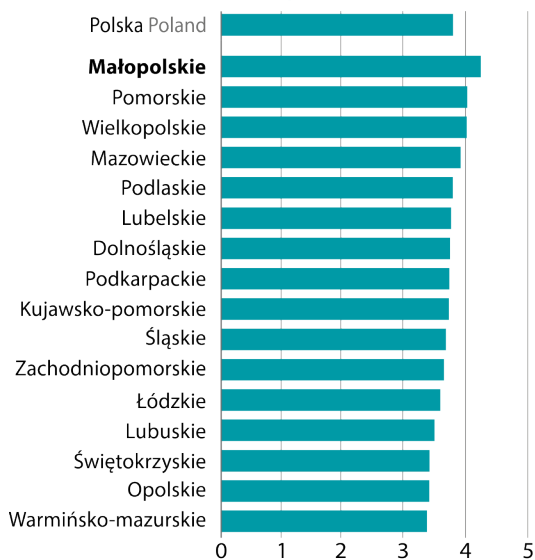
Wykres 56. Współczynnik dzietności według województw w 2020 r.

Chart 56. Total fertility rate by voivodships in 2020

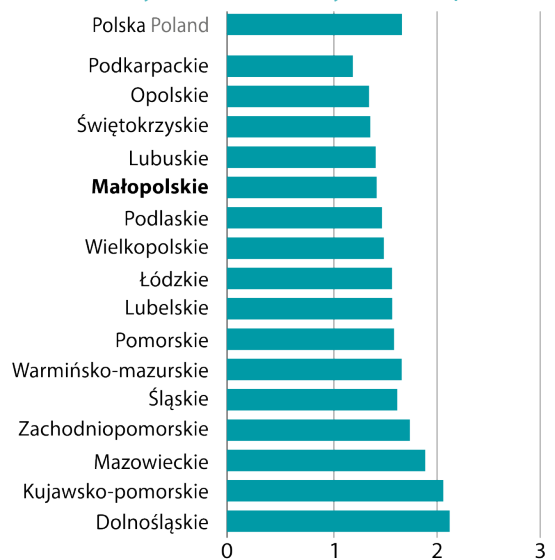
Wykres 57. Małżeństwa na 1000 ludności według województw w 2020 r.

Chart. 57. Marriages per 1 000 population by voivodships in 2020

Wykres 58. Rozwody na 1000 ludności w wieku 20 lat i więcej^a według województw w 2020 r.

Chart 58. Divorces per 1 000 population aged 20 years and more^a by voivodships in 2020

^a Województwa uporządkowano od najniższej wartości współczynnika do najwyższej.

^a Voivodships have been ordered from the lowest value of the coefficient to the highest.

Rozdział 4

Chapter 4

Migracje

Migration

W wielu zjawiskach kształtujących ruch wędrownicy ludności w województwie małopolskim obserwowano korzystne zmiany. Dodatkowo ogólne saldo migracji stałej spowodowała nadwyżka liczby zameldowań nad liczbą wymeldowań.

Liczba mieszkańców, którzy przybyli z innych województw, była wyższa od liczby mieszkańców opuszczających województwo. Nadwyżka liczby imigrantów nad liczbą emigrantów spowodowała dodatnie saldo migracji zagranicznej.

Saldo migracji czasowej, które wynika z różnicy zameldowań na pobyt czasowy, a czasowo nieobecnych w miejscu stałego zameldowania ponad 3 miesiące, było dodatnie, lecz niższe w porównaniu z poprzednim rokiem.

Korzystny wpływ na zwiększenie liczby ludności województwa małopolskiego w 2020 r. miało dodatnie ogólne saldo migracji na pobyt stały, które wyniosło plus 4,0 tys. osób wobec plus 6,9 tys. osób w 2019 r. Saldo migracji na 1 tys. ludności wyniosło plus 1,2 (w kraju – plus 0,1) wobec plus 2,0 w 2019 r.

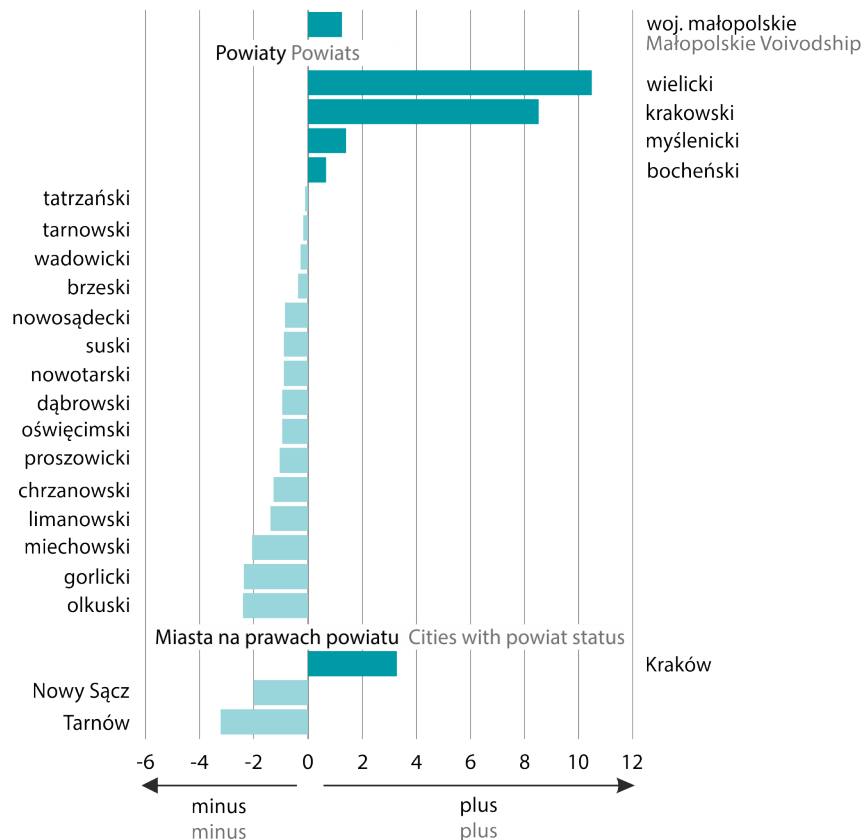
W miastach i na wsi współczynnik ogólnego salda migracji stałej nadal był dodatni i wyniósł odpowiednio plus 0,3 i plus 2,0.

Saldo migracji stałej to różnica między liczbą osób, które przybyły na stałe do danej jednostki administracyjnej/kraju w danym okresie, a liczbą osób, które wyjechały na stałe z danej jednostki administracyjnej/kraju w danym okresie.

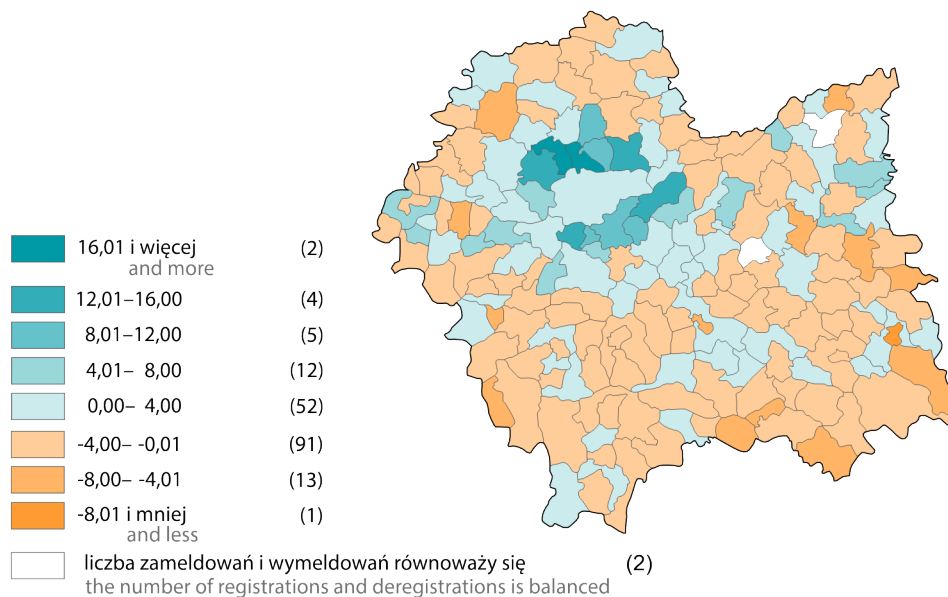
Spośród powiatów najwyższe ogólne saldo migracji stałej na 1 tys. ludności odnotowano w powiecie wielickim – plus 10,5; a najniższe w Tarnowie – minus 3,4.

W 75 gminach współczynnik natężenia osiągnął wartości dodatnie. Podobnie jak przed rokiem, najwyższą jego wartość odnotowano w gminie wiejskiej Wielka Wieś (pow. krakowski) – plus 30,8. W 105 gminach wartość współczynnika była ujemna, przy czym najniższą odnotowano w gminie miejskiej Gorlice (pow. gorlicki) – minus 8,8. W 2 gminach wiejskich Gnojnik (pow. brzeski) i Olesno (pow. dąbrowski) liczba zameldowań była równa liczbie wymeldowań.

Wykres 59. Ogólne saldo migracji stałej na 1000 ludności według powiatów w 2020 r.
 Chart 59. Total net permanent migration per 1 000 population by powiats in 2020

Mapa 10. Ogólne saldo migracji stałej na 1000 ludności według gmin w 2020 r.
 Map 10. Total net permanent migration per 1 000 population by gminas in 2020

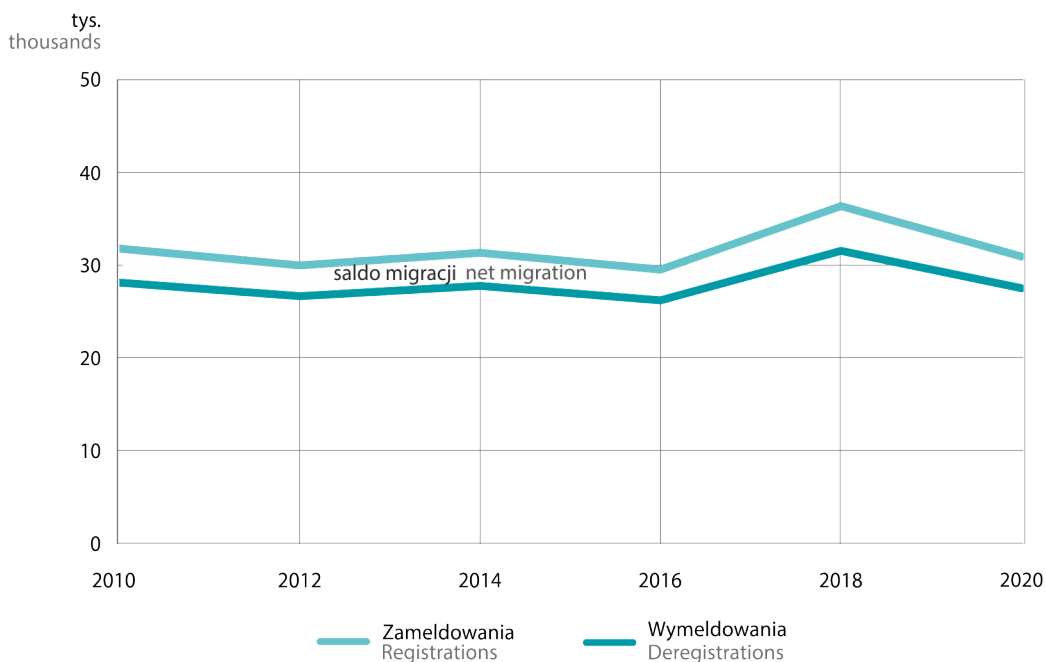

4.1. Migracje wewnętrzne stałe

4.1. Permanent internal migration

Liczba osób zameldowanych w ruchu wewnętrznym na pobyt stały wyniosła 31,0 tys. osób i w porównaniu z 2019 r. spadła o 21,6%. Decyzję o wymeldowaniu się na stałe podjęło 27,5 tys. mieszkańców, tj. o 18,0% mniej niż w poprzednim roku. Saldo migracji wewnętrznych wyniosło plus 3,4 tys. osób wobec 5,9 tys. w 2019 r.

Wykres 60. Migracje wewnętrzne ludności
Chart 60. Internal migration of population

Migracje wewnętrzne – zmiany miejsca zamieszkania (pobytu stałego lub czasowego) w obrębie kraju, polegające na przekroczeniu granicy administracyjnej gminy, w tym w przypadku gmin miejsko-wiejskich zmiany miejsca zamieszkania w obrębie gminy – z terenów wiejskich na miejskie lub odwrotnie.

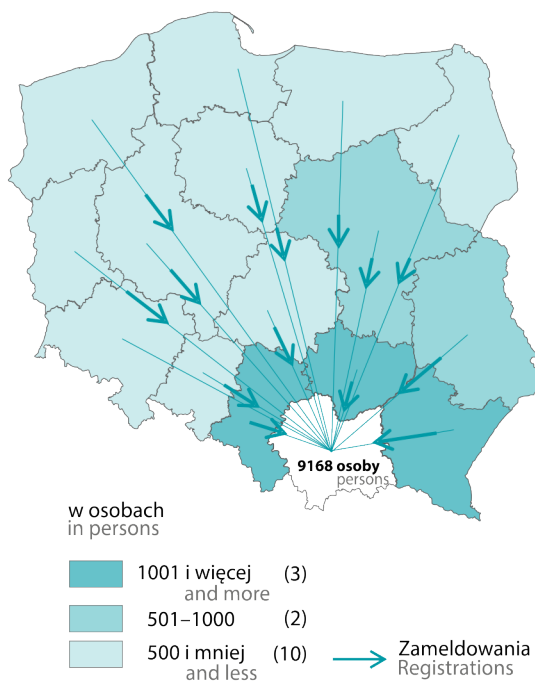
Do miast województwa małopolskiego przybyło na stałe 14,6 tys. osób, saldo migracji wewnętrznej wyniosło plus 0,07 tys. osób (2019 r. – plus 3,3 tys. osób). Na stałe zamieszkanie na wsi zdecydowało się 16,4 tys. osób (2019 r. – 18,5 tys.). Saldo migracji wewnętrznej na pobyt stały na wsi było dodatnie i wyniosło plus 3,3 tys. osób (2019 r. – plus 2,6 tys. osób).

Dodatknie saldo migracji wewnętrznej odnotowano w 5 powiatach: krakowskim (plus 2,3 tys. osób), Kraków (2,0 tys. osób), wielickim (1,3 tys. osób), myślenickim (0,2 tys. osób) i bocheńskim (0,03 tys. osób). Natomiast w pozostałych 17-tu wystąpiło ujemne saldo migracji, najniższe było w powiatach: gorlickim, olkuskim i Tarnowie (po minus 0,3 tys. osób).

W województwie małopolskim zameldowało się na stałe 9,2 tys. osób z terenu innych województw, a wymeldowało się do innych województw 5,8 tys. mieszkańców. Najliczniej, meldunku na stałe dokonały osoby z województw graniczących z małopolskim, tj. śląskiego (2,7 tys. osób), podkarpackiego (2,2 tys. osób) i świętokrzyskiego (1,1 tys. osób). Opuszczający województwo na miejsce stałego pobytu wybrali województwa śląskie (1,8 tys. osób), mazowieckie (0,9 tys. osób) i podkarpackie (0,8 tys. osób).

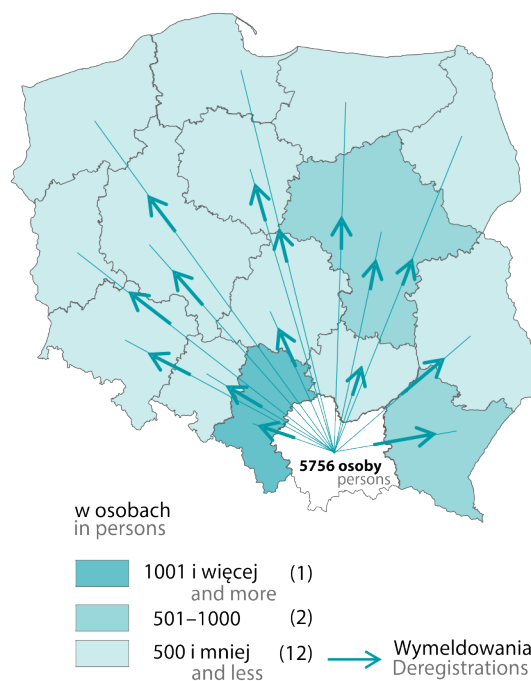
Mapa 11. Zameldowania ludności na pobyt stały z innych województw w 2020 r.

Map 11. Registrations of population for permanent residence from other voivodships in 2020

Mapa 12. Wymeldowania ludności na pobyt stały do innych województw w 2020 r.

Map 12. Deregistrations of population for permanent residence to other voivodships in 2020

Największa liczba ludności z innych województw na stałe osiedliła się w Krakowie (4,6 tys. osób) oraz w powiatach graniczących z Krakowem, tj. krakowskim (0,9 tys. osób) i wielickim (0,5 tys. osób). Do powiatów, z których najwięcej osób wymeldowało się do innego województwa należały: Kraków (1,7 tys. osób) oraz powiaty oświęcimski (0,5 tys. osób) i olkuski (0,4 tys. osób).

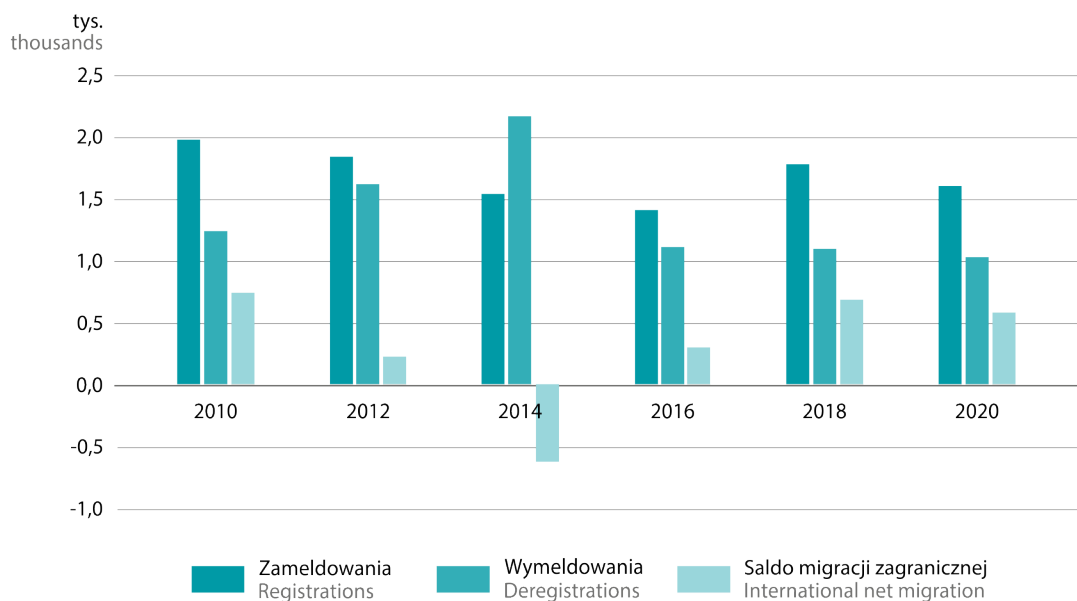
4.2. Migracje zagraniczne

4.2. International migration

Dane dotyczące migracji zagranicznych, opracowane na podstawie bilansów stanu i struktury ludności, nie obejmują wszystkich emigrantów i imigrantów. Powodem jest niedokonywanie formalności związanych z zameldowaniem i wymeldowaniem przez osoby migrujące, przy znacznym swobodnym przepływie ludności.

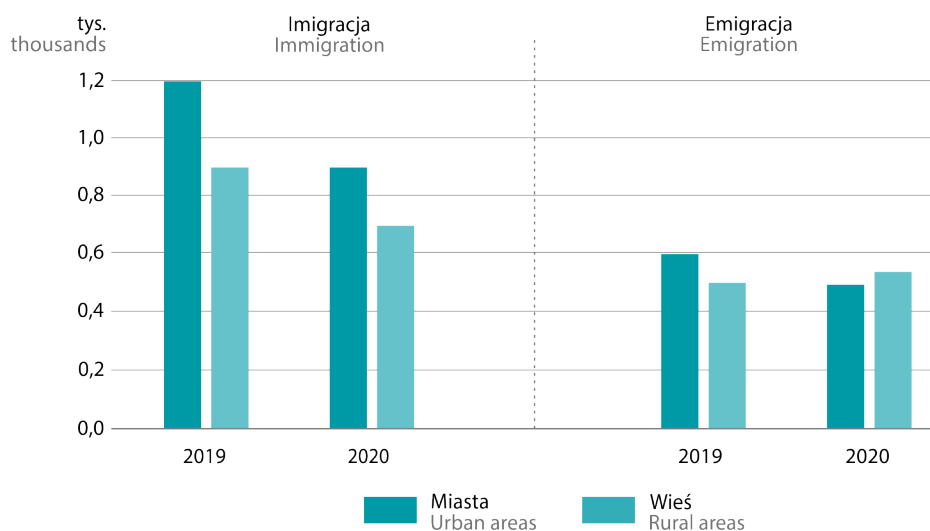
W omawianym roku odnotowano dodatnie saldo migracji zagranicznej (plus 569 osób), które oznaczało, że liczba osób zameldowanych na pobyt stały w województwie przewyższyła liczbę wymeldowanych z pobytu stałego. W latach 2010–2012 saldo migracji zagranicznej było dodatnie – wyjątek stanowiły lata 2013–2014, w których odnotowano ujemne jego wartości (odpowiednio minus 1,0 tys. i minus 0,6 tys.). W 2020 r. na pobyt stały w województwie małopolskim zameldowało się 1,6 tys. osób z zagranicy, tj. o 20,5% mniej niż w 2019 r., a wymeldowało się 1,0 tys. osób, tj. o 2,3% mniej.

Wykres 61. Migracje zagraniczne ludności
Chart 61. International migration of population

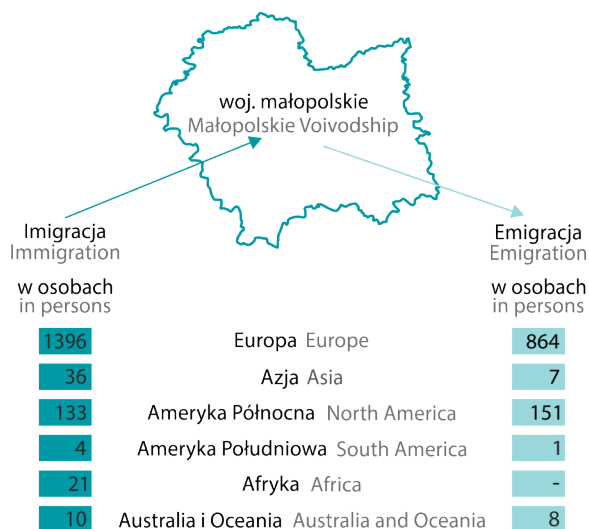

Liczba zameldowań, była większa w miastach niż na wsi. W omawianym roku w województwie małopolskim na pobyt stały w miastach osiedliło się o 28,9% więcej imigrantów (0,9 tys. osób). Za granicę wyjechało na stałe o 9,1% więcej mieszkańców wsi (0,5 tys. osób).

Wykres 62. Migracje zagraniczne ludności według miejsca zamieszkania
Chart 62. International migration of population by the place of residence

Rysunek 1. Kierunki migracji na pobyt stały według kontynentów w 2020 r.
Figure 1. Directions of migration for permanent residence by continents in 2020

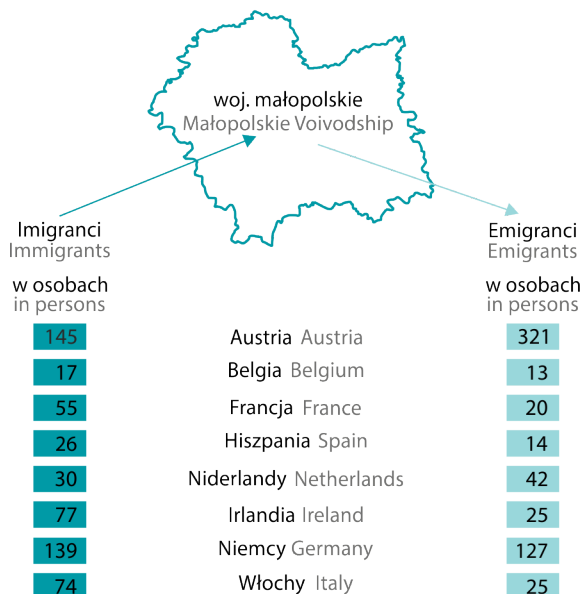

Największy udział imigrantów, tj. 87,3% w liczbie zameldowań z zagranicy stanowiły osoby przybyłe z innych państw europejskich. Podobnie, na stałe wymeldowywali się do innych państw europejskich, mieszkańcy województwa stanowiąc 83,8% wszystkich wymeldowań za granicę.

W omawianym roku największa liczba imigrantów na pobyt stały osiedliła się z Wielkiej Brytanii (305 osób) i Ukrainy (248 osób). Na pobyt stały największa liczba osób wyjechała do Austrii i Wielkiej Brytanii (odpowiednio 321 i 179 osób).

Rysunek 2. Kierunki migracji na pobyt stały według wybranych państw członkowskich Unii Europejskiej w 2020 r.

Figure 2. Directions of migration for permanent residence by selected member states of the European Union in 2020

Spośród powiatów, najliczniejsza grupa imigrantów (powyżej 100 osób) przybyła do Krakowa (600 osób), powiatu krakowskiego (157) i tarnowskiego (134). Saldo migracji zagranicznej w tych powiatach wyniosło odpowiednio plus 471, plus 128 i minus 21 osób.

Do powiatów, z których na pobyt stały wyemigrowało powyżej 100 osób należały: nowotarski (179), Tarnów (162), tarnowski (155) i Kraków (129). Saldo migracji w tych powiatach wyniosło odpowiednio: minus 85, minus 109, minus 21 i plus 471.

Spośród 182 gmin najwięcej osób z zagranicy na stałe miejsce zamieszkania wybrało: miasto na prawach powiatu Kraków (600 osób), z gmin miejsko-wiejskich – Wieliczkę (pow. wielicki) – 35 osób, a z gmin wiejskich – Zielonki (pow. krakowski) – 54 osoby. Najwięcej zdecydowało się wyjechać na stałe z: miasta na prawach powiatu Tarnowa (162 osoby), gmin miejsko-wiejskich – Tuchowa i Wojnicza (pow. tarnowski) – odpowiednio po 43 osoby, a z gminy wiejskiej – Czarny Dunajec (pow. nowotarski) – 38 osób.

Ograniczenia w przemieszczaniu się z powodu pandemii mogły być przyczyną, że w 2020 r. w województwie małopolskim nie odnotowano zagranicznego ruchu migracyjnego w 31 gminach.

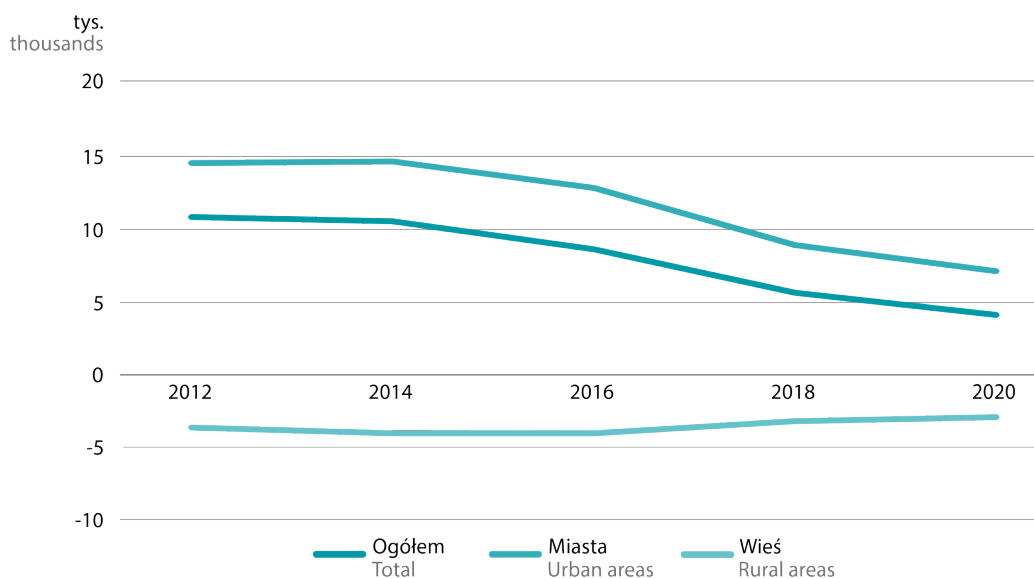
4.3. Osoby zameldowane na pobyt czasowy oraz mieszkańcy czasowo nieobecni

4.3. Persons registered temporarily and residents temporarily absent

Ruch wędrowniczy ludności to nie tylko migracje stałe, ale także migracje czasowe. Według stanu w dniu 31 grudnia 2020 r. na pobyt czasowy trwający ponad 3 miesiące w województwie zameldowało się 41,3 tys. osób, tj. o 11,8% mniej w porównaniu z 2019 r. Podobnie jak w całym kraju więcej zameldowań odnotowano w miastach (25,6 tys.), niż na wsi (15,7 tys. osób).

W województwie zarejestrowano 37,3 tys. osób czasowo nieobecnych w miejscu stałego zamieszkania, tj. o 10,8% mniej niż w 2019 r.

Wykres 63. Saldo migracji czasowej
Stan w dniu 31 grudnia
Chart 63. Net temporary migration
As of 31 December

Saldo migracji czasowej, które wynika z różnicy zameldowań na pobyt czasowy, a czasowo nieobecny- mi w miejscu stałego zameldowania ponad 3 miesiące wyniosło plus 4,0 tys. osób. Zróżnicowanie salda migracji czasowej zaobserwowano na poziomie miast i wsi. Od wielu lat w miastach województwa odnotowuje się dodatnie saldo, które w 2020 r. wyniosło plus 7,0 tys. osób, natomiast na wsi utrzymuje się ujemne saldo, które w omawianym roku wyniosło minus 3,0 tys. osób.

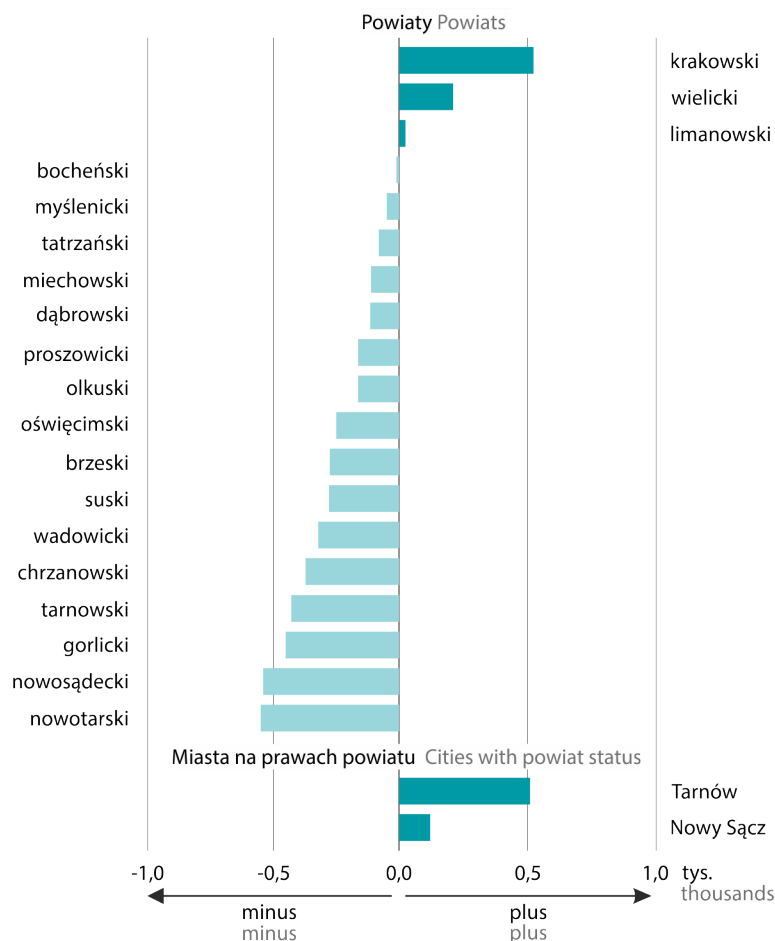
Spośród 22 powiatów, dodatnie saldo migracji czasowych odnotowano w 6 powiatach: Krakowie (plus 6,8 tys. osób), krakowskim i Tarnowie (po plus 0,5 tys. osób), Nowym Sączu i wielickim (po plus 0,2 tys. osób) oraz limanowskim (plus 0,02 tys. osób). Pozostałe powiaty osiągnęły ujemne saldo migracji czasowych.

Wykres 64. Saldo migracji czasowej^a według powiatów w 2020 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Chart 64. Net temporary migration^a by powiats in 2020

As of 31 December

^a Na wykresie nie przedstawiono danych dla woj. małopolskiego (4,0 tys. osób) i Krakowa (6,8 tys. osób), ze względu na wysokie wartości salda w porównaniu z pozostałymi powiatami i miastami na prawach powiatu.

^a The chart does not present data for Małopolskie Voivodship (4.0 thousand persons) and Kraków (6.8 thousand persons), due to high values of net migration compared to other powiats and cities with powiat status.

Najwięcej osób na pobyt czasowy (oprócz miast na prawach powiatu), spośród gmin miejsko-wiejskich zameldowało się w gminie Wieliczka (pow. wielicki) – 581 osób; z miejskich – w Zakopanem (pow. tatrzański) – 432 osoby, a z gmin wiejskich w gminie Zielonki (pow. krakowski) – 506 osób.

Mapa 13. Dynamika liczby ludności zameldowanej na pobyt czasowy według gmin w 2020 r.

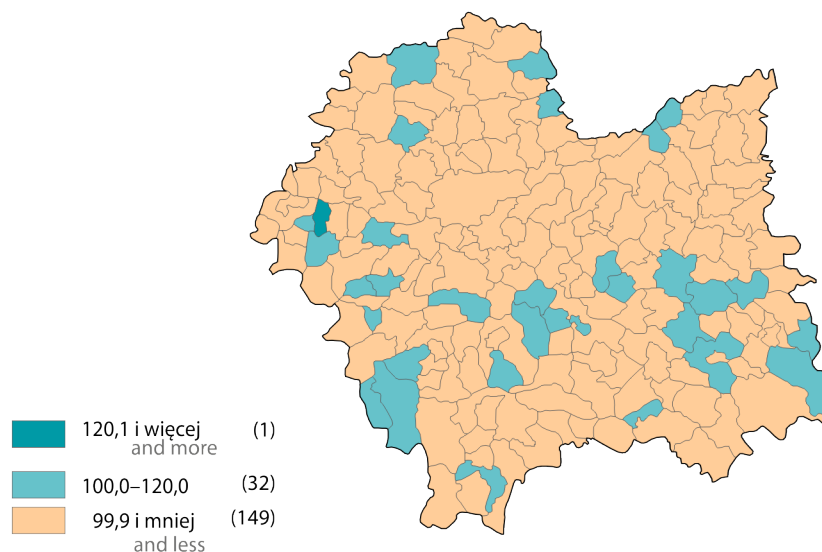
2019=100

Stan w dniu 31 grudnia

Map 13. Dynamics of the number of population registered for temporary stay by gminas in 2020

2019=100

As of 31 December

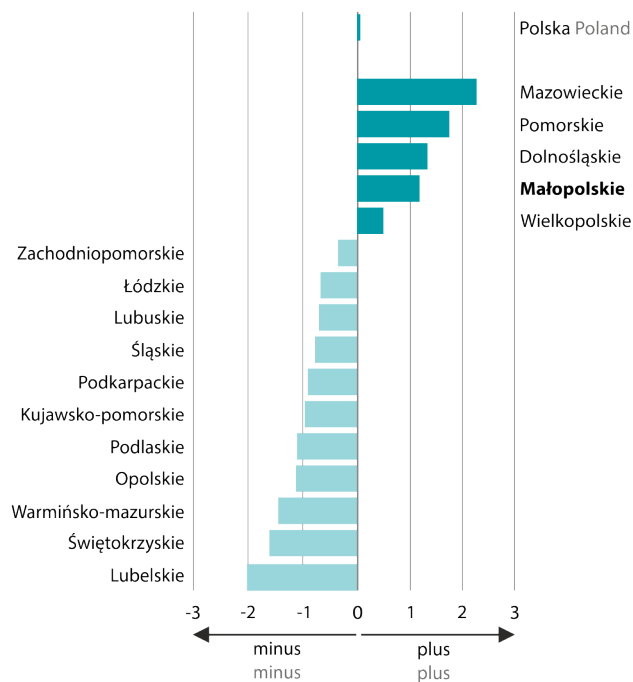
W 2020 r., w porównaniu z poprzednim rokiem, w 149 gminach dynamika ludności zameldowanej na pobyt czasowy ponad 3 miesiące kształtowała się na poziomie poniżej 100,0. Dynamikę w przedziale 120,1 i więcej zaobserwowano w 1 gminie miejsko-wiejskiej – Przeciszów (pow. oświęcimski).

Województwo na tle kraju i pozostałych województw – migracje

Voivodship against the background of the country and other voivodships – migration

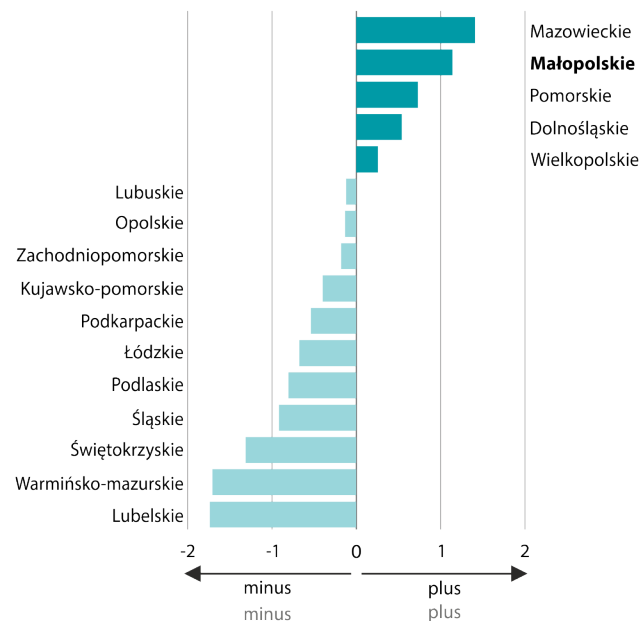
Wykres 65. Saldo migracji stałej na 1000 ludności według województw w 2020 r.

Chart. 65. Net permanent migration per 1 000 population by voivodships in 2020

Wykres 66. Saldo migracji czasowej na 1000 ludności według województw w 2020 r.

Chart 66. Net temporary migration per 1 000 population by voivodships in 2020
As of 31 December

Uwagi metodologiczne

1. Dane o liczbie ludności i strukturze zostały opracowane **metodą bilansową**, według następującego schematu:

Stan ludności na początek roku

+ urodzenia żywe

– zgony

+ zameldowania na pobyt stały (z innych jednostek podziału terytorialnego i z zagranicy)

– wymeldowania z pobytu stałego (do innych jednostek podziału terytorialnego i za granicę)

+ zameldowania na pobyt czasowy ponad 3 miesiące (z innych jednostek podziału terytorialnego)

– wymeldowania z pobytu czasowego ponad 3 miesiące (do innych jednostek podziału terytorialnego)

+(-) przesunięcia ludności z tytułu zmian administracyjnych

= Stan ludności na koniec roku.

Informacje o liczbie i strukturze ludności prezentowane w tej publikacji opracowano według krajowej definicji zamieszkania. Oznacza to, że bilans nie obejmuje osób przybyłych z zagranicy na pobyt czasowy (bez względu na okres ich czasowego przebywania), natomiast ujmuje stałych mieszkańców Polski (województwa) przebywających czasowo za granicą (bez względu na okres ich nieobecności). Od 2010 r. podstawą (bazą wyjściową) bilansu są wyniki Narodowego Spisu powszechnego Ludności i Mieszkań z dnia 31 marca 2011 r., a dane składowe (urodzenia, zgony i migracje) pochodzą z rejestrów urzędów stanu cywilnego i biur ewidencji poszczególnych gmin oraz z rejestru PESEL.

2. **Przy przeliczaniu na 1 tys. ludności** (100 tys. ludności) danych według stanu w końcu roku przyjęto liczbę ludności według stanu w dniu 31 grudnia, a przy przeliczaniu danych charakteryzujących wielkość zjawiska w ciągu roku – według stanu w dniu 30 czerwca.
3. **Współczynnik zgonów niemowląt** jest liczony w odniesieniu do liczby urodzeń żywych z tego samego okresu.
4. Przez ludność **w wieku produkcyjnym** rozumie się ludność w wieku zdolności do pracy. Dla mężczyzn przyjęto wiek 18–64 lata, dla kobiet – 18–59 lat. Wśród ludności w wieku produkcyjnym wyróżnia się ludność **w wieku mobilnym**, tj. w wieku 18–44 lata i **niemobilnym**, tj. mężczyźni – 45–64 lata, kobiety – 45–59 lat. Przez ludność w wieku nieprodukcyjnym rozumie się ludność **w wieku przedprodukcyjnym**, tj. 0–17 lat oraz ludność **w wieku poprodukcyjnym**, tj. mężczyźni – 65 lat i więcej, kobiety – 60 lat i więcej.
5. **Biologiczne grupy wieku:**
 - 0–14 lat;
 - 15–64 lat;
 - 65 lat i więcej.
6. **Edukacyjne grupy wieku:**
 - 3–6 lat;
 - 7–12 lat;
 - 13–15 lat;
 - 16–18 lat;
 - 19–24 lat.

W publikacji zaprezentowano grupę dzieci w wieku 0–2 lata²⁰, które nie są zaliczane do wieku edukacyjnego. Liczba dzieci w wieku żłobkowym 0–2 lata określa wielkość specyficznych potrzeb i wynikających stąd zadań dla instytucji ochrony zdrowia.

7. **Przeciętne dalsze trwanie życia osób w wieku x** – podstawowy element tablicy trwania życia wyrażający średnią liczbę lat, jaką ma jeszcze do przeżycia osoba w wieku x przy założeniu umieralności z okresu, dla którego opracowano tablice trwania życia.
8. Dane o **ruchu naturalnym ludności w podziale terytorialnym** opracowano:
 - urodzenia – według miejsca zameldowania na pobyt stały matki noworodka;
 - zgony – według miejsca zameldowania na pobyt stały osoby zmarłej;
 - małżeństwa – według miejsca zameldowania na pobyt stały męża przed ślubem (w przypadku, gdy mąż przed ślubem mieszkał za granicą, przyjęto miejsce zameldowania żony przed ślubem);
 - rozwody – według miejsca zamieszkania osoby wnoszącej powództwo o rozwód (w przypadku, gdy osoba wnosząca powództwo mieszkała za granicą, przyjęto miejsce zamieszkania współmałżonka; jeżeli oboje małżonkowie w momencie wniesienia powództwa mieszkali za granicą, takich przypadków nie uwzględnia się);
 - separacje – według miejsca zamieszkania osoby wnoszącej powództwo (w przypadku, gdy osoba wnosząca powództwo mieszkała za granicą, przyjęto miejsce zamieszkania współmałżonka; w przypadku zgodnego wniosku stron przyjmuje się miejsce zamieszkania męża; jeżeli oboje małżonkowie w momencie wniesienia powództwa mieszkali za granicą, takich przypadków nie uwzględnia się).
9. Prezentowane dane o urodzeniach dotyczą urodzeń żywych.
10. **Prognoza ludności do 2050 r.** opracowana została na podstawie stanu wyjściowego ludności z dnia 31 grudnia 2013 r. (w podziale administracyjnym obowiązującym od 1 stycznia 2014 r.) oraz założeń dotyczących tendencji zmian w dzietności, umieralności i migracjach zagranicznych.
11. Do przedstawienia procesów starzenia się społeczeństwa w układzie terytorialnym (powiatów i gmin) zastosowano typologię **trójkąta Osanna**. Trójkąt Osanna zbudowano w układzie współrzędnych, którego osiami są boki trójkąta równobocznego charakteryzujące jedną z grup wiekowych osób. Osie wyskalowane od 0% do 100%. Dla każdego powiatu lub gminy jako kryterium podziału ludności na sześć typów zastosowano przeciętne udziały poszczególnych grup wiekowych osób (położenie punktu wewnątrz trójkąta informuje o udziale poszczególnych grup wieku w ogólnej liczbie ludności). Typy wieku ludności pogrupowano klasyfikując powiaty i gminy według struktur wieku ludności jako młode demograficznie, stabilne demograficznie, starzejące się demograficznie.
12. Do **typologii demograficznej Webba** wzięto pod uwagę przyrost naturalny i saldo migracji stałej.
 Typy demograficzne według Webba dla jednostek AKTYWNYCH:
 - Typ A – dodatni przyrost naturalny przewyższa ujemne saldo migracji,
 - Typ B – dodatni przyrost naturalny jest wyższy od dodatniego salda migracji,
 - Typ C – dodatni przyrost naturalny jest niższy od dodatniego salda migracji,
 - Typ D – ujemny przyrost naturalny jest kompensowany przez dodatnie saldo migracji.
 Typy demograficzne według Webba dla jednostek NIEAKTYWNYCH:
 - Typ E – ujemny przyrost naturalny nie jest kompensowany przez dodatnie saldo migracji,
 - Typ F – ubytek ludności powodowany jest w większym stopniu ujemnym przyrostem naturalnym niż ujemnym saldem migracji,

²⁰ [Publikacja Rządowej Rady Ludnościowej Raporty „Sytuacja demograficzna Polski” Raport 2019-2020 str.45](#)

- Typ G – ubytek ludności powodowany jest w większym stopniu ujemnym saldem migracji niż ujemnym przyrostem naturalnym,
 - Typ H – dodatni przyrost naturalny nie kompensuje ujemnego salda migracji.
13. Dane zamieszczone w publikacji – jeśli nie zaznaczono inaczej – podano w każdorazowym podziale administracyjnym kraju.
 14. Do prezentacji danych w publikacji został zastosowany System Kodowania Jednostek Terytorialnych i Statystycznych (KTS), to przyjęty na potrzeby baz danych i systemów informatycznych statystyki publicznej jednolity wykaz kodów i nazw jednostek zasadniczego trójstopniowego podziału terytorialnego państwa oraz jednostek terytorialnych do celów statystycznych (klasyfikacja NUTS). System KTS wprowadzony został Zarządzeniem wewnętrznym nr 22 Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego z dnia 24 sierpnia 2017 r. w sprawie wprowadzenia Systemu Kodowania Jednostek Terytorialnych i Statystycznych. Zastępuje on, na potrzeby statystyki publicznej Nomenklaturę Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NTS), zniesioną z dniem 1 stycznia 2018. System KTS został opracowany na podstawie krajowego rejestru urzędowego podziału terytorialnego kraju (TERYT) oraz stosowanej w krajach Unii Europejskiej Klasyfikacji Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NUTS). Klasyfikacja Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych NUTS ma zastosowanie w procesie zbierania, opracowania i rozpowszechniania na obszarze Unii Europejskiej porównywalnych danych dla określonych statystyk regionalnych. Klasyfikacja NUTS służy również kształtowaniu regionalnych polityk krajów Unii Europejskiej i jest niezbędna do przeprowadzania analiz stopnia rozwoju społeczno-gospodarczego regionów. System Kodowania Jednostek Terytorialnych i Statystycznych (KTS) dzieli Polskę na terytorialne, hierarchicznie powiązane jednostki na siedmiu poziomach.

Poziomy terytorialne systemu KTS obejmują:

- Poziom KTS 0 – Polska
 - Poziom KTS 1 – Makroregiony (czyli jednostki NUTS 1),
 - Poziom KTS 2 – Województwa,
 - Poziom KTS 3 – Regiony (czyli jednostki NUTS 2),
 - Poziom KTS 4 – Podregiony (czyli jednostki NUTS 3),
 - Poziom KTS 5 – Powiaty (wraz z miastami na prawach powiatu – analogicznie jak w Rejestrze TERYT),
 - Poziom KTS 6 – Gminy (wraz z częściami miejskimi gmin miejsko-wiejskich, częściami wiejskimi gmin miejsko-wiejskich, dzielnicami Warszawy, delegaturami Krakowa, Łodzi, Poznania i Wrocławia – analogicznie jak w Rejestrze TERYT).
15. Informacje o Rewizji NUTS 2016 obowiązującej od 1 stycznia 2018 r. dostępne są na stronie <https://stat.gov.pl/statystyka-regionalna/jednostki-terytorialne/klasyfikacja-nuts/rewizja-klasyfikacji-nuts-2016/>.
 16. W tablicach zawierających informacje w podziale na miasta i wieś, przez „miasta” rozumie się gminy miejskie oraz miasta w gminach miejsko-wiejskich, przez „wieś” – gminy wiejskie oraz obszary wiejskie w gminach miejsko-wiejskich.
 17. Użyte w tekście i w tablicach określenia „napływ” i „odpływ” należy rozumieć odpowiednio jako zameldowania na pobyt stały i wymeldowania z pobytu stałego.
 18. Liczby względne (wskaźniki, odsetki), obliczono z reguły na podstawie danych bezwzględnych wyrażonych z większą dokładnością niż podano w tablicach.
 19. Ze względu na elektroniczną technikę przetwarzania danych w niektórych przypadkach sumy składników mogą różnić się od podanych wielkości „ogółem”.

20. Na wykresach dane dla cech statystycznych, które są stymulantami uporządkowano malejąco, a destymulanty uporządkowano rosnąco.

Stymulanta (S) – cecha, której wyższa wartość ma pozytywny wpływ na podmiot, który opisuje.

- ludność na 1 km²,
- urodzenia żywe na 1 tys. ludności,
- przyrost naturalny na 1 tys. ludności,
- saldo migracji stałej na 1 tys. ludności,
- małżeństwa na 1 tys. ludności.

Destymulanta (D) – cecha, której wyższa wartość ma negatywny wpływ na podmiot, który opisuje.

- zgony na 1 tys. ludności,
- kobiety na 100 mężczyzn,
- ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym,
- mediana wieku,
- rozwody na 1 tys. ludności w wieku 20 lat i więcej.

21. W przypadku destymulanty – pod wykresami zamieszczono informację o uporządkowaniu województw lub powiatów od najniższej do najwyższej wartości prezentowanej cechy.
22. Wymieniając kolejno województwa, powiaty lub gminy wzięto pod uwagę ich wartości, a nie układ alfabetyczny.
23. Podane ogólne saldo migracji stałej oraz współczynniki na 1 tys. ludności w 2015 r. uwzględniają migracje zagraniczne za 2014 r.

Szczegółowe informacje metodologiczne oraz pojęcia statystyczne opublikowane zostały w poniższych opracowaniach:

1. [Zeszyt metodologiczny – Ruch naturalny. Bilanse ludności](#),
2. [Zeszyt metodologiczny – Migracje ludności](#),
3. [Publikacja GUS „Trwanie życia w 2020 r.”](#),
4. [Publikacja GUS „Prognoza ludności na lata 2014–2050”](#),
5. [Rocznik demograficzny 2021](#).

Methodological notes

1. Data on size of population have been prepared using the **balance method**, according to the following pattern:

Size of population at the beginning of the year

+ life births

– deaths

+ registrations for permanent residence (from other units of territorial division and from abroad)

– deregistrations from permanent residence (to other units of territorial division and abroad)

+ registrations for temporary stay above 3 months (from other units of territorial division)

– deregistrations from temporary stay above 3 months (to other units of territorial division)

+(-) population shifts due to administrative changes

= Size of population at the end of the year.

Information on the number and structure of population presented in this publication have been compiled according to the national definition of residence. This means that the population balance does not include persons who have arrived from abroad for temporary stay (regardless of the duration of their temporary stay), but includes permanent residents of Poland (of the voivodship) temporarily staying abroad (regardless of the duration of their absence). Since 2010 the basis of the balance are the results of the Population and Housing Census held on 31 March 2011, and component data (births, deaths and migration) come from the reports of civil status offices, local registration offices of individual gminas and PESEL register.

2. **When computing per 1 thousand population** (100 thousand population) data as of the end of the year the population as of 31 December was adopted, whereas data describing the magnitude of a phenomenon during the year – as of 30 June.
3. The **infant death rate** is calculated in relation to live births in the same period.
4. The **working age** population refers to population at the age of ability to work. For males, 18–64 years were adopted and for females – 18–59 years. Among the working age population the age groups of **mobility** (i.e. 18–44) and **non-mobility** (i.e. 45–64 for males and 45–59 for females) are distinguished. The non-working age population refers to the **pre-working age** population, i.e., 0–17 and the **post-working age** population, i.e., 65 and more for males and 60 and more for females.
5. **Biological age groups:**
 - 0–14 years;
 - 15–64 years;
 - 64 years and more;
6. **Educational age groups:**
 - 3–6 years;
 - 7–12 years;
 - 13–15 years;
 - 16–18 years;
 - 19–24 years.

In the publication a group of children aged 0–2 years²⁰ was presented, who are not included into educational age groups. The number of children at nursery age 0–2 defines the size of specific needs and resulted tasks hence for health care institutions.

7. **The average life expectancy of persons at the age of x** – the basic element of the life expectancy table, expressing the average number of years that a person of the age of x has yet to live with the assumption of mortality from the period for which life expectancy tables were compiled.
8. Data on **vital statistics** are presented in the following **territorial division**:
 - births – by the place of permanent residence of the new born child’s mother,
 - deaths – by the place of permanent residence of the deceased,
 - marriages – by the place of permanent residence of the husband before the wedding (in case when the husband before the wedding lived abroad, the place of residence of the wife before the wedding was adopted),
 - divorces – by the place of residence of person filing petition for divorce (in case when the person filing petition for divorce lived abroad, the place of residence of the person’s spouse was adopted; if both spouses at the time of filing petition lived abroad, such cases are not included);
 - separations – by place of residence of the person filing petition (in case when the person filing petition lived abroad, the place of residence of the person’s spouse was adopted; in case of unanimous petition of both spouses – the place of residence of husband is adopted; if both spouses at the time of filing petition lived abroad, such cases are not included).
9. Presented data on births refer to live births.
10. **Population projection until 2050** was prepared on the basis of the initial population number as of 31 December 2013 (in administrative division valid as of 1 January 2014) as well as assumptions regarding trends in changes in fertility, mortality and international migration.
11. For presenting ageing processes of the population in a territorial layout (of powiats and gminas) **Osanna triangle** was used. The Osanna triangle was built in a coordinate system, which axes are sides of equilateral triangle characterising one of age groups of persons. Axes were scaled from 0% to 100%. For each powiat or gmina average shares of particular age groups of persons were used as a criterion of a division of the population on six types (a place of a point in the triangle indicates a share of particular age groups in total number of the population). Types of age of the population were grouped classifying powiats and gminas by structures of age of the population as demographically young, demographically stable and demographically ageing.
12. Natural increase and permanent net migration have been taken into account for the **demographic typology of Webb**.

Demographic types according to Webb for ACTIVE units:

- A-type – positive natural increase surpasses negative net migration,
- B-type – positive natural increase is higher than positive net migration,
- C-type – positive natural increase is lower than positive net migration,
- D-type – negative natural increase is compensated by positive net migration.

Demographic types according to Webb for NON-ACTIVE units:

- E-type – negative natural increase is not compensated by positive net migration,
- F-type – population loss is caused to a greater extent by negative natural increase than negative net migration,

²⁰ [Publications of the Government Population Council Reports "Demographic Situation of Poland" Report 2019–2020 p. 45](#)

- G-type – population loss is caused to a greater extent by negative net migration than negative natural increase,
 - H-type – positive natural increase does not compensate negative net migration.
13. Data included in the publication – unless otherwise stated – are given in each administrative division of the country.
14. For the presentation of data in the publication, the Coding system for Territorial and Statistical Units (KTS), adopted for the purposes of databases and information systems of public statistics a uniform list of codes and names of basic units of the three-tier territorial division of the state and territorial units for statistical purposes (NUTS classification). The KTS system was introduced by internal Regulation No. 22 of the President of the Statistics Poland of 24 August 2017 on the introduction of the Coding System for Territorial and Statistical Units. It replaces, for the purposes of official statistics, the Nomenclature of Territorial Units for Statistics (NTS), abolished on 1 January 2018. The KTS system was developed on the basis of the national register of the official territorial division of the country (TERYT) and the classification of Territorial Units for Statistical Purposes (NUTS). The classification of Territorial Units for Statistical Purposes NUTS is applicable in the process of collecting, compiling and disseminating within the European Union comparable data for specific regional statistics. The NUTS classification is also used to shape regional policies of European Union countries and is necessary to carry out analyses of the level of socio-economic development of regions. The Coding system for Territorial and Statistical Units (KTS) divides Poland into territorial, hierarchically related units on seven levels.

The territorial levels of the KTS system include:

- Level KTS 0 – Poland,
 - Level KTS 1 – Macroregions (i.e. NUTS 1 units),
 - Level KTS 2 – Voivodships,
 - Level KTS 3 – Regions (or NUTS 2 units),
 - Level KTS 4 – Subregions (i.e. NUTS 3 units),
 - Level KTS 5 – Powiats (including cities with powiat status – analogically to the TERYT Register),
 - Level KTS 6 – Gminas (including urban parts of urban-rural gminas, rural parts of urban-rural gminas, districts of Warszawa, delegatures of Kraków, Łódź, Poznań and Wrocław – analogically to the TERYT Register).
15. Information about Revision NUTS 2016 in force since 1 January 2018 is available on the website <https://stat.gov.pl/statystyka-regionalna/jednostki-terytorialne/klasyfikacja-nuts/rewizja-klasyfikacji-nuts-2016/>.
16. In tables including information in a division on urban and rural areas the term "urban areas" is understood as urban gminas and cities in urban-rural gminas, the term "rural areas" – rural gminas and rural areas in urban-rural gminas.
17. The terms "inflow" and "outflow" used in the text and in the tables should be understood as registrations for permanent residence and deregistrations from permanent residence, respectively.
18. Relative numbers (indices, percentages) are, as a rule, calculated on the basis of absolute data expressed with higher precision than that presented in the tables.
19. Due to the electronic method of data processing, in some cases sums of components can differ from the amount given in the item "total".

20. In the charts, data for statistical features, which are stimulants were ordered decreasingly, and destimulants were ordered increasingly.

Stimulant (S) – feature, which the higher value has a positive effect on the subject it describes.

- population per 1 km²,
- live births per 1 thousand population,
- natural increase per 1 thousand population,
- net permanent migration per 1 thousand population,
- marriages per 1 thousand population.

Destimulant (D) – feature, which the higher value has a negative effect on the subject it describes.

- deaths per 1 thousand population,
- females per 100 males,
- non-working age population per 100 persons of working age,
- median age,
- divorces per 1 thousand population aged 20 and more.

21. In case of destimulant – under the charts there is an information about the ordering of voivodships or powiats from the lowest to the highest value of the presented feature.
22. Listing respectively voivodships, powiats or gminas their values were taken into account not alphabetical order.
23. Presented total net permanent migration and ratios per 1 thousand population in 2015 include international migration for 2014.

Detailed methodological information and statistical concepts have been published in the following elaborations:

1. [Methodological report – Vital statistics. Population balances](#),
2. [Methodological report – Migration of population](#),
3. [Publication of the Statistics Poland "Life expectancy in 2020"](#),
4. [Publication of the Statistics Poland "Population projection 2014–2050"](#),
5. [Demographic Yearbook 2021](#).